

17736
W

FUCHS ZSIGMOND EMLÉKFÜZET

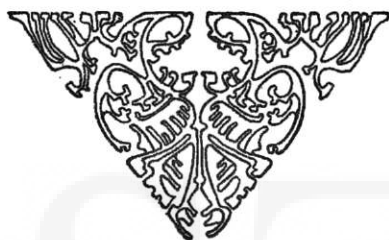

5

::: EMLÉKFÜZET :::
FUCHS ZSIGMOND

NYOMDÁSZSÁGÁNAK NEGYVENEDIK
::: ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL :::

BUDAPEST, 1906. ÉVI DECEMBER HÓ 8-ÁN
KIADJA A PALLAS-NYOMDA SZEMÉLYZETE

40 Hungary
71 of

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

217736

M. N. MUSEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyomt. Növédéknapló
1907. év 208. sz.

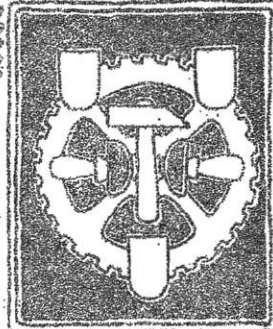
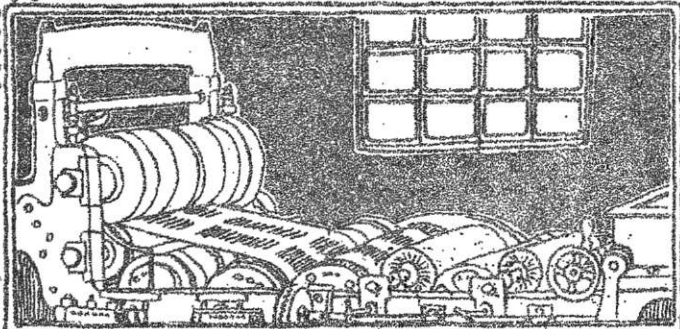
1906

REFLEXIÓK.

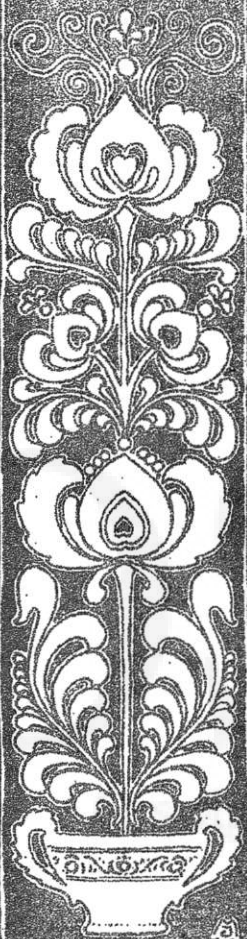
Előszó helyett, közli a jubiláns.

Rövid visszpillantást vetek az elmúlt negyven esztendőre, melynek végpontján szaktársaimnak ragaszkodása és szeretetüknek megnyilatkozása örökké feledhetetlen lesz előttem. — Nem személyemről léssen itt szó, hanem a letűnt kornak egyes jelenségeit óhajtanám kinematografyszerűen bemutatni, hogy fiatal szaktársaim a múltat a jelennel összehasonlítva, a nyert impressziókból megérthessék negyven évnek nagyszerű fejlődését.

Mert nagy változások mentek végbe a nyomdászat terén 1866 óta, mely évben a Kunossy és Réthy nyomdába tanoncznak felvételtem. Belépésem nem a mai törvényszabta sablonok szerint ment végbe; nem kellett akkor iskolai bizonyítvány, mely ma a fiú intelligenciájának fokmérőjéül szolgál, nem kérdezték tőlem: hány iskolát végeztem, hanem az izmok és azok rendben való

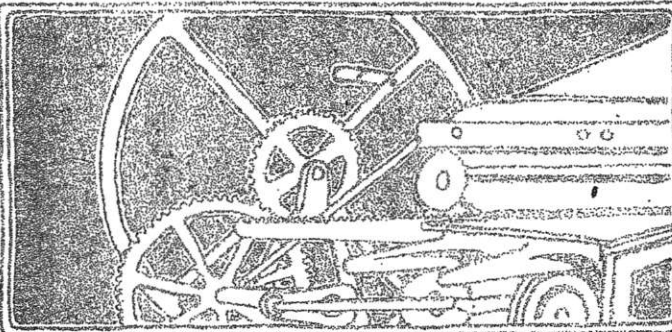
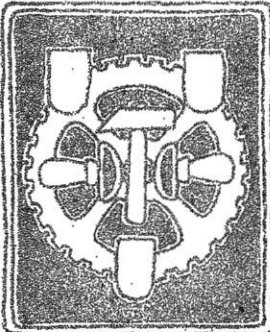
1866

fejlődése szerepelt mérvadó tényezőként ezen aktusnál, pedig — most jön a java — nem is gépmester, hanem betűszedő akartam lenni. Négy reáliskolát végeztem és csak a magyar nyelvtanból való bukásom után határoztam el, hogy az iparnak legintelligensebb munkásai közé felvételt keresek és így lettem nyomdász. Köszönet érte Aujezsky tanáromnak.

De, hogy visszatérjek arra az időszakra, a melyben a karnak izmai és nem az előtanulmányokkal járó intelligencia volt mérvadó egy novicius felvételénél: csodálkozni kell még ma is, hogy lehettek érett és képzett nyomdászok oly rövidlátók és korlátozottak, hogy szakmánk elsajátításának eszközéül a test erősségét, a karok izmosságát vegyék mérvadónak. Valószínűleg úgy elmélkedtek a jó öregek — bár ezek akkor fiatalok voltak — hogy ép testben ép lélek is lakik és így fogékonyabb mindazon studiumnak befogadására, a melyet a nyomdászpálya — hogy valaki hivatott művelője legyen — okvetlenül megkövetel.

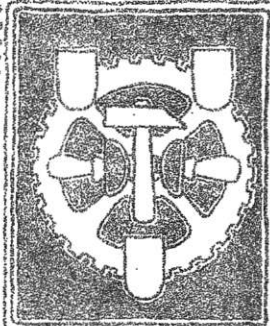
Amde az elméletre alaposan ráczáfol az élet. Mert misem bizonyítja meggyőzőbben, mint a letűnt kornak ezen említett jelensége, hogy az állati életnek ezen egyik legfontosabb szövete, az erős izomzatnak birtoka, nem képesíti az egyént a szellemi életnek, az

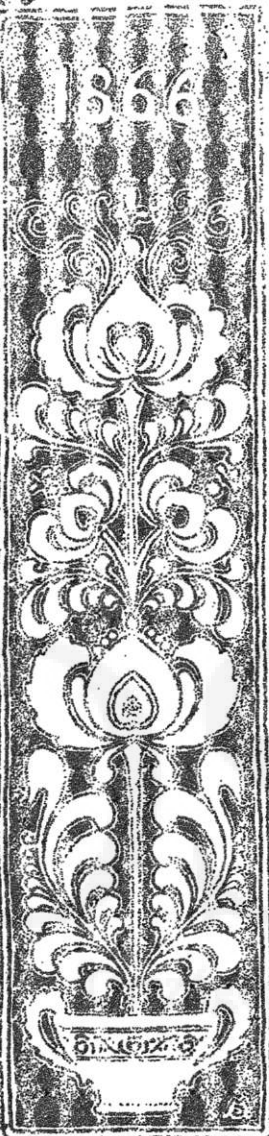
értelemnek azon fokára, a melylyel a nyomdásznak bírnia kellene, hogy helyét nemcsak mint szakember, hanem mint intelligens munkás, a társadalomban is méltóképen betölthesse. Negyven év példája bizonyítja, hogy még a nyomdászpálya sem bír azzal az átalakító erővel, hogy előképzettség és rátermettség nélkül valakinek intellektualitását oly mérvben nevelné, mely szakmájára méltóvá tenné.

Ennek a negyven esztendő előtti felfogásnak az árnyékai még ma is ránehezednek az ifjú intelligens és önérzetes gépmester szaktársak törekvéseire, a mennyiben a szaktársi életben, inkább rosszhiszeműleg, mint elfogultsággal, hol nyíltan, hol burkoltan, a gépmesteri kar szellemi nivóját a haladó kor fejlettségével nem akarják összhangzatban látni. Pedig a mi a multban a főnökök és faktorok mint a nyomdászságnak akkori úgynevezett szellemi elitjei hibájából vagy korlátoltságából szokásjoggá vált, azt legfeljebb az akkori kiválóságok felfogására jellemzésül lehet feljegyezni; az ma már nemcsak törvény szerint lehetetlen, hanem a kor előrehaladottsága és fejlettsége folytán a gyakorlatban is régen idejét multa és csak e korszakból fenmaradt törmelékek emlékeztethetnek bennünket azokra az időkre, a melyben nem az intelligencia, a szakképzettség, a szak-

1906

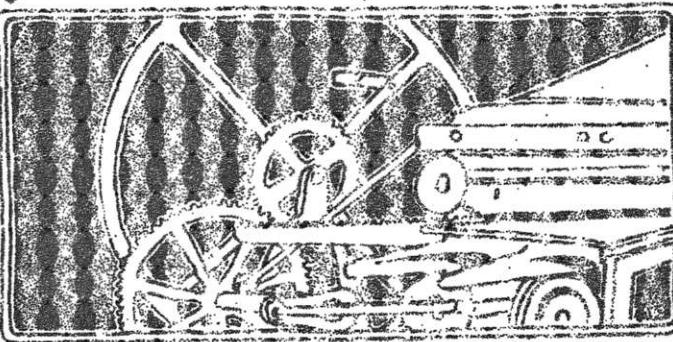
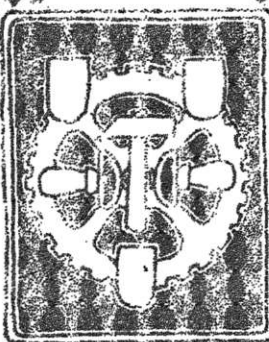
1866

társi érzület, hanem a nyers erő dominált és játszott mérvadó szerepet. Ezen nyers erőt az idők változával az intelligencia váltotta fel, a szakképzettség pedig önértetet csepegtetett azoknak az ereikbe, a kik ma, a szervezkedés korszakában, a nyomdásztársadalomnak legbiztosabb támaszai és az önzetlen kollegialitásnak leghűbb követői. — Így látom gépmester szaktársaimat ma.

* * *

Midőn Fabriczky szaktársamhoz — a kivel most negyven év után véletlenül egy fedél alatt munkálkodom — mint első „gspánomhoz“ utasítva lettem, már az első egyéni benyomások, az első szakbeli útbaigazítások után, szívembe zártam azt a szelídképű, jó, ma már öreg embert, a ki a szedőszekrény titkaiba, a szedéstechnika elemi fogalmaiba beavatott, Ligeti és Kondovszky szaktársaim pedig egyúttal arról gondoskodtak, hogy a zene iránt fogékonyabbá legyek, a mihez az általuk rendezett „hétfői matinék“ és az időleges délutáni hangversenyek nagyban hozzájárultak, hogy én ma a „népszerű“ filharmonikusoknak szorgalmas hallgatója vagyok. Nekem, mint önkéntelen, de lelkes hallgatónak, a „deputát“ huzáson kívül, csak az örnek szerepe jutott, nehogy főnökeink váratlan megjelenése

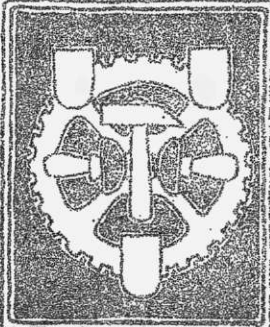
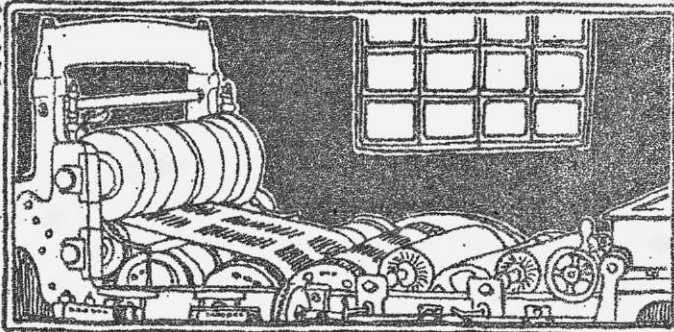
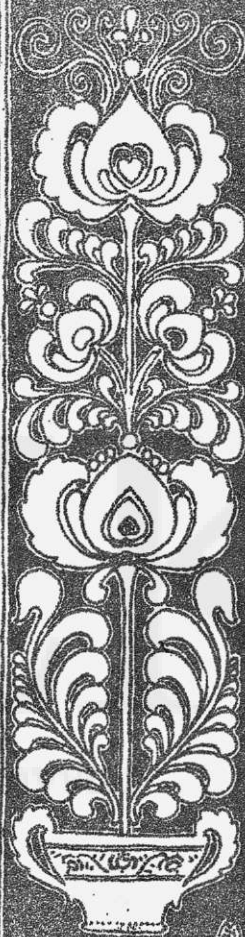

diszsonanciát teremtsen a művészetnek szentelt hajlékában.

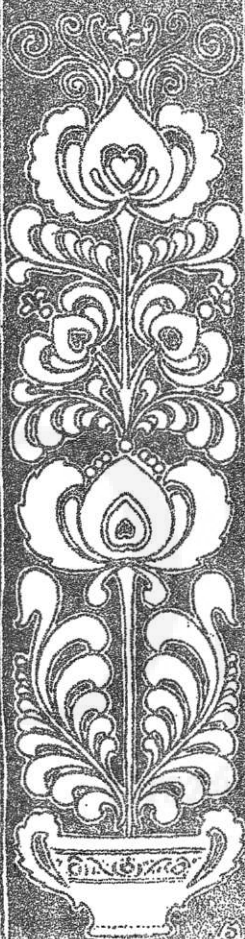
A „compress“-szedés korszakának lejárta után feltárult előttem a sokoldalúsága végett még ma sem teljesen kiaknázott „mesterszedés“ kincsebányája. Egy ideig, a míg a „compress“ tárnák szomszédságában mozogtam, még jó dolgom volt, de midőn ezekben ízlésem szerinti kincseket feltalálni nem tudtam és felügyelet nélküli kirándulásokat tettem a távolabb eső, talán a „bányamesternek“ is ismeretlen tárnákba törekedtem, akkor gyakorlatilag bemutaták nekem a ma már kaszárnányából is kitiltott büntetésnek formáját. Tanítómesterem nem tűrte a „magasabb szárnyalást“ vagy a mélyebb gondolkodást és e konzervatív felfogás hajtott engem Gollinger nyomónak a karjaiba, a mely ténykedésemmel örökidőkre elbűcsűztam a szédőszekrétől. De minek is köszönhettem e szíves fogadtatást? Talán a másfélévi jó magaviseletnek? vagy pedig a szakmában való némi előrehaladottságnak? Dehogy is, csak a „muskulus“-nak köszönhettem, hogy nyomó lettem és a hogy Gollinger tanítómesterem nyilván büszkélkedett, hogy „ein solcher Kerl muss a' guter Drucker werden“.

Itt a forrása annak, a mit bevezető soraimban bővebben körülírtam és a mit saját magamon tapasztaltam, a

1906

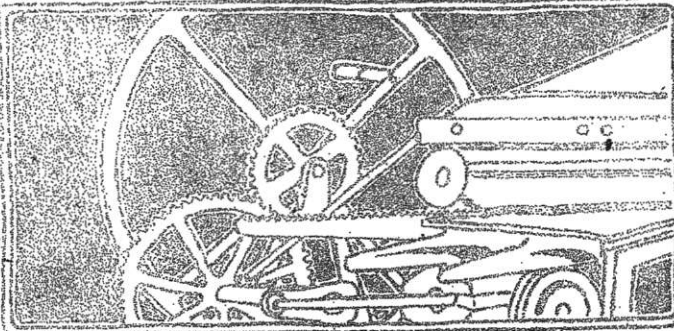
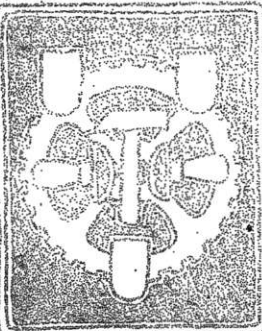
1866

nélkül, hogy akkor annak mélyebb-
ható és generációkat sujtó ferdeségét
elbírálni tudtam volna.

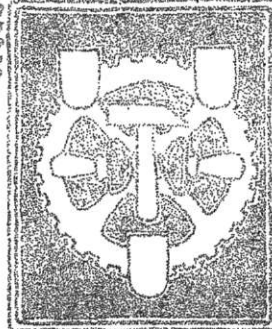
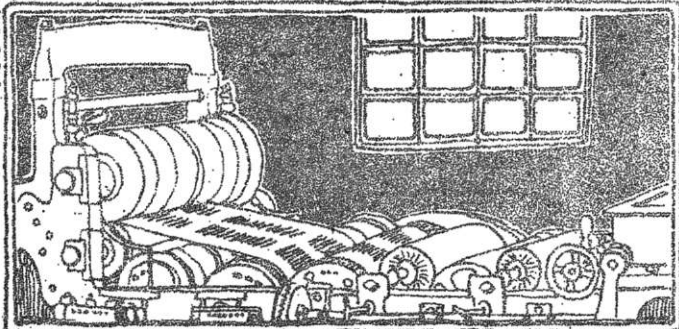
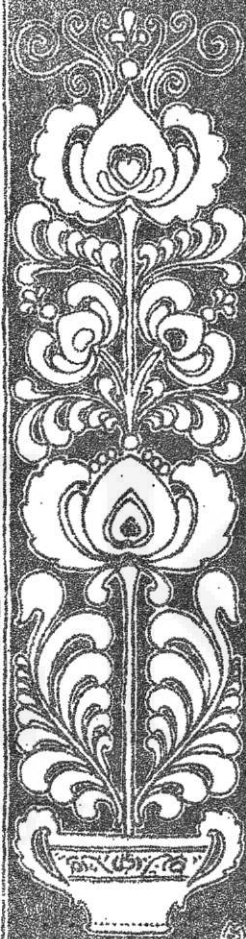
Gollinger tanítómesteremmel a
Deutsch-féle nyomdába kerültem, mert
ő azt magától értetődő dolognak tekin-
tette, hogy engemet is elvigyen, én pedig
mitsem tartottam természetesebbnek,
mint a tanítómesteremet követni.

E jelenség felett nem akarnék átsik-
lani a nélkül, hogy annak pszichologiai
oldalát meg ne világítsam. Mi készitet-
heti a tanítómestert és mily eszközök
alkalmazásával vitte véghez, hogy ta-
nítványát magához bilincselje? Miben
rejlik az oka annak, hogy a tanítvány
örömet, sőt áldozatok árán is követi
tanítómesterét, hogy már azzal is kifeje-
zést adjon ragaszkodásának, szereteté-
nek? A közös megértés, a közös tisztelet,
és akármilyen különösnek is tetszik
e két tulajdonság a tanító és tanítvány
közt, mégis úgy áll a dolog, mert a
tanítványban is van érzék, becsvágy,
az előbbre való törekvésnek hajlama és
ha azt a tanítómester a tanítvány ke-
blében fentartani, fejleszteni, sőt fokozni
képes, akkor nemes kötelességet teljesít
és hálás utódot nevel, ki magának saját
erejével a nyomdásztársadalomban he-
lyet biztosít. Tanítómesteremnek ezen
irányzatát követtem én is és felszaba-
dulásom után természetesen érintkezést,
összeköttetést kerestem szaktársi kö-

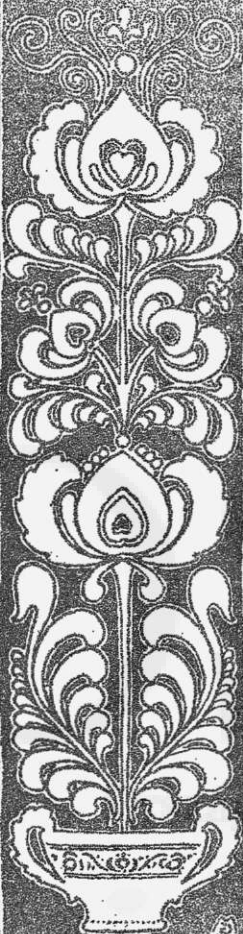

rőkben, de hiába, a fiatalságot, mely még nem eléggé „kiforrt“, nem igen szívesen látták, különösen a gépmesteri körökben, a hol egyesek bálványozása, tömjénezése és az egyéni hiúság legyezgetése révén volt lehetséges némi közelkedés. Pedig ha visszagondolok az akkori félistenekre — a kiket a kor feltartóztathatatlan haladása és fejlődése már régebben leszóltott a piedesztálról — mosoly jó ajkamra, nem mintha kicsinyelni akarnám elődeinket, hanem azért, mert ők, a kik a múltban mint a gépmestereknek szakbeli vezetői szerepeltek, a kor maradiságát fel nem ismerték, mely kor pedig — a körülötte felcsillanó jelenségek után ítélve — már a fejlődés csíráját hordta magában. Külföldről jött gépmesterek domináltak úgy a fővárosban, mint a vidéken, az idevaló számba se jött, pedig elég jó anyag hevert ép e miatt parlagon és sok használható és fejleszhető tehetség a közepszerűsége felül nem emelkedhetett. Ezen állapotokat a gépmesterek indifferenzizmusa nemcsak támogatta, hanem jó ideig fenn is tartotta, mert elégedetteknek érezték magukat a maradi állapotban, elégedettek voltak a jelenel a nélkül, hogy a jövővel és annak feladataival már jó előre foglalkoztak volna. Gondolkodó ember az ilyen minden szaktársi életet kizáró helyzettel, mely az önérzetnek sírásója lehetett,

1906

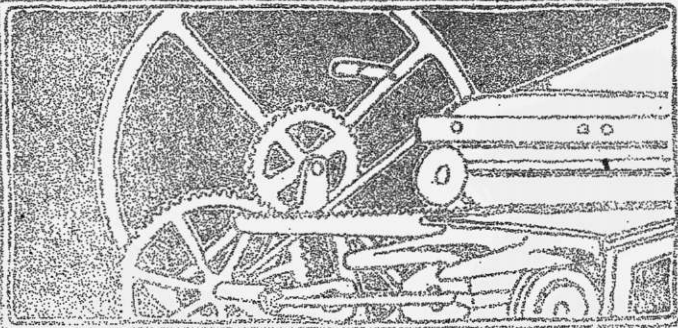
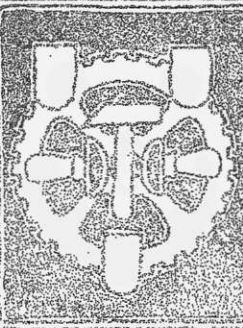

1866

nem tudott megbarátkozni; ezért éven át próbálkoztam a gépmesterek közti viszonyt bensőbbé, őszintébbé, kollegiálisabbá tenni, a mit kezdetben a fiatalok többszöri intim összejövetelevel véltem elérni; de hiába, mind, mind a kolomposok, azaz a főgépmesterek után szaladtak. Ez a jelenség figyelmessé tett és nagyot gondoltam: hátha a „nagyok“ hiúságát fel lehetne használni egy oly test alkotására, mely a budapesti gépmestereket és nyomókat magába egyesíti. A gondolatnak tett volt a követője s a fent ecsetelt szimptomák felhasználásával elértem azt, hogy 1882—1883-ban a „nagyok“ közreműködésével, azok szerepeltetésével megalapítottam a „Budapesti gépmesterek és nyomók körét“.

Mi minden eszközt kellett felhasználnom e cél elérésére, arról majd a „Budapesti gépmesterek köre“ 25 éves fennállása alkalmából számolok be, de jellemző tényül konstatálható, hogy a kör alapítása óta, ha nem is mindig a körből kifolyólag — hogy miért, az más fejezetre tartozik — gépmester szaktársaim a szokásos összejöveteleken, akarva nem akarva, lassacskán szakdolgozattal is kezdtek foglalkozni és ez úton tovább haladva, évről-évre fokozatosan fejlődött a szakművelődés iránti érdeklődés, mely ma már mint egy fontos kiegészítő része a szervezetnek,

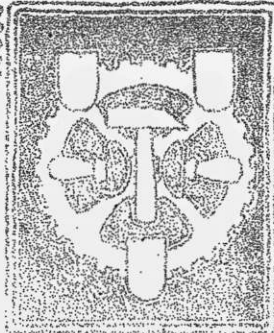
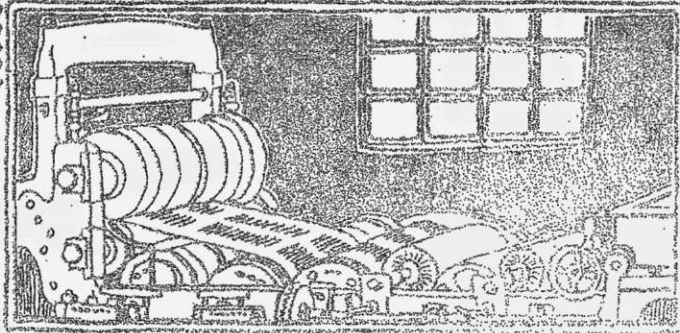
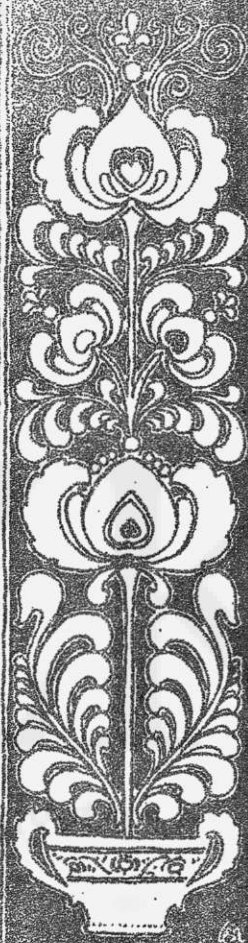
állandóvá lett. Ez volt a czéлом, a mely után áhitoztam és a mit el is értem.

A régi, maradi kor kihalt, elmúlt és új élet keletkezett annak romjain, a melynek kiépítésén továbbra is óhajtom kivenni részemet.

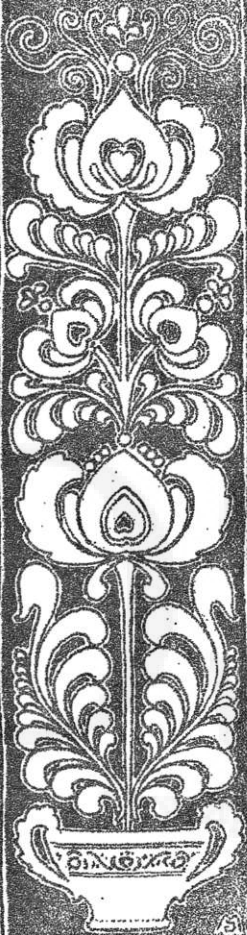
Miután jubilánsunk fenti Reflexiókban önmaga vázolta pályafutását, alábbiakban röviden összefoglalva közöljük életrajzát:

Fuchs Zsigmond szül. 1853-ban Budapesten. Szüleit a gondviselés nyolcz gyermekkel áldotta meg, kik közül ő volt a legidősebb. 1866-ban lépett be tanoncznak az akkori Kunossy és Réthy-féle nyomdába, a honnét másfél évvel később Gollinger mesterével a Deutsch-féle nyomdába ment. Itt felszabadulva, 1872-ig maradt és akkor Bécsbe ment. 1873-ban katona sorba kerülván, elhagyta helyét. 1874-ben Dick testvéreknél dolgozott, innét rövid idő múlva a Légrády-nyomdába került, a hol 1877-ig volt, ekkor Schlenker Samuval bérbe vették az akkori „Magyar Hírlap“ nyomdát, de ez se tartott sokáig és 1879-ben éjjeli gépmesteri állást foglalt el a rég megszűnt Schlesinger és Wohlaier-féle nyomdában. Ezen helyen nyolcz évet töltött el és végre a sors hányattatásai után 1887. év végén a Pallas nyomdájába került főgépmesternek, a hol bőven nyílt alkalma érvényesíteni tudását és e

1906

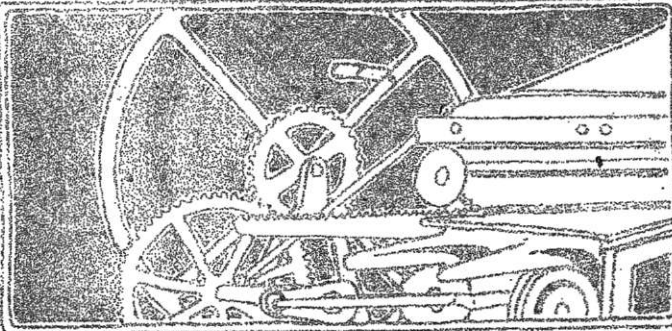
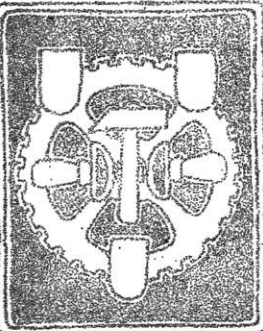

1866

tizenkilencz esztendő maradandó emlék, mert ettől kezdődött tulajdonképen az ő pályafutása és irodalmi munkássága.

A jubiláns élete javában, a legjobb egészséggel jubilálja 40-éves pályafutását, mely bizony bőven volt tüskékkel kirakva és ha most félig-meddig rózsás viszonyok között van, azt meg is érdemli. Az elmúlt negyven év alatt kivette részét mindabból, a mi intelligens munkás ember szakmája fejlesztését illeti. Alapította a gépmesterek és nyomók körét; a Magyar Nyomdászat, Grafikai Szemle, Szakkör Évkönyve, Szakegylet Évkönyve, Gépmesterek Szakbizottsági Értesítője és a német szaklapok is mind arról tanuskodnak, hogy mily előszere-ttel ápolta és kedvelte a jubiláns a szakirodalmat. Elnöke a gépmesterek köre szakbizottságának, alelnöke a Szakkörnek, melynek tanfolyamán a géptechnika előadója. Önálló munkája: A színes festékek a nyomdászatban. Buzdítja, serkenti a fiatalabb generációt, szinte örvend annak, ha egyik-másik a szaklapok hasábjain szerepel mint szakíró; személyzetével úgy bánik, mint apa a fiával, de egyuttal szigorú főnök, ki megköveteli a jó munkát. Általában az egész intézet munkásai és tisztikara szeretik és kedvelik a jubilánst, kit az Isten sokáig éltessen. (r.)

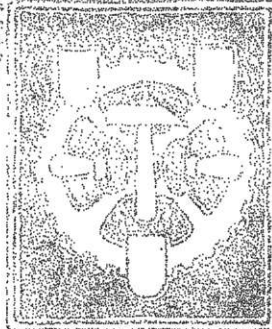
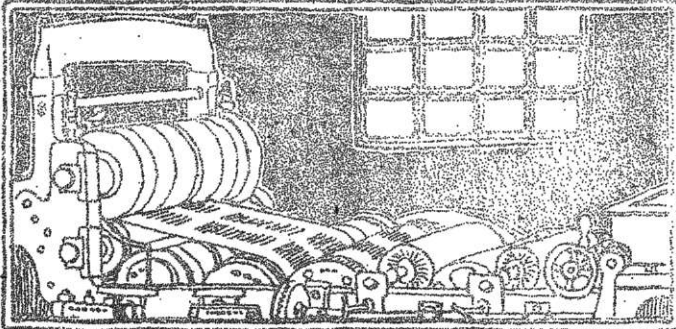
1906

Kedves Fuchs barátom!

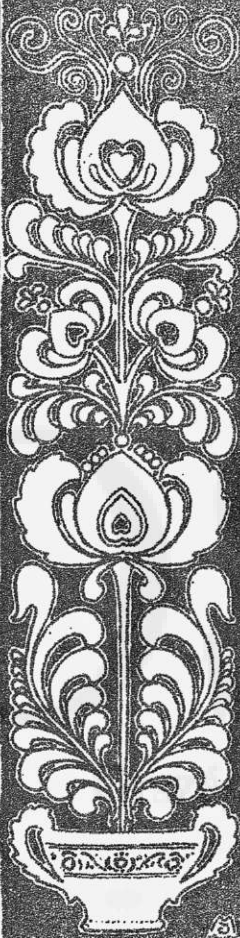
Negyven esztendei munkásságának ünnepét üljük. Megjelennek mindazok, kik őszinte örömmel üdvözlük a jubilánst; közéjük sorakozom én is. Ha rólam volna szó, elfogna talán a bánat, negyven munkában eltöltött esztendő, hogy megöregszünk, megvénülünk. De ez nem igaz, mert szép iparunk szolgálatában, melyet ön mindenkor művészetté varázsolt, teste, lelke és nagy tudása oly üde maradt, mint volt és így kívánságom csak az lehet: hogy mint a magyar nyomdászok egyik tanítómestere, maradjon tovább is példája annak, hogy munkásemler hová törekedjék, mesteriségét hogyan szeresse, művelje.

Önhöz őszintén ragaszkodó igazgatója:
LÖWENSTEIN ARNOLD.

Negyven esztendőt tölteni nyomdász-műhelyben, ez igazán nagy dolog és méltán ünnepehetik ebből az alkalomból a kollegák a kollegát; de negyven esztendőn át lankadatlan buzgalommal

1866

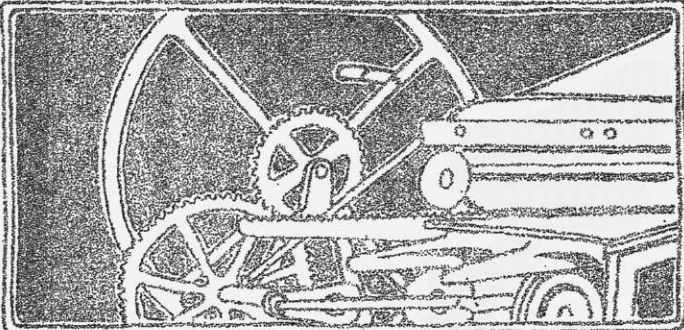

dolgozni és szeretettel viseltetni a becsületes munka iránt, mint Fuchs Zsigmond barátom, az olyan nagy dolog, hogy az ünnepeltetésben részt vehet mindenki, a ki a becsületes munkát nagyra tartja. Hajtsátok meg tehát ti becsületes munkások mind a tisztelet zászlaját Fuchs Zsigmond előtt jubileuma alkalmából és adjátok meg neki mind azt a tiszteletet és nagybecsülést, melyre ő bőven rászolgált. Nagy örömömre szolgál, hogy én is köztetek lehetek.

ZILAHY SIMON.

Negyvenéves jubileum! A mikor egy szaktársamnak jubileumáról olvasok: önkéntelenül eszembe jut az a szomorú tény, hogy: vénülünk... Ime, ismét egy kiváló művelője szakmánknak bizonyítja, hogy már nem soká taníthat, nevelhet jó szakerőket a mi mesterségünknek; mert, hej, vénülünk; a munka megőröl bennünket mindnyájunkat. — Fuchs Zsigmond önérettel tekinthet vissza pályájára, mert tettel, szóval, tollal fáradhatatlanul szolgálta szakmáját, tanítva, oktatta az alája rendelteket, a mióta csak szakmáját műveli. És teljes megnyugvással szolgálhat, hogy becsüléssel töltötte be hivatását. Kitarást, jó egészséget a további hasznos munkához!

GELLÉRY MIHÁLY.

Mindig emlékezem közös munkásságunk idejére! Panaszom volt a szerkesztőségre, a munkatársakra, a korrektorokra, a kiadóhivatalra, egyszóval mindenkire, a ki a Nagy Lexikon munkájában közreműködött, de a nyomdára, a Pallas műszaki személyzetére, az érdemes főgépmeisterre panaszom nem volt soha. S míg a fentiek igen valószínűleg rám is panaszkodhattak, megnyugtat az a tudat, hogy t. Fuchs Zsigmond barátomnak ellenem nem volt panaszra oka soha. S még ha lett volna is, eddig bizonyosan megbocsátott volna, mint én is megbocsátottam rég, az ellenem vétetteknek.

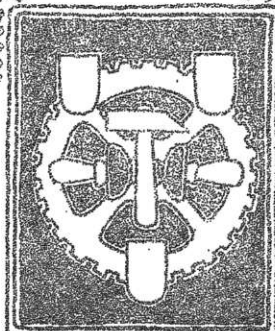
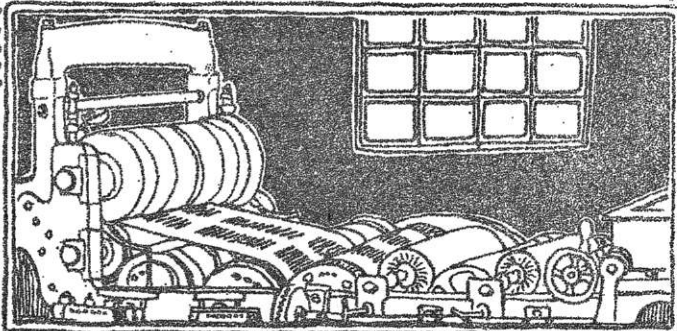
Dr. BOKOR JÓZSEF,
a Pallas Nagy Lexikona szerkesztője.

Tisztelettel és hálaérzettel adózom Fuchs Zsigmond úrnak, ki negyven év óta munkálkodik a magyar nyomdaipar terén ambícióval és ösztönszerű törekvésével — a melylyel a tanulni vágyókra is oly lelkesen tud hatni — megteremtette a sajtó útján elérhető legjobb színprodukciókat és a magyar nyomdászatnak a külföldön is szép hírnevet szerzett.

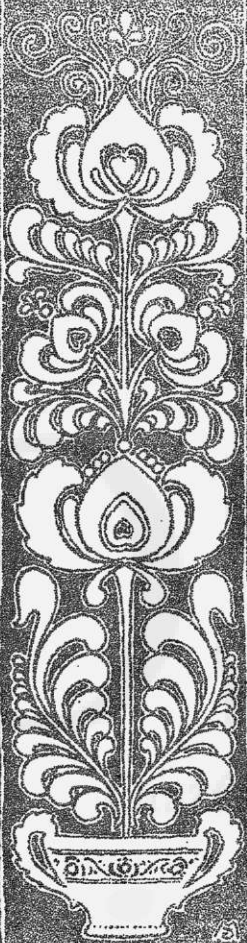
Kivánom őszintén, hogy szerető kartársai körében boldogan és meglegedetten még igen sok ideig legyen a mi büszkeségünk.

MOLNÁR MÓR
a «Ny. M.» szerkesztője.

1906

1866

Salve! Üdvözöllek régi jó pajtásom, kinek a Gondviselés kegye teljes egészségben engedé megérni e napot, melyen negyven évvel ezelőtt Gutenberg hívei sorába léptél.

40 év! Majdnem ugyanolyan idős barátságunk és ezen hosszú időt látom lelki szemeim előtt elvonulni. Látlak (1869-ben) tanonczként — mindig a legmagasb törekvéssel eltelve — a „Borsszem Jankó“-ban mint annak nyomóját megörökítve.

Látlak (1872-ben) Bécsben és (1877-ben) Páncsován a Wittigschlager-féle nyomdában mint gépmestert, ott faltad a kölcsönkönyvtárt, hogy tudásod gazdagítsd és ott éltük át ifjuságunk egyik legszebb részét.

Aztán mint főgépmestert látlak (1880-ban) a Schlesinger és Wohlauer nyomdában, hol a megérőltető éjjeli munka daczára volt elég idő horganylemezekkel sikerült színynyomatokat előállítani.

Aztán — sajnos — elváltak utaink; de ha nem is működöttünk tovább együtt, a szaklapok által mindig értesülve voltam, hogy ma is még épp oly lelkesült híve vagy Gutenberg művészetének, mint voltál ifjúkorodban.

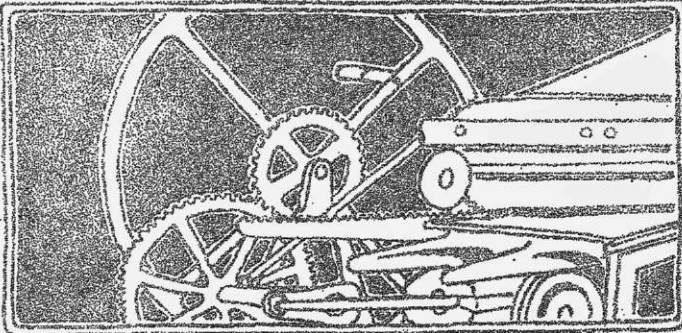
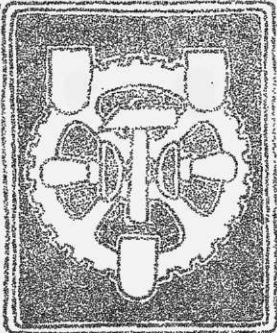
És így mint ifjúkori barátod és szaktársad, csak szívem sugallatát követem, ha e mai örömnepeden legőszintébb kívánataim nyilvánítom: Tartson meg az Uristen tovább is jó erőben, egészségben, boldogságban — ad multos annos!

KÁLLAI ÁRMIN
nyomdatnialjdonos.

Fuchs Zsigmondról.

A nyolczvanas évek elején, a mikor a mai Könyvnyomdászok Szakköre alakult, a magyar szakirodalom még csak ismeretlen fogalom volt.

A ki abban az időben a magyar szakirodalom fejlesztésére áldozta szabad óráit, miként ezt Ács Mihály, Szabó Elek, Tanay József, Pusztai

Ferencz és még többen tették, a német nyelvű szaktársak hideg, mondhatnám ellenszenves viselkedésével találkoztak.

Volt akkor egy kisebb társaság, a mely kiváló német nyelvű szakférfiakból csoportosult, mint Kalhanek Nándor és Rezső, Krause József, Bróza Ottó, Müller Ágoston, Lettler Peregrin, Bauer J. M. és még néhányan, a kik bizonyos megállapított napokon a „Virágbokor“ sörcsarnok asztala körül igen tanulságos eszmecserékre gyülekeztek és a fölmerült újabb nyomdai szakkérdéseket alapos tudással tárgyalták.

Ennek a társaságnak én egyszer-egyszer szívesen látott vendége voltam. Itt fogamzott meg bennem a gondolat, hogy ezt a szép német vitázást értékesíteni kellene a magyar szakma fejlesztésére. Szóvá is tettem az eszmét, eleinte idegenkedtek tőle, de utóbb, a mikor meggyőződtek, hogy a „Magyar nyomdászok társas-köre“ nem sovén testület, lassan-lassan megbarátkoztak az eszmével s egy-kettő kivételével be is léptek a mai Szakkör, akkor még Társas-kör tagjai sorába.

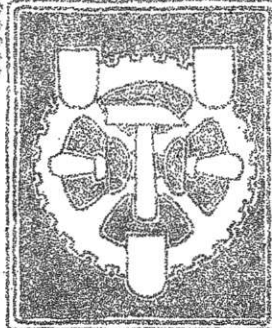
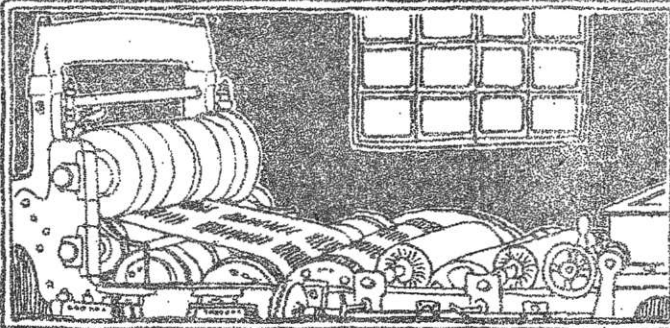
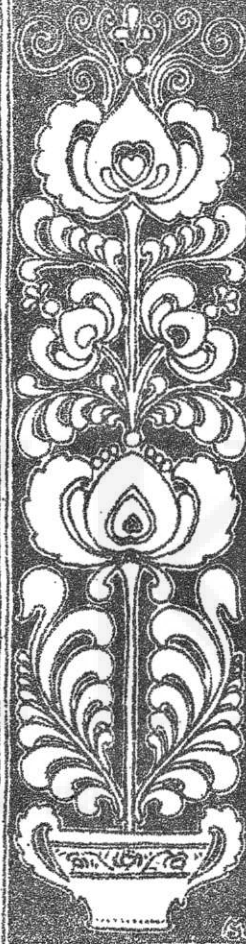
Az elsők között volt Kalhanek Nándor, Bauer J. M. és a mi mai ünnepeitünk: Fuchs Zsigmond.

Minden embernek, a ki tudását nem rejti véka alá, hanem hasznosítja, kamatoztatja azt pályatársai művelésére, dicséretes történelmi multja van.

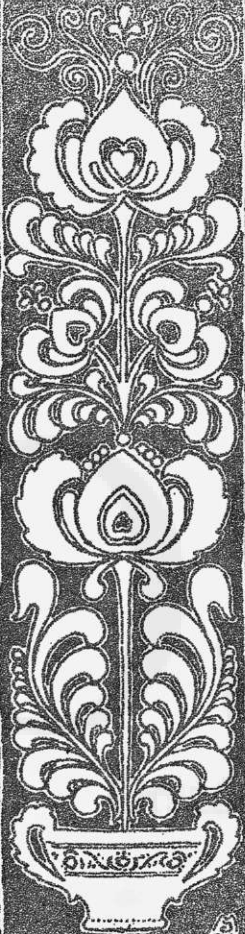
Fuchs Zsigmond egyénisége akkor kezdett kialakulni, a mikor elhatározta, hogy belép a magyar társaskörbe. És attól a perctől kezdve, a mikor belépett, hűségesen kitartott és kitart ma is a Szakkör mellett, a mely azóta terebélyessé nőtt.

A gyakorlati mesterfogásokról írt tanulmányait, cikkeit német nyelven írta ugyan meg, de magyar érzéssel. Egyetlen szaktársa sincs, a ki, mint ő: a mit megtanult, ne csak magának, de a szaktársainak is tanulta volna. Tudását

1906

1866

mindig előkényen osztotta meg a fiatal nemzedékekkel, a melynek az ő működése valóságos iskola volt.

A mikor ezt a kis történelmi adalékot Fuchs Zsigmond negyvenéves pályafutása alkalmából föllevenitem és a jubileumi üdvözlőkhöz csatlakozom, legyen szabad reménységemnek kifejezést adni, hogy a magyar szakképzés és szakirodalom e kiváló művelőjét úgy egészsége, mint munkakedve sokáig fogja képessé tenni arra, hogy hasznos szolgálatait a közügynek szentelhesse.

LÁNG JÓZSEF.

Karcolatok Fuchs Zsigmond barátom jubileumára.

Mikor én vagy negyven év előtt nyomdász lettem, a vidéken az olyan nyomót vagy gépmestert, a kiről tudták, hogy „olvasni és írni is tud“, nagy tisztelettel környékezték. Ha pedig a mesterségét még hozzá jól is értette, ő volt úr a nyomdában.

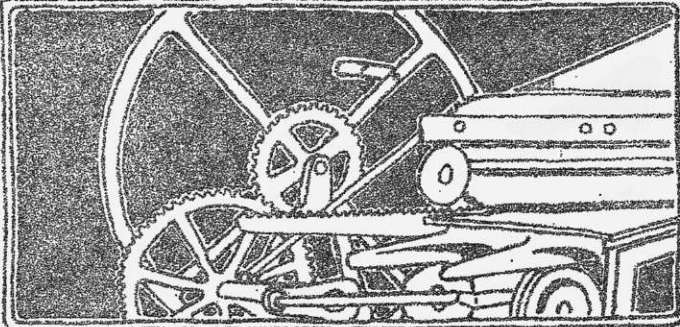
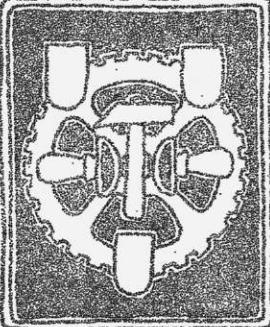
A faktorral is megesett, hogy csak úgy tudta vele szemben tekintélyét a metropázs előtt fentartani, ha kivágta: „Pszt! Er kann lesen und schreiben!“ Azaz tud olvasni és írni.

Hogy ez így volt hajdan, ötven-hatvan év előtt, arról tudnak még.

Látom ábrázatát e bevezetés olvasásakor kérdő jelle alakulni, mondván: mi köze ehhez az én nyomdászágom negyvenéves jubileumának?

Hát valami köze van.

A mikor én 1882-ben néhány barátommal a Typographia megmagyarosításával a magyar nyomdászati szakirodalom megteremtését tűztem célomul, akkor még nagyon németek voltak

a fővárosi nyomdászok, sőt a legnémetebbek voltak a szerephez nem jutott magyarok.

Őn, kedves Fuchs barátom, ez időben ugyan csak a németekhez tartozott. Megjegyzem, hogy az igazi németekhez. Ellenfelem volt a magyarosításban; sőt erősen cikkezett is ellenem. A magyarosítókat leszavazták a németek. Szóval megbuktunk. Erre még sokan emlékeznek. Arra is, hogy a magyarok lapot alapítottak és tovább küzdöttek a nyomdászok magyarosodásán. Ön pedig tovább cikkezett ellenünk.

Országgra szóló nyomdászháborúság volt ez. E háboruskodás közepette lettem én faktora és mindene az akkor még kisebb méretű Pallasnyomdának.

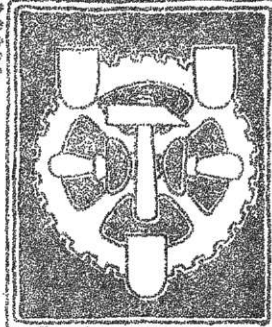
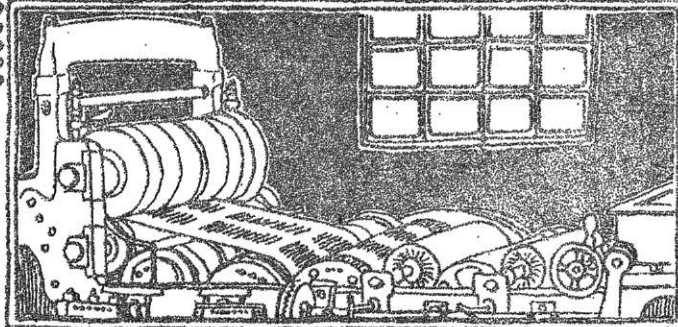
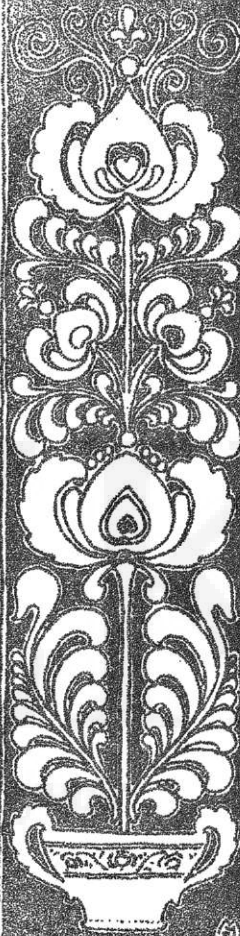
Első főgépmesterem elhagyott. Másról kellett gondoskodnom. Olyanról, a ki nemcsak gépmester, hanem intelligenciájánál fogva több van a koponyájában a rendesnél. (A Pallasban ennek „Szerchli“ a gyűjtő neve.) Ekkor jutott eszembe, hogy van nekem egy elvi ellenfelem, a ki gépmester is és nagyon jól — „tud olvasni és írni“. Őn volt ez a gépmester. Magamhoz kértem és megegyeztünk. Őn lett a Pallasnyomda sajtóosztályának művezetője, vagyis a mi nyelvünkön szólva: „főgépmester“.

Az új hivatallal járó lámpaláz Őnben is megvolt; de én ismertem emberem s biztos voltam benne, hogy eszével, akaraterejével megállja helyét. Az időközben általam kiadott Magyar Nyomdászok sokat köszönhet Őnek úgy annak mellékletei kiállításában, mint cikkei révén. A Saulusból Paulus lett és a jelen korban Őn már pompás magyar szakíró és szakmájában kimagasló alak és egyszersmind a magyar nyomdászati szakirodalom egyik legterméke-nyebb írója.

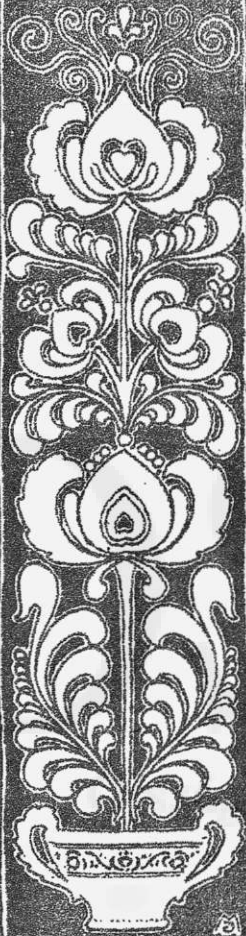
Tudja ezt az országban mindenki. Az én tolam az Őn szaktudását már nem öregbítheti.

E kiváló tulajdonsága mellett még a kiváló, gondos családapát is üdvözlöm Őnben. Nevelt két derék fiat a hazának, kik már jurisdoktorok.

1906

1866

Én már visszavonultam a nyomdászságtól, de mindig jóleső érzéssel gondolok arra az időre, a mikor Ön nyomdavezetőségem alatt minden téren munkatársam volt.

Fogadja nyomdászságának negyvenéves jubileuma alkalmából baráti kézzszorításom; engedje a Gondviselés, hogy családja és szaktársai öröme mérg sokáig jó erőben és egészségben tevékeny részt vehessen a nyomdászat művészetében.

PUSZTAI FERENCZ.

Gelegentlich meiner Budapester Reise im heurigen Sommer besuchte ich auch die Buchdruckerei „Pallas“ und hatte das Vergnügen, dortselbst Herrn Betriebsleiter Fuchs kennen zu lernen. Es erfüllt mich stets mit Freude, wenn ich an die lebenswürdige, echt kollegiale Aufnahme, die ich dortselbst gefunden, denke. Die mir in freundlichster Weise zur Ansicht vorgelegten Druckarbeiten hatten mein lebhaftester Interesse erweckt und kann ich dem Unternehmen nur gratulieren, das einen solch tüchtigen Mitarbeiter wie den Herrn Jubilanten sein eigen nennt.

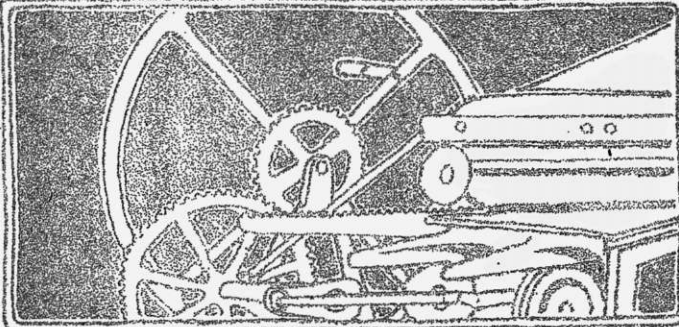
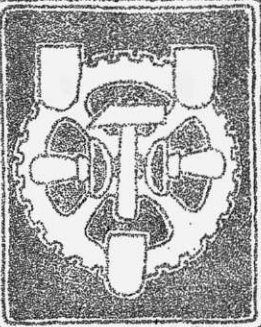
Diese Jubiläumsfeier gibt mir nun willkommenen Anlass, Herrn Betriebsleiter Fuchs für sein konzilianthes Entgegenkommen nochmals bestens zu danken und kann ich nur aufrichtig wünschen, dass es dem Gefeierten noch lange gegönnt sein möge, seine schätzenswerte Kraft in den Dienst Gutenbergs zu stellen, es gereicht dies seinen Fachkollegen gewiss nicht nur zur grössten Freude, sondern auch dem gesamten Stande zu Ehre!

Ein dreifaches Hoch dem Jubilar!

Wien.

KARL SCHEWEL

techn. Leiter der Buch- und Steindruckerei
R. Spies & Co.

A mit róla hallottam, tőle láttam, az mind mesterének jó izlését dicséri.

A társaságban megszokott humorát, a munkában egészséges gondolkozás váltja fel, mely lehetővé tette, hogy negyven évi érdemdús, de fárasztó tevékenység daczára is megtartotta észbeli rugékonyságát és munkabírását.

Helyes irányban nevelt két fiának észbeli előrehaladottsága méltán dicséri apjuk fenkölt gondolkodását, melyre mi szaktársak is büszkéek vagyunk, hogy azt már negyven éve oly kitűnően érvényesíti Gutenberg örökében.

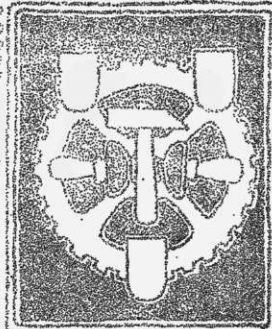
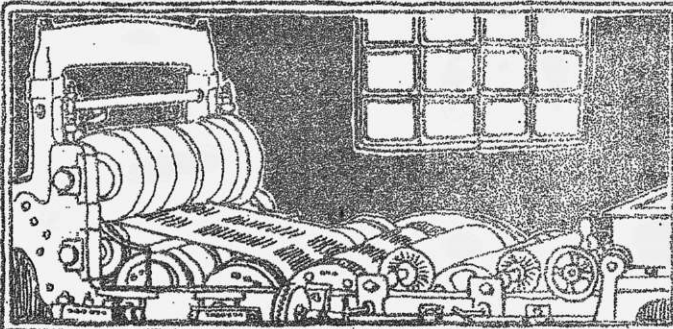
JAUERNIK NÁNDOR.

Den Empfang Ihrer Einladung zum 40-jähr. Jubiläum des Kollegen Sigmund Fuchs bestätigend, bedauern sehr lebhaft, dass in unseren Adern poetischer Blut nicht rolle und müssen uns bescheiden, in ganz prosaischer Kürze einige Zeilen zu senden: „Dem Arbeitsveteranen zum 40-jährigen Jubiläum unsere herzlichsten Grüsse und wünschen demselben, er möge noch mehrere Dezenien in geistiger und körperlicher Frische der Kollegialität erhalten bleiben.“ Gott grüss' die Kunst!

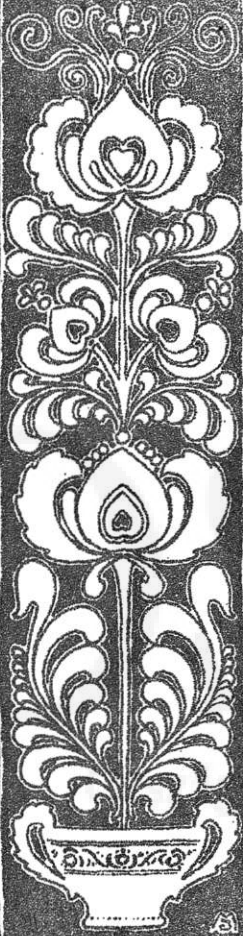
Graz, den 12. October 1906.

KARL SCHIECHE
d. z. Obmann.

1906

1866

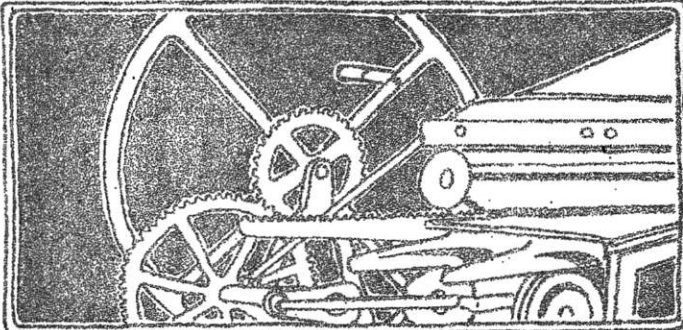
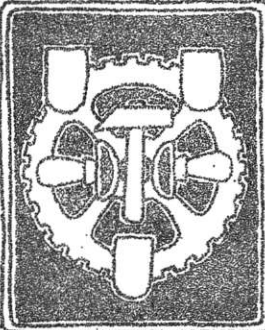

A mi festéket negyven év alatt összevissza kevertél, oszoljon fel eredeti alkatszíneire és váljék szivárványszíneiből dicsőrk azon homlok körül, a mely negyven év alatt mesterségünket oly dicsőségesen vitte előbbre!

KNER IZIDOR.

Visszaemlékezés.

Harmincz év előtt e sorok írója a Légrády testvérek nyomdájában a Csernátóny Lajos „Ellenőr“ című lapjánál volt alkalmazva. Tanay Ödön volt a metteur s ugyanakkor a jóval fiatalabb Tanay József szintén szedő volt ugyane lapnál. A nagy tekintélynek örvendett Mussil Alajos volt a főgépmeister, ki abban az időben két szakfelolvasást is tartott — az ilyen akkor ritka volt, — az egyiket a kopirozható festékekkel való nyomásról, mi akkor ujdonság volt, a másikat a deczimálszámozásról. Volt a keze alatt egy fiatal, nyalka gépmeister, ki a felolvasások utáni igen sűrű szakvitatkozások alkalmával mindig kivette a maga részét. Nekem ez a fiatal ember, ki, midőn levetette az ő kék bluzát, kifogástalan eleganciával öltözködött, mindig annyira imponált. Velünk szedőkkel csak ritkán állt szóba, lehet azért, mert vidékiek lévén, ő mint hamisítatlan „Pester Kind“, bennünk szintén az általuk lenézett „Speckmichlik“-et látta. A sors aztán nemsokára elsodort innen; felkerültem Bécsbe. Mikor ismét Pestre jöttem, a nyomdászok egy része mozgolódni kezdett, lelkes kis csapat áramlatot indított az egyleti élet megmagyarosítása és magyar szakirodalom megteremtése érdekében s csakhamar az áramlat engem is magával ragadott. Adáz harc kezelt köztünk és a magyarosodás ellenségei közt s ezek között becsületesen kivette részét

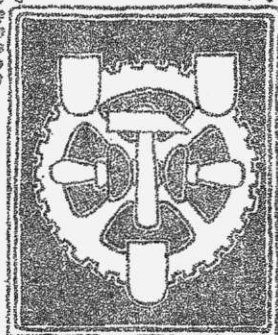
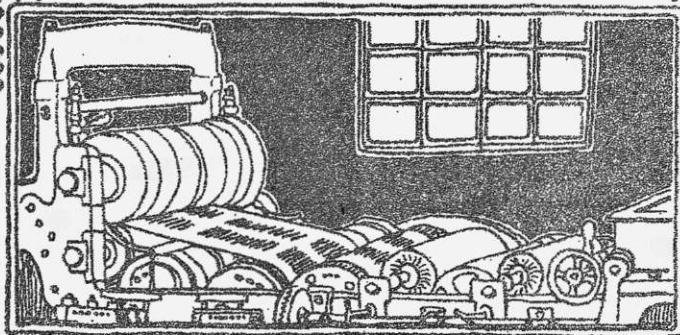

az én gépmester-idealom, ki nem volt más, mint az igen tisztelt jubiléusunk, Fuchs Zsigmond. S hogy intézkedik a sors? Rövid időn belül megalapítják a Pallast, Pusztai lesz a faktor, én a segédje s midőn vagy három év multán elhagy főgépmesterünk, eszembe jut az én gépmester-idealom, ráterelem Pusztai figyelmét s ő lesz a Pallas főgépmestere. Idestova húsz esztendeje dolgozunk együtt s mondhatom, érzek magamban olyan megnyugvást, mint pl. Rákosi Jenő, ha felfedez egy költőt, regény- vagy drámaíró, ki csakugyan beválik. Fuchs Zsigmond mint főgépmester fényesen bevált, érdemeit, tudását nem kell dicsérnem, ösmerjük mindnyájan, ezeknek hódolunk mindannyian. S mit gondol a tisztelt olvasó, Fuchs ezen képességeit magával hozta? Korántsem. Intelligenciát és ambíciót hozott magával főgépmesteri állására s sokszor, igen sokszor volt alkalmam őt megfigyelni, mikor a szakkönyveket böngészte; ő tudott olvasni és írni, vagyis tanulni és tanítani. Ez utóbbi állításomat igazolja a keze alól kikerült számos gépmester, kik nagyrészt neki köszönhetik kiváló munkás voltukat és azok, kiknek elméjét szakirói tollával megvilágította. Kivánom, hogy a Mindenható tartsa őt még számos éven át ép erőben, jó egészségben becses családjának és a magyar nyomdászatnak, hogy még számos nemzedéknek lehessen vezetője, tanítómestere.

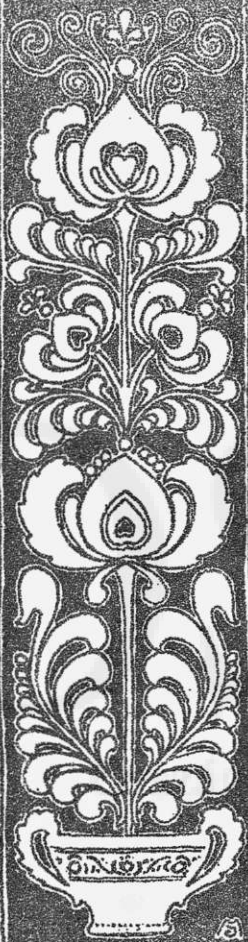
GRIESZ EDE.

Hogyan, az örökifjú Fuchs Zsigmond is jubilál? Negyven éves nyomdász volna már ő? ... Persze, persze, hiszen annak is van már vagy harmincz éve — s ő akkor sem volt már mai gyerek — hogy együtt veszekedtem át vele néhány esztendőt egy fővárosi sötét odúban — a világosság szolgálatában.

1906

1866

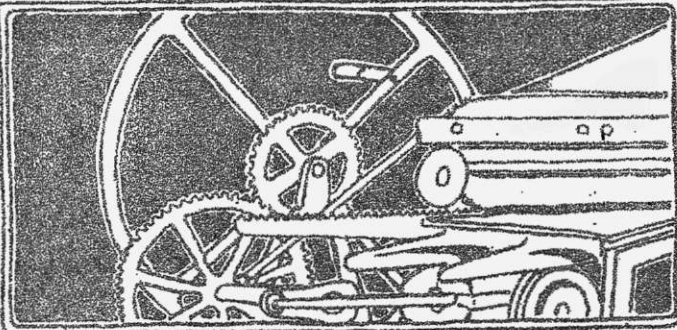
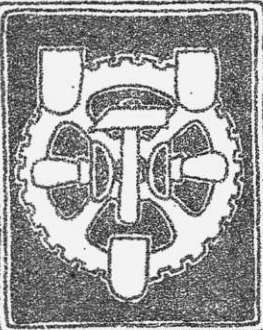
Úgy illenék, hogy ezen alkalommal ki-keressem emlékezetem tárházából mindazon dicséretes dolgokat, miket a jubilánsról tudok. De elállok ettől, mert magam is megrögzött jubiláns vagyok, a ki már több jubiláris kapitulációt szolgáltam végig s akadhatnának, a kik félreértik szándékomat és a dicséretet – dicsekvésnek minősítenék.

Azért hát nem dicsérlek, öreg bajtárs! Tekints vissza az elmúlt negyven esztendőre. A mit átéltél, a mit végeztél szép mesterségünk és a köz javára, ékesebben szól az minden dicséretnél.
„Gott grüss' die Kunst!“

BENDTNER JÓZSEF.

Abban az időben, a midőn én Fuchs Zsigmondot megismertem, valóságos fehér hollóként csudáltuk őt, mint olyan ritkaságot, a ki gépmesteri mivolta daczára, oly bravúrosan kezelte a tollat, mint akár a zurichtoló kést.

Azóta jó egy-két évtizedecske maradt hátunk mögött, de nem nyomtalanul; mert Fuchs Zsigmond már egy egész kis gépmesteri írógárdát teremtett maga köré, a kik alaposan leczáfolják azokat a valamikor nem is egészen alaptalanul elterjedt vicczeket, melyek gépmester-szaktársaink írói és irodalmi képzettségét tárgyalták.

Ennek a még kicsiny, de folyton fejlődő gépmester-gárdának atyamesteréül méltán tekinthetjük Fuchs Zsigmondot, a ki ha ma negyvenéves nyomdászsgát is üli: ez nála nem a pihenés korszakának határkövét, hanem a további cselekvés jelző-oszlopát jelenti, a mihez adja meg neki a jó sors továbbra is azt a testi és szellemi frissiséget, a melyel jelenleg rendelkezik.

TANAY JÓZSEF.

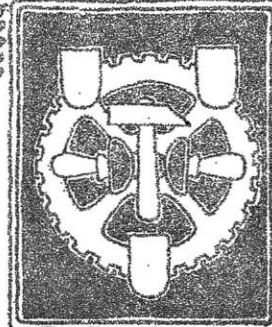
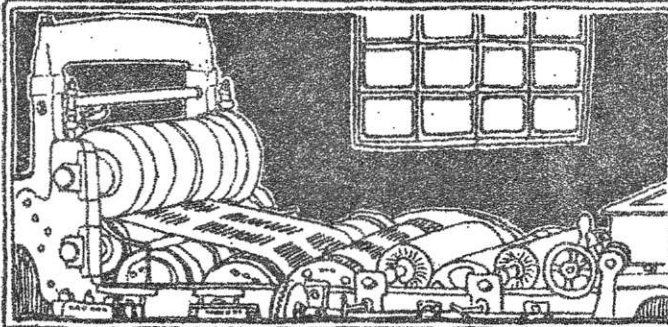
40 év!... Valamelyik tábornok ünnepelte nemrég nagy pompával szolgálati jubileumát. Igen nagy volt a parádé, az ünnepeztetés; ugyan mit is ünnepeltek olyan nagyon, mi az érdem? Tán az, hogy irtó háboruban rombolta a kultúra évszázados alkotásait, vagy gyilkoltatta halomra az embereket?

Munkában eltöltött negyven év után ünnepel kartársunk. Negyven évnek fáradságos munkanapjai után végre egy ünnepnap! A szív, a szeretet, az érdem ünnepe: sok-sok munkálkodás, fáradságos küzdelem a mások, az embertársai javára. Előbb szorgalmas gyűjtése a tudásnak, majd annak értékesítése az ifjabb nemzedék javára.

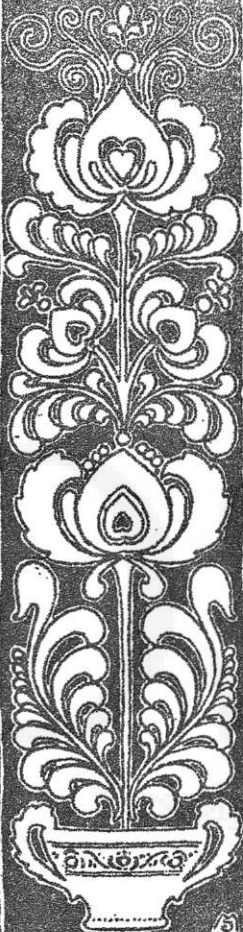
Önzés a kívánságom: jubiláljon még néhány évtizedet a jubiláns ilyen hasznos munkálkodásban a mi javunkra.

AUGENFELD M. MIKSA.

1906

1866

Kedves Zsiga barátom!

Nyomdász működésednek negyven-
éves ünnepé alkalmából fogadd tanuló-
társadtól a legjobb szerencsekivánato-
kat. Büszkén lépek azok közé, kik téged
méltónak tartanak hosszú pályafutásod
megünneplésére!

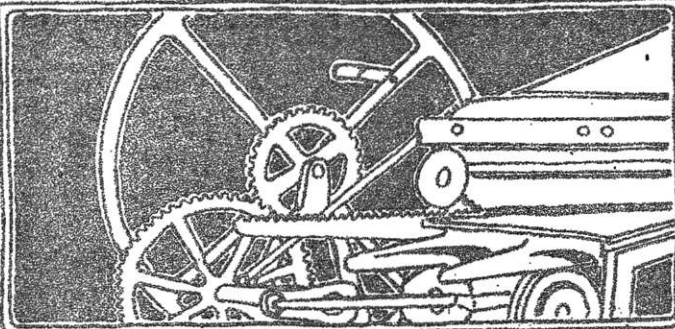
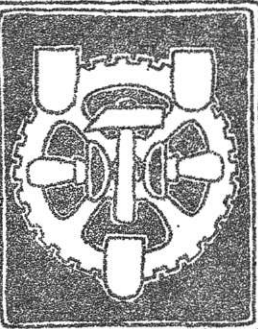
Kívánom, hogy a Mindenható engedje
meg, a szerzett szaktársi szeretet állan-
dósításával és szép szakmánk dicső-
ségére, az élet legvégső határáig való
működésedet!

KOKÁLY IGNÁCZ.

Ejnye, ejnye, hát már negyven esztendőt mor-
zsoló le Gutenberg hajlékában Fuchs Zsigmond
barátom? Ha igen, igazán nem csodálom, hogy
eltérnek a szokásos 25 és 50-től és Ötet 40-nek
is jubilálják. Hisz agilisabb, ambiciósabb szak-
társat az én hosszú prakszisom alatt alig ismer-
tem még.

Élénken visszaemlékszem a régi jó időkre,
mikor a hasznosat a kellemessel (nem tagadom,
hogy az utóbbi volt a kellemesebb) összekötve,
együtt lehettünk, a hol mindig Fuchs barátom
vitte a szót: leginkább szaktügyek fölött vitat-
kozva, előadást tartva és kapacitált, a kit csak
lehetett, hogy szintén tartsanak valami felolva-
sást; így került a felolvasó asztal elé a gép-
mesterekörben Ő mellé, a ki legutóbb a gép
lényegével foglalkozott, az öreg Mussil Alajos,
a ki az ultramarinnyomásról, az én csekély-
ségem, a ki a hengeröntésről, Protschkó Mihály,
a ki a záróeszközközléről, a „Platten“ Bauer, a ki
a „Bronz de bleu“ és még többen, a kik más
hasznos szakdolgozokról értekeztek.

Ez izzadások után természetesen jól esett
egy kis hűsítő, a mely mellett kollegiális sze-

rettel töltöttünk egy kis kellemes órácskát. Természetes, hogy mindezekután Fuchs tisztelőinek a száma szaporodott és a tisztelet átlánszóan átfordult az ifjabb nemzedékre is és így nem csodálom, ha negyven éves jubileumát is megünneplik, mely alkalommal szívből kívánom neki, hogy továbbra is legyen része abban a szeretetben, melylyel most körülveszik és éljen soká jó egészségben, erőben, örömeinkre és büszkeségünkre.

KRAUSE JÓZSEF.

Találmányok sorozata a könyvnyomtatás mestersége. E mesterség egyik eszköze, a prés, oly tökéletes gép, hogy Gutenberg után még évszázadokig élt vele a világ. Nagy lépés utána a gyorsajtó. De még abban az időben is, mikor már a gyorsajtó is megvolt, a tökéletesnél is tökéletesebb gép — kétféle minősítésű volt a nyomda személyzete. Voltak „szedő urak“, meg „nyomók“.

Tetszik érteni...!?

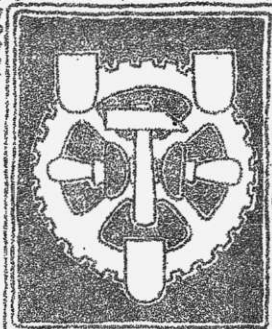
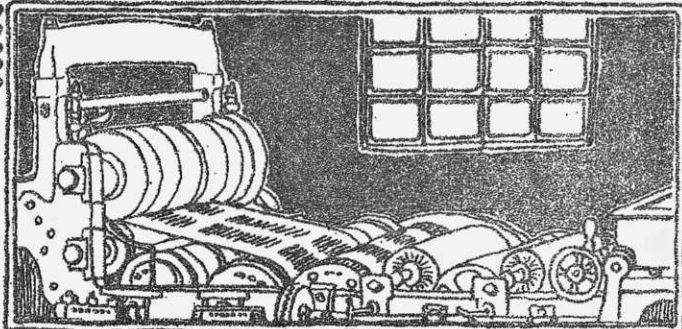
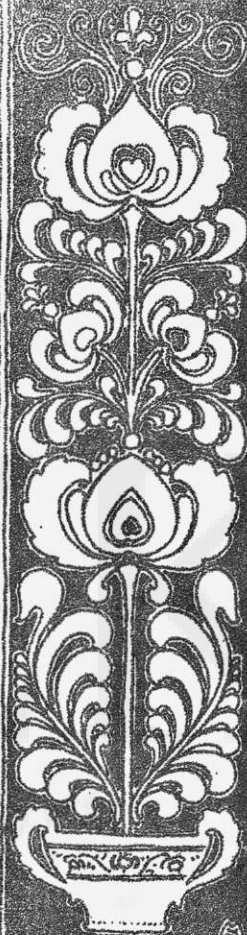
Valami nagyobb intelligencia, iskolázottság, művészi érzékre valló minden egyéb tette a szedőt urrá. Utána következett a semmi, sok semmi, végre a — nyomó. Akkor különbség volt közöttük közfelfogás szerint, mikor én a nyomdába kerültem, mint a huszártiszt meg a forspontkomiszárius között.

Az idő azonban halad.

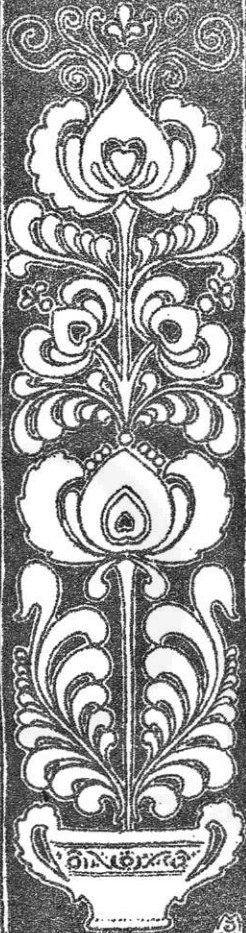
Valaki fölfedezte, hogy Gutenberg a könyvnyomtatás mesterségét találta fel. Megindult a harc s folyik. Folyik oly buzgósággal, kitarással, hogy bizony ma már ura, mestere a nyomó az ő tökéletesnél tökéletesebb gépeinek s oda jutottunk, hogy aligha nem más mestere lesz a nyomdának.

Vigyázzunk szedő társaim. Harcoljuk meg mi a harcot. Ha a nyomók birtak felemelkedni arra a magaslatra, hogy még a hibás szedést is tudják olyan tetszetős külsővel világá eresz-

1906

1866

teni, hogy a hibát csak hozzá értő veszi észre, emelkedjünk fel mi is a tudásnak arra a magaslatára, hogy a magunk mesterségében, a szedésben legyünk mesterek.

De hát miért mondtam én el ezt most?

Azért, mert a mi jubilánsunk, Fuchs Zsigmond ur egyike hazánkban a legelsőeknek, ki a nyomtatás emelésére, művészi magaslatra juttatására, pályára lépte óta küzdött, küzd, Tanult, tanul és tanít.

Sok és nagy siker koronázta eddigi fáradaimait; szaporodjanak sikerei, nemes törekvéseit koszorozza mindnyájunk tisztelete, szeretete.

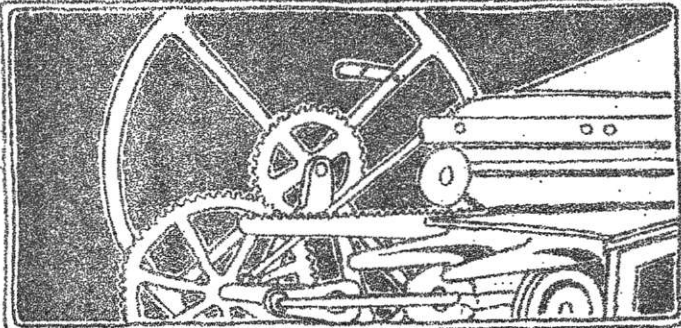
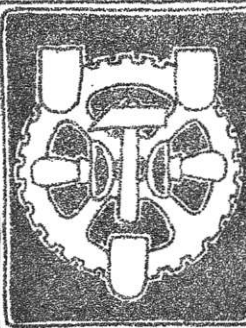
Isten éltesse soká, nagyon soká.

SZABÓ ELEK.

Reminiszenzen.

Wenn unter gleichberechtigten Fachgenossen die Sprachen- und Nationalitätenfrage zum Gegenstande einer Erörterung aufgeworfen wird, so geschieht dies nicht im Interesse der Kollegen, sondern nur um die Ambition Einzelner zu fröhnen, denn überall, wo sich der Chauvinismus noch bemerkbar machte, galt es nicht der Fortschritt zu huldigen.

Als in den achtziger Jahren im Buchdruckerverein die leidige Magyarisirungsfrage aufs Tapet gebracht wurde, wurden die Jünger Gutenbergs aus ihrer Lethargie aufgerüttelt und wie ein Mann standen sie Alle am Bord um die Heisssporne in die Schranken zu setzen. Allein kaum, dass in der Generalversammlung ein Sieg mit 2 Stimmen Majorität errungen wurde, war das Strohfeuer auch schon erloscht; nun sollte aber die Arbeit von den „Siegern“ erst beginnen, um die versprochenen Reformen durchzuführen. Es ergab sich jedoch, dass nur sehr wenige ernstlich gewillt waren für die allgemeine Interessen uneigennützig zu arbeiten, da es viel

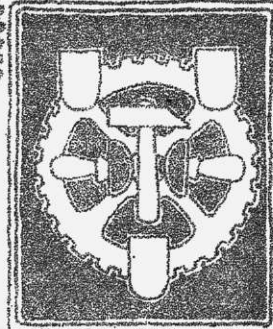
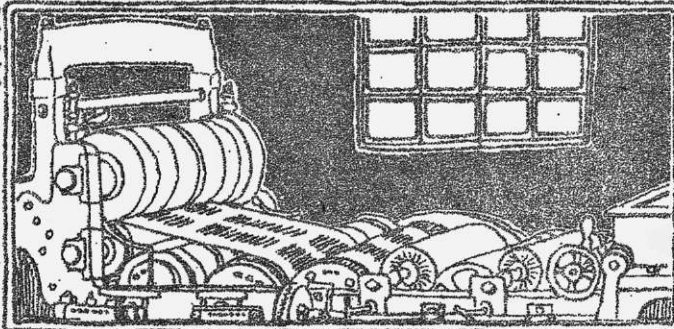
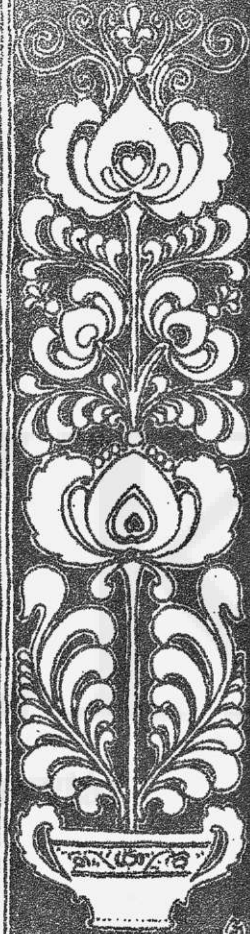
leichter ist Kritik zu üben, als durch mühevollen Aufopferung und eisernen Willen Gebrüchen abzustellen und Verbesserungen durch neue Ideen vorzunehmen.

Die neue Aera begann wohl unter sehr günstigen Auspizien, da die Eifersucht der beiden grossen Parteien zu immer regeren Thätigkeit anspornten; allein für die Dauer ging es nicht, da der Indifferentismus unter den Mitgliedern immer mehr um sich griff; es musste eine neue Aktion begonnen werden, um das Interesse der Kollegen für das allgemeine Wohl zu gewinnen. Aus diesem Anlasse erschien in der „Typographia“ im deutschen Theile unter dem Titel: „Ein ernstes Wort“ ein Artikel-Cyklus, in welchem die falsche Auffassung der initiierten Bewegung der „Magyar Typographia“ mit beredten Worten bekämpft und eine neue Richtung angegeben wurde, auf welcher Basis Fortschritte und Verbesserungen der materiellen Lage der Mitglieder zu erzielen wären. Diese Artikel erschienen stets mit der Chiffre „7“ und wurden mit der grössten Discretion behandelt, damit ja nicht die Person des Schreibers mit der Materie des Besprochenen verquickt werden könnte.

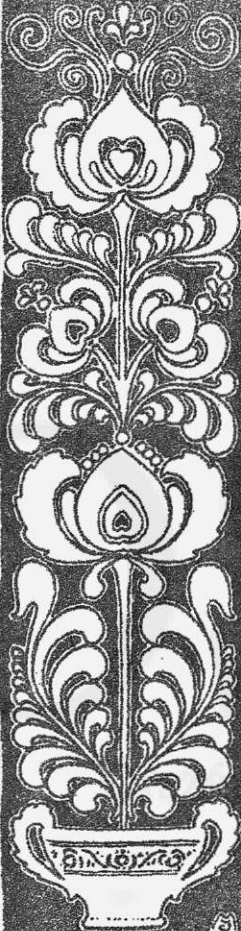
Nachdem dies schon über zwanzig Jahre verstrichen, kann ich jetzt das Pseudonym des Autors anlässlich seiner Jubiläumsfeier lüften, da ich hindurch den Beweis erbringen will, dass es zur damaligen Zeit auch uneigennützig gegeben gab, die im Verborgenen allgemeine Interessen förderten und zur Aufklärung der Massen durch Schrift und Wort Vieles beitrugen.

Die Idee zur Artikel-Serie „Ein ernstes Wort“ entsprang im Café „Gutenberg“ am Széchenyi-platz (Neugebäude), der Jubilar und ich besprachen eingehend das Thema, brachten es dort zu Papier und hernach wurde das so entstandene Manuscript von einem Comptoiristen der Firma Sch. & W., also von einem Nichtbuchdrucker abgeschrieben und dann zum Druck befördert; allein schon beim Erscheinen des ersten Artikels

1906

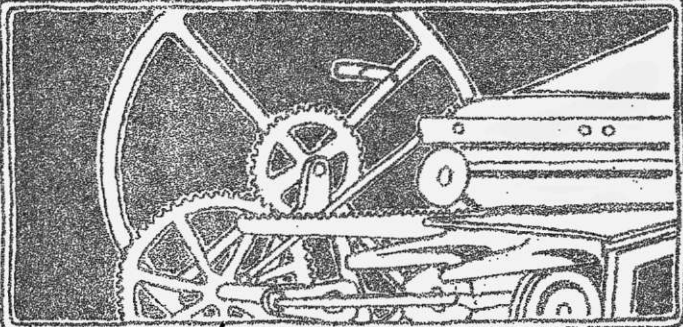
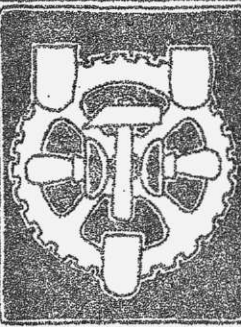

1866

schlichen sich mehrere sinnstörende Druckfehler ein, deshalb besorgte ich als Redaktionsmitglied der „Typographia“ die zweite Korrektur und nahm auch Aenderungen in dem Artikel vor, in Folge dessen betrachtete man mich als den Autor, da die Herstellung der „Typographia“ damals in den Händen unserer Gegner sich befand. Diese Artikel erregten wegen des Inhalts und Bearbeitung der Materie das grösste Aufsehen, der Zweck wurde erreicht, der Indifferentismus unter den Buchdruckern war mit einem Male gebrochen, man interessirte sich sehr lebhaft für die „Typographia“. Der Samen, welchen wir damit gesäet, trug im Jahre 1885 die ersten Früchte, und wenn nicht das überwuchernde Unkraut die Saat mit dem Pfluge verdrängt hätte, würden dann nicht so viele Jahre der Unfruchtbarkeit gefolgt sein. Nach Jahren endlich gelang es wieder den internationalen socialdemokratischen Geist das Unkraut auszujäten und eine ganz neue Generation übernahm die Führung zur Hebung der allgemeinen Interessen.

Wir haben stets nur Fortschrittliches angestrebt, wenn es uns nicht gelungen ist, alle Projekte zur Verwirklichung zu bringen und im Kampfe auszuharren, so lag dies in den damaligen ungesunden Verhältnissen. Nachdem wir heute Beide schon dort angelangt sind, wo man Berufs-Jubiläum feiert und wir der Buchdruckerkunst ein ganzes Menschenalter ehrlich gedient haben, erübrigt uns nur noch den neuen Idealen unsere Bewunderung auszusprechen. Wir freuen uns, wenn ein Körnchen von den Samen, welcher unseren früheren Initiative entsprungen, heute noch gute Früchte trägt. Schliesslich kann uns zum Trost gereichen, dass unser Bemühen nicht ganz erfolglos blieb, da heute noch unsere Ideen sich aufrecht erhaltend, allerdings stets verbessert, der modernen Neuzeit angepasst werden. TSCHUTSCHEGG VINCEZ.

Zu Guttenberg's Zeiten da gab's nur Pressen,
Und Meister war er allgemach,
Die schwarze Kunst, die er besessen,
Hat Freud und Leid der Welt gebracht.

Nur heute gibt es viele Meister
In der schwarzen Druckerkunst,
So auch den Maschinenmeister
In Platten, Satz und Farbenkunst.

Und Jeder, der bei diesen Zeiten
Schon 40 Jahr' berufstreu war,
Kennt die Freuden und die Leiden,
D'rum wünsch' ich Frohsinn immerdar.

Auch dir mein Freund wünsch' ich vom Herzen
Noch lange Jahre Fröhlichkeit,
Kein Sorg', noch Kummer, weder Schmerzen
Soll stören deine Lebenszeit.

SCHULZ JÁNOS.

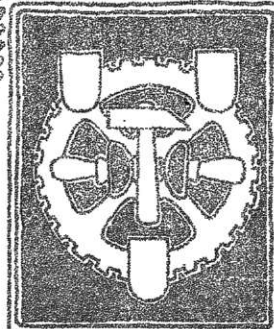
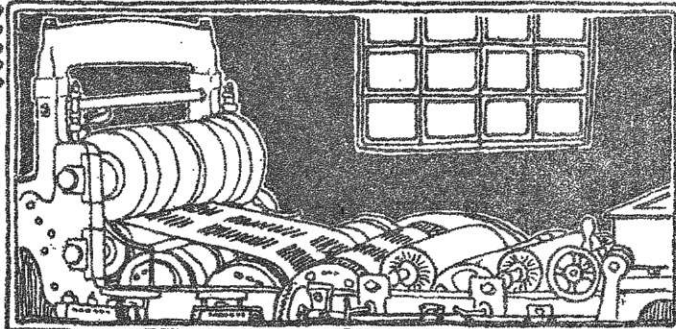
Negyven évig nyomdásznak lenni nem sok; hanem egy nagy felelősséggel járó bizalmi állást húsz éven keresztül lelkiismeretesen betölteni, mint Fuchs Zsigmond szaktárs: az már számottevő esemény. E derék szaktársunknak most ünnepeljük negyvenéves jubileumát és hisszük és reméljük, hogy tíz év múlva megünnepelhetjük jó kondícióban ötvenéves „arany” jubileumát.

WOHL KORNÉL.

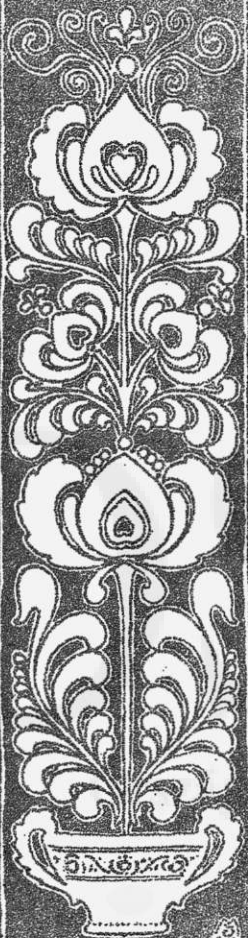
Negyvenévi munkásságnak legszebb jutalma és jubileuma — az érdemnek elismerése.

STRASSER ARTUR.

1906

1866

A csodás Természet alkotásai közé tartozik az ember is; ezek között vannak olyanok is, kik szorgalmuk és munkásságuk által érdemeket szereznek; így ember Fuchs Zsigmond is, ki a munka negyvenéves jubileumát ünnepli. Kíváncsi vagyok ez alkalomból, hogy „a munka után édes legyen a jutalom“ és jó kedvben és egészségben haladjon az arany-jubileum felé.

KARPFER FRIGYES.

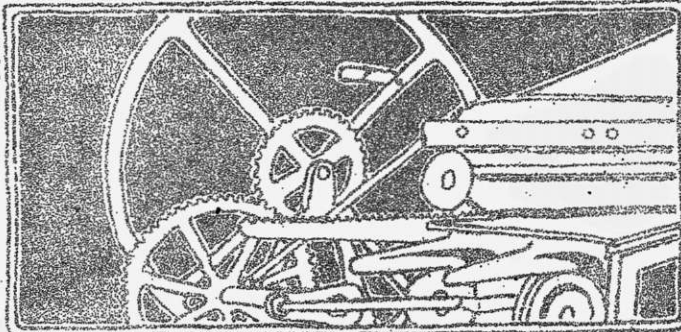
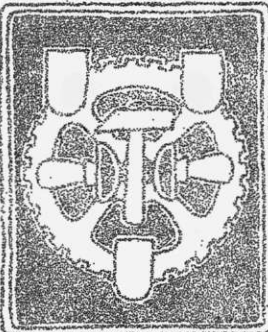
Negyven év! Hosszú idő, melyet a mi szakmánkban valaki betölt. De nemcsak, hogy betölt a mindennapos folyó munkákat végezve, hanem mindig arra törekedett, hogy a nyomda-ipart élészsze és fejleszsze, dacára, hogy állásánál fogva nagy gondok nehezdedtek vállaira. Felemlítem, hogy mint közkedvelt osztályvezető mindenki előtt rokonszenves és ő is tud mindenkivel rokonszenvezni. Innen van a békés viszony és példás rend. A mellett azért mint jó szaktárs, ki sohasem zárkózik el a többi szaktársaktól, méltó arra, hogy ünnepeljük.

SZÁNTÓ BÉLA.

Szivélyes üdvözet a negyvenéves nyomdászati évfordulóhoz.

Berlin.

STADTHAGEN ALEX.
STADTHAGEN MIKSA.

A Mindenható legmagasabb kegye, a földi élet legnagyobb boldogsága az, ha valaki köztisztelőben eltöltött negyven esztendő becsületes munkájára tekintet vissza.

RÓZSA ANNA.

Jubiláris köszöntés.

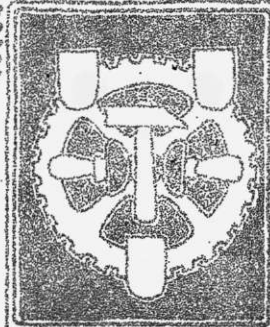
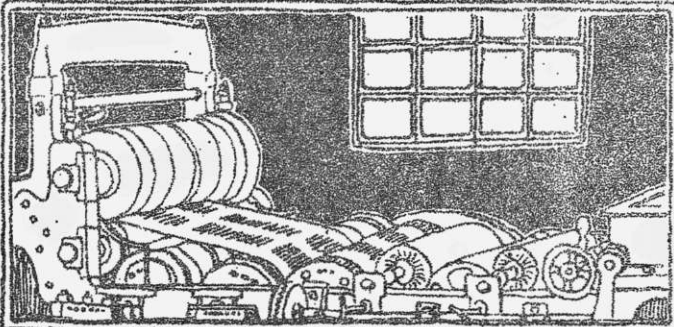
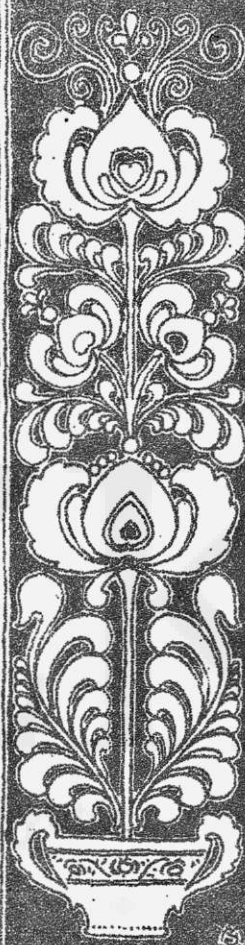
Nyomató-mesterünk
Szerény munkatársa
Tíz-évi együttlét
Évforduló napján
Őszintén kívánja,
Hogy ki negyven évig
Friss jó kedvvel nyomott
S negyven év nyomása
Nem hagyott rajt' nyomot:
Érjen még több ilyen
Szép jubileumot!

MAJOR ISTVÁN.

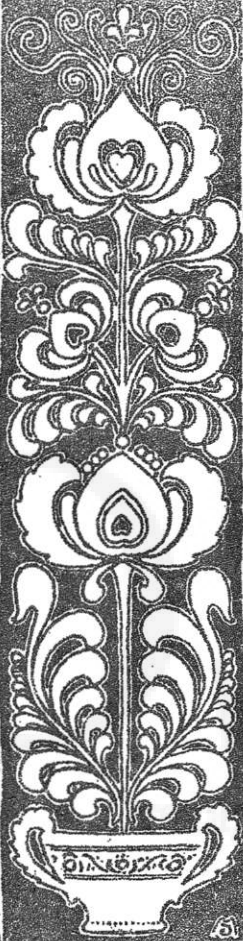
A legönérzetesebb mesterszedőnek is el kell ismernie, hogy a nyomdászati technika súlypontja hovatovább a nyomtatási szakra tolódik át. A gépek mind hatalmasabbak lesznek, a nyomtatványok kiállítása tekintetében a szín döntő szerepet kezd játszani. A színes képek nyomtatásának rengeteg perspektívájáról nem is szólok.

A gépmesteri munka fontosságának fokozódásával a gépmesteri szakirodalom gyorsabb fejlődésének kell karöltve járnia. A mint hogy úgy is van. Ma már szép számmal vannak gépmester szaktársaink, a kik hébe-korban tollat ragadva: szakismereteik közkinccsé tételével

1906

1866

is igyekeznek szolgálni a nyomdászközösség érdekét.

E szaktársak között Fuchs Zsigmond a legelső sorában áll. Ha jól emlékszem, már a huszonkét-huszonhárom esztendeje megjelent Nyomdászok Közlönyében is olvastam alapos szaktudásra valló cikkeit, a Magyar Nyomdászoknak, Magyar Nyomdászok Évkönyvének meg a Grafikai Szemlének pedig évek hosszú sora óta szívesen látott munkatársa.

De nemcsak a szakirodalom dolgában tett ki magáért Fuchs Zsigmond. Öt év előtt, szaktanfolyamaink első szervezése idején, az első hívó szóra ott volt táborunkban s teljes odaadással igyekezett kivenni részét a szaktanítás sokszor bizony elég fáradságos munkájából.

Azóta is: a hányszor csak a szakirodalom érdekéről, a szakkultúra fejlesztéséről volt szó: Fuchs Zsigmondra föltétlenül számíthattunk. Mint a vén csatáló, ha trombitaszó Őti meg a fülét: egyszeriben ott termett a küzdők, a munkálkodók sorában.

Most is ott van. Tudását, tapasztalatait szívesen osztja meg fiatalabb szaktársaival, nem várva érte se hálát, se köszönetet. Amit tesz: kötelességtudásból, szaktársias szeretetből teszi.

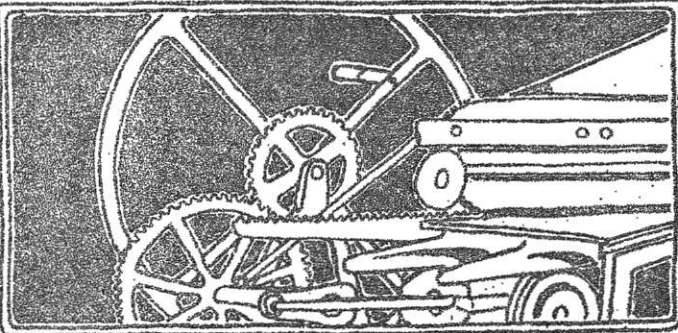
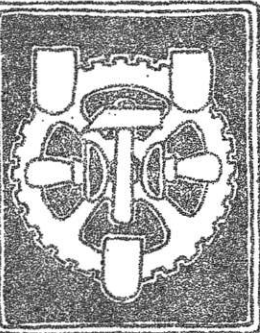
Bár tehetné még vagy ötven esztendeig!

NOVÁK LÁSZLÓ.

Kezemben a toll, hogy Fuchs Zsigmond jubileumi emlékfüzetébe néhány sort írjak.

De mit?

Ha arról írok, hogy Fuchs Zsigmond a hivatását szerető nyomdászvilág előtt egy kiválóan nagyrabecstült szakember, a ki eddigi munkáival fényes tanujelét adta nagy tudásának, működésével pedig kollégialis érzületének; a ki — mint a jó mesterek általában — egész gárdáját nevelte, oktatta ama gépmester-kollégáinknak, a kik ma mind az ő szellemében működnek és produkál-

nak mesterükhöz méltó műveket; mondom, ha erről, vagy ha az ehhez hasonló más nagyra-becsülésre méltó tulajdonságairól, s ezek között a magyar nyomtatás-technika fejlesztése körül hosszú idő óta állandóan kifejtett munkásságáról írnék, óriási adathalmaz állana rendelkezésre s gyönyörű képet lehetne is erről festeni. De minek raboljam itt a teret olyasvalamivel, a mit Magyarországon — de a külföld egy jó részében is — minden valamirevaló nyomdászember ismer?

E helyett tán inkább egy kéréssel fordulok itt Fuchs Zsigmondhoz.

A mai jubileumot, ez emlékfüzetet magát, az teszi legfényesebbé, az ad neki igazi jelentőséget, hogy azon, illetve ebben az egész nyomdász-család ünnepli Fuchs Zsigmondot, mint jó kollegát és kiváló mestert egyaránt.

Ebből folyólag arra kérem Fuchs Zsigmondot: maradjon meg azon az úton, amelyen most halad; igazi kollegialitása mellett oktasson, tanítson, tegye továbbra is közkinccsé szerzett tapasztalatait, tudását, serkentsen más arra illetékeseket is hasonlóra, hogy így a személye iránt most megnyilvánult szeretet és tisztelet — a mennyiben az még lehetséges — fokozódjék.

S a mikor ezt e helyütt kérem, egyszersmind erőt és egészséget kívánok Fuchs Zsigmondnak az ily irányú működéséhez, a mely működésnek sikere, hasznossága nemcsak nekem, de nagyon sokaknak erős meggyőződése.

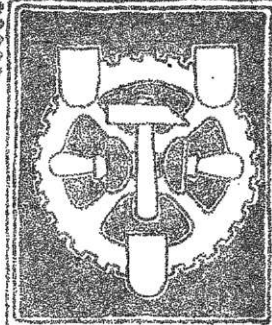
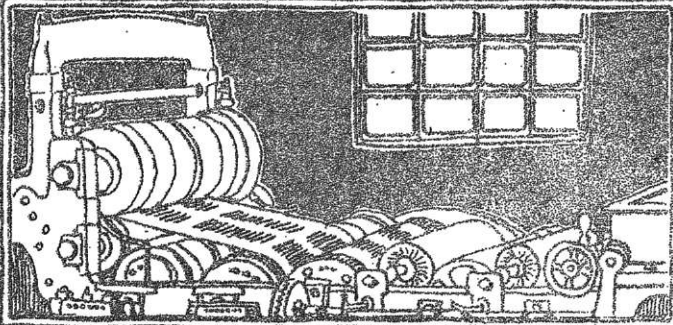
Munkájában adjon erőt az a tudat, hogy szaktársai érdekében cselekszik s ezért a legszébb, a legértékesebb fizetés munkásember előtt — munkástársai nagyrabecsülése és szeretete.

LÖWY SALAMON.

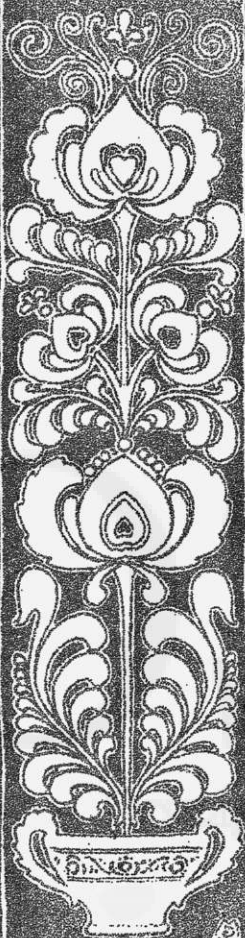
Az ember könnyen hisz a hazugságnak, de nehezen lehet őt az igazságról meggyőzni.

BAUER FERENCZ.

1906

1866

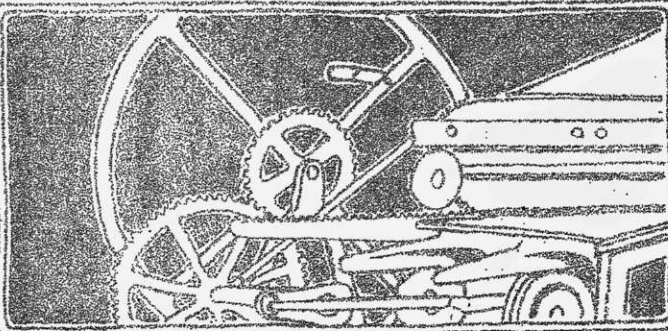
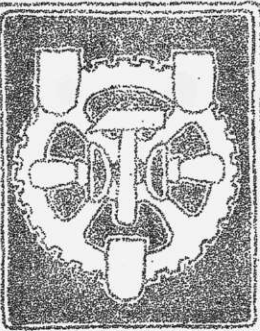
Hasznossá tenni magunkat a társadalomban, tehetségünk szerint kivenni részünket a közjót előmozdító munkában: szép és nemes törekvés. A jubiléus Fuchs Zsigmondot olyan szaktársnak ismerem, ki a mi szűkebb nyomdász-társadalmunkban ily irányban működött, becsessé téve magát ezáltal pályatársai körében. IFJ. AIGNER ANTAL.

Negyven évi munkásságáért elismeréssel és dicsérettel rójják le ön iránti tiszteletüket az emberek. Mondja Fuchs úr, nem legszebb jutalom volna-e negyven évi fáradságért, sok munkáért az, ha a negyven évet elülről lehetne kezdeni legalább is húsz évvel?

KOVÁCS MATILD.

Ékes szókból babérkoszorút szeretnék fenni annak a férfinak, ki negyven esztendei terhes munka után bátran elmondhatja: multamban mindig arra törekedtem, hogy rám nehezedő kötelezettségeimnek eleget tegyek.

Az ember legnehezebb életfeladatát csak úgy oldhatja meg sikeresen, ha önzetlen működést fejt ki. Tetteiben, cselekedeteiben nem kérkedő, de nem is erőszakos. Mások tudását tiszteletben tartja, de a sajátjával nem akar tetszelegni. Míg a családi életben a leggyöngédebb szeretetet, a társadalmi, a szaktársi életben az egymás iránti tiszteletet fejleszti és ápolja.

A babért csak az hordja biztosan halántékai körül, ki emelt fővel megy végig egész életén.

40 esztendő!... Egy emberöltő, mely becsületes munkálkodással telt el. Esztendők hosszú láncolata, mely megpróbáltatásokkal kezdődött. Vas szorgalom, ernyedetlen kitartás és józanság közepette mult el e szép idő. De vajjon megadatott-e, hogy ennek mindannyian örüljünk? Nem hiszem. Először azért nem, mert éppen a jubiláló számlálja maga mögött az 54-et, tehát Ő maga is sokszor gondolhat arra, a mi már vissza nem jő. Másodszor tán mi magunk is úgy gondolkodunk, hogy minden mulandó... minden az enyészeté...

Vajjon lesz-e részünk még egyszer abban, hogy a második 40 évnek örüljünk? Hiszen a magyar könyvnyomtatásban úttörőkre van szükségünk, még pedig olyanokra, kik fáradhatlanok, kik a munkában lettek nagygyá és a kik által a munka lett művészetté!

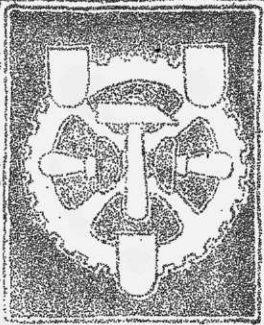
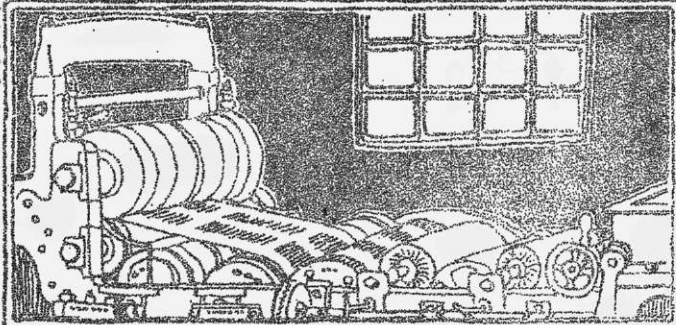
Örüljünk tehát mindannyian, mert valóban, a jövőbe nem lát senki sem, a mult pedig tiszteletre int bennünket.

Vivat!

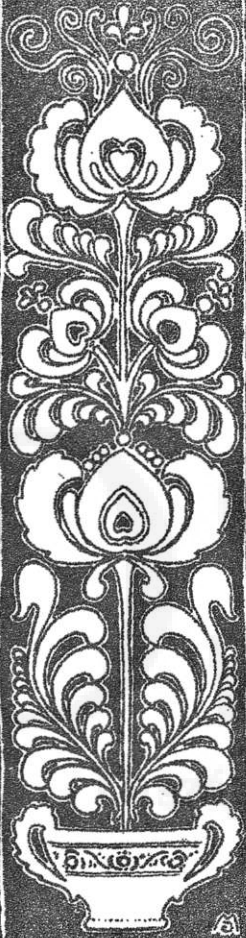
PAVLOVSZKY J. ALAJOS.

Negyven esztendő a mai korban az emberöltőn túl számítható, mert hiszen nekünk munkásoknak nem igen adatik meg a hosszú élet elérése. S mivel Fuchs Zsigmond a nyomdászpályán töltött el ennyi időt, munkásság tekintetében évei kétszeresen számíthatók. Mert ő nemcsak a munkánál töltötte ezt az időt, hanem igyekezett szakmájának a fejlesztés terén is használni és ápolni azt.

1906

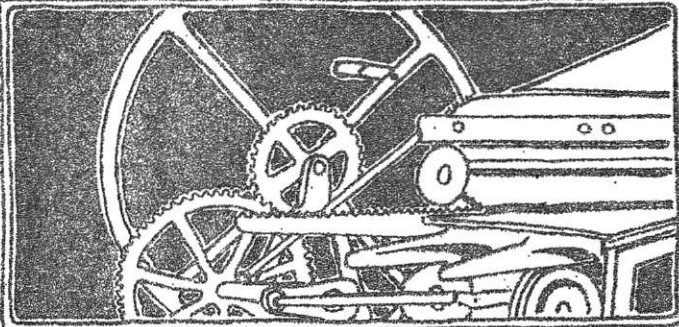
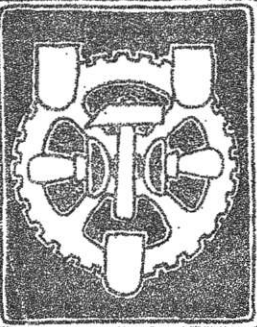
1866

S ebben ő az úttörők közé tartozik. Szép és hosszú út áll mögötte, s fáradozásának hasznát saját szemével láthatja az ifjabb, példáját követő gépmester-generációnál. Ez a legszebb jutalom, amit a szaktársak nyújthatnak, valamint ama tudat, hogy szakmánk iránti szeretetére s annak fejlesztésére, az ő kiváló tehetségére még hosszú időn át számítunk. STALLA MÁRTON.

Fuchs Zsigmond negyven esztendő óta nyomdász! Megpróbálom röviden jellemezni. Mint férfi: korrekt; mint családapa: büszke a fiaira; mint szakember: elsőrangú, nagy tudással és intelligenciával; mint főnök: páratlan, jól bánik személyzetével s azok rajongnak érte; szereti a társaságot, a hol jó kedélye és szellemességeért nagyon szívesen látják; a szép nőket sem veti meg; de egy dologtól irtózik lelke mélyéből: — a sürgős formáktól! GEIGER VILMOS.

E könyvben Fuchs Zsigmondot, a nyomdászt méltatják és ünneplik. Én őt, mint nyomdászembert, érdeme szerint megbecsülni nem tudom, de Fuchs Zsigmondot, az embert, tisztelem, becsülöm és szeretem. JAULUSZ ERZSI.

Nagy örömmel sorakozom azok közé,
kik negyvenéves szorgalmas és nagy
szaktudással párosult munkálkodásáért
ez emléknapon a megérdemelt pálma-
koszorút átnyújtják. SCHWEIGER MÓR.

Negyven évig nyomdász... ugyan mit
írjak róla? Talán azt, hogy mennyit
fáradozott, mily felelősségei és gondjai
voltak, vagy hogy miket tett az összes-
ség érdekében ezen idő alatt? Mind-
ezeket szükségtelen feljegyezni, mivel
Őt ismerik már és ismerni fogják to-
vábbra is. MITTERSZKY JÓZSEF.

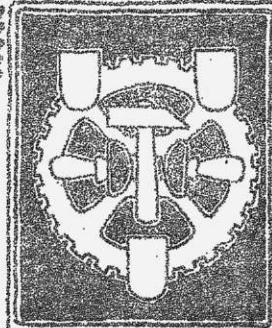
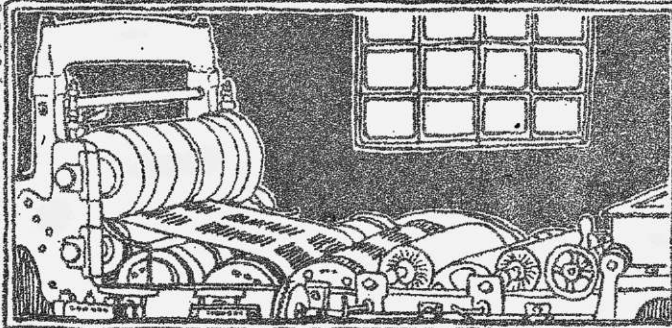
Ave Orpheus! A Pallas Irodalmi
és Nyomdai Részvénytársaság impozáns
palotája három emeletből áll. Pedig öt-
nek is beillenek. Valóságos Csimborasso
— kisebb kiadásban.

Lássuk a beosztást.

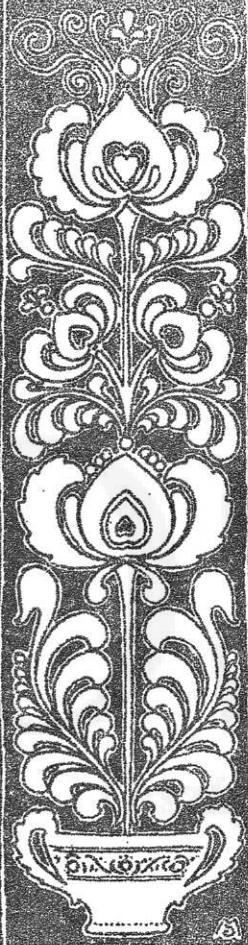
A III. emeleten, az Olympuson, ez
esetben nem a görög istenek székelnek,
hanem ott dolgoznak a Házi Öntőde
derék munkásai, a kik szorgalmasan
liferálják a materiálisra mindig éhes
szedőknek kifogástalan öntvényeiket.

A II. emeleten — Kappe ab! — van a
párjáritkító pompás Szedőterem, a hol
a többek közt látható a „drága“ szedő-
masina „méhelye“ és az „umsonstfres-

1906

1866

ser" korrektorok fehér árkusokkal be-
ragasztott üvegketrecze, az osztályveze-
tőtől — vis-à-vis...

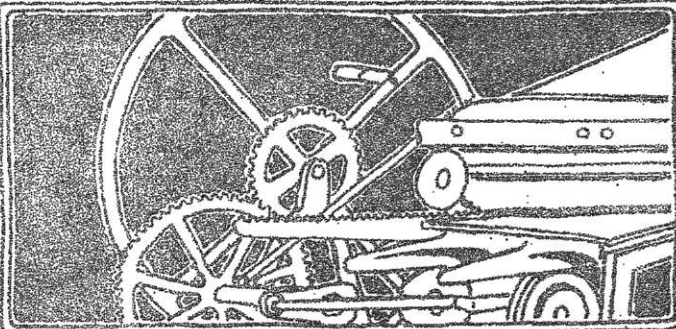
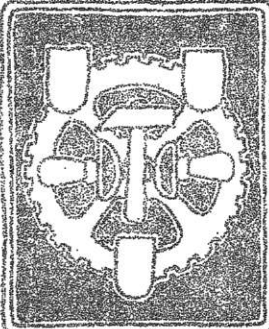
Ergo: javítnokot és ehhez hasonló
más „hivatalnokot“ is érhet baleset.
Gehn wir weiter!

Az I. emeleten trónol — az igazság-
hoz híven legyen mondva — a humánus
igazgató és erről az emeletről dirigál
a „Pallas“ igazságos faktora, műszaki
hivatalnokaival.

Vigyázat, kedves olvasó, most jön az
utolsó stáció: a földszint. Ez az Alvilág.
Szálljunk tehát le a masinák gazdag
otthonába: jubiláló szaktársunk korlát-
lan birodalmába. Itt nem a csöngetyűt
hamisan kezelő Plutó az úr, hanem
Orpheus, a ki a reá háramló nagy fele-
lősség mellett, nem feledkezik meg a
szellemi munkáról sem és szabad per-
ceiben a Grafikai Szemle, a Magyar
Nyomdászat és a Szakbizottsági Értesítő
hasábjain a magyar szakirodalom lant-
ját pengeti. Már magában ez az egy szép
tény is elégséges arra, hogy negyven-
éves jubileuma alkalmából őszinte szív-
ből üdvözöljük Fuchs Zsigmond kolle-
gánkat, a ki anno dazumal: a mikor
szoroson vett társadalmi kérdések vol-
tak napirenden — szintén megtette a
kötelességét.

Üdv néked ifjú lelkületű vén könyv-
nyomtató és lelkes szakíró!

LEITNER PÁL.

A 95-ös mozgalom után Gerő, a „Pallas“ volt igazgatója, vezette a híres fekete listát, a melyen több jó szaktárs neve mellett az enyém is meg volt említve; ezért képtelen voltam munkához jutni. Elhatároztam tehát magamban Bauer Ferencz gépmester tanácsára, hogy Fuchs Zsigmond szaktárshoz fordulok, ki szívesen fogadott, de kijelentette, hogy ez bajos dolog, mert Gerő nagyon vigyáz a „feketékre“, de azért csak lépjek be. Beléptem az akkor ott dolgozók csodálkozására és dolgoztam a fekete lista vezetőjének nyomdájában, Fuchs szaktárs jóakaratóból, a fővárosi szaktársak mulatságára, mindaddig, míg Fuchs szaktárs újabb tapasztalatok gyűjtésére valczra nem küldött.

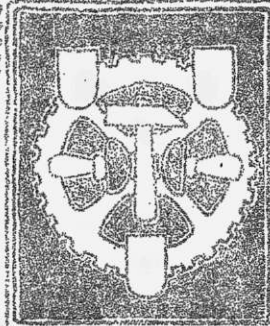
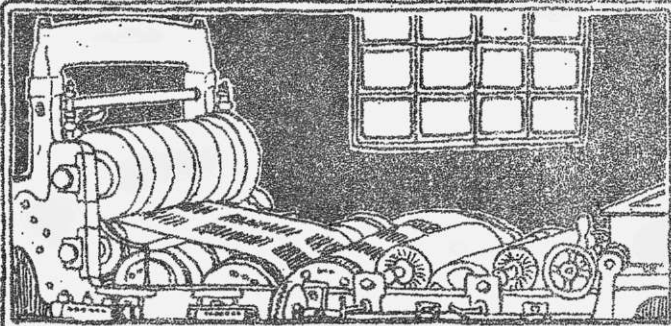
WELLISCH GÉZA.

Ezernyolczszázhetvenhármát írtunk akkor ... A „Dick Testvérek“-féle nyomdai műintézetben alig főlzabadulásom után voltam alkalmazva, s így nem csoda, ha nagy gyakorlattal nem dicsekedhettem.

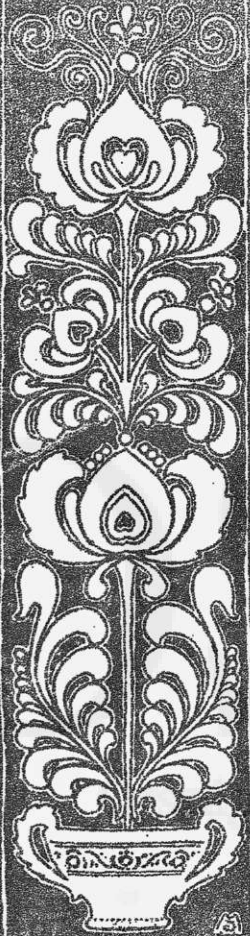
Egyik napon — nincs mit restelkednem, hiszen ilyesmi a legjobb családokban is megeshetik — valamiféle baklővést követtem el, mely után a műintézet akkori gépmestere, a mi szeretett jubilánsunk, a következő, kétségtelen jóindulatú szavakkal fordult hozzám:

„Kedves barátom, kár magának itt elvesztegetni az idejét, próbáljon talán másutt szerencsét, hátha más nyomdában jobban értékesítheti tudását.“

1906

1866

És én — bárha gyerekésszel — nem vettem ezt nagyon fontolóra, de azért elértetem a gyöngéd figyelmeztetést: felszedtem a sátorfámat és odébb álltam.

Negyvenéves nyomdászjubiléuma alkalmából jó lesz akkori szavaira emlékezni Fuchs Zsigmond szaktársunknak, a kinek évtizedeken át kifejtett működéséhez a legszebb és leggyümölcsözőbb sikerek láncolata és a nyomdászvilág osztatlan nagyrabecsülése fűződik.

A mi nekem nem sikerült, azt ő már rég elérte: az igazi érdem-elismerést.

SCHWEIGER NÁNDOR.

„Schön ist die Jugendzeit, — sie kommt nicht mehr!“

Wach will ich rufen die Zeit unserer Bekanntschaft in den 60-er Jahren bei Firma Deutsch und in den 70-er Jahren in Wien. Die Jugendzeit ist verschwunden, denn das ganze Leben ist wie ein Traum, darum spreche ich heute zu Ihrem Jubelfeste folgenden herzlichen Wunsch:

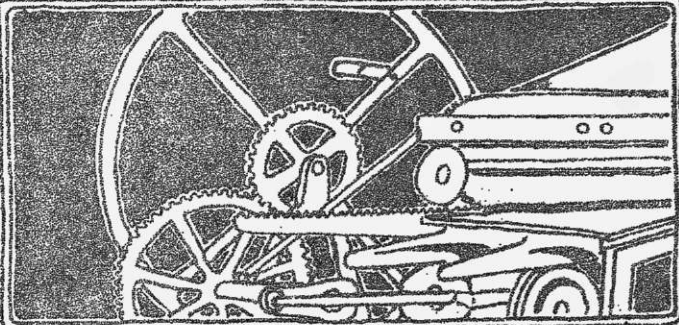
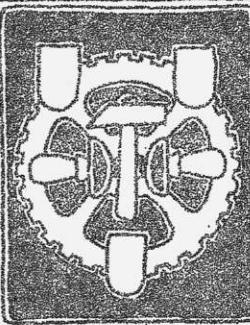
Frei von jeder Lebensplage
Sei ein jeder Ihrer Tage;
Glück, Gesundheit, Heiterkeit,
Freude und Zufriedenheit
Und ein frohes langes leben
Möge der Himmel Ihnen geben!

Zum 40-jährigen Jubelfeste vom alten Genossen

ALEXANDER DEUTSCH.

Parányi jutalom a tanítványok hálája,
de őszinte és igaz.

KISS ISTVÁN.

Egy zsarnok jubiláns albumába.

Jubilánsról vagy jót vagy semmit se írjunk. Így hozza ezt magával az illem és az ildomoság. Nos, én ezen meggyökeresedett szokást a jelen esetben figyelmen kívül hagyom, ha mindjárt disharmoniát is idézek elő.

Midőn ezt cselekszem, bizonyára — legalább a köpönyeg alatt — önök is igazat adnak nekem, tisztelt rendező bizottság.

Gondoljanak csak a gépmester-körben tartatni szokott szakbizottsági ülésekre: miket művel ott a tisztelt jubiláns. Valóságos zsarnok. Agyon nyaggat bennünket, hogy későn jövünk, kevesen vagyunk, nem dolgozunk.

Továbbá egyre zaklat minket, hogy írjunk valami szakdolgozatot, tartsunk fölolvadásokat.

Különösen engemet szorított már néhányszor erősen a sarokba. Valósággal lenyűgözi az embert. Mennyire kellemetlen az ilyen helyzet!

És milyen hitetlen Tamás!

Semmiféle okot nem fogad el mentségül. Ha mondom, hogy családi körülmények folytán nem tehetek eleget fölszólításának, úgy ezt üres kifogásnak deklarálja.

- Kevés a szabad időm!
- Csinálja meg a nyomdában.
- A munkaviszonyok nem engedik!
- Irjon este, ha haza megy.
- Későn megyek haza!
- Virasszon, csináljon „durchmarschot“.
- Már engedelmet kérek, — én a „durchmarschot“ csak az „alsós“-ban szeretem.

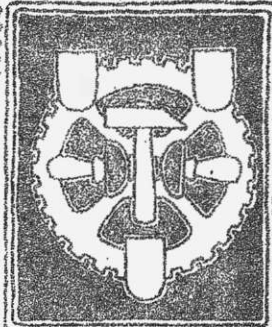
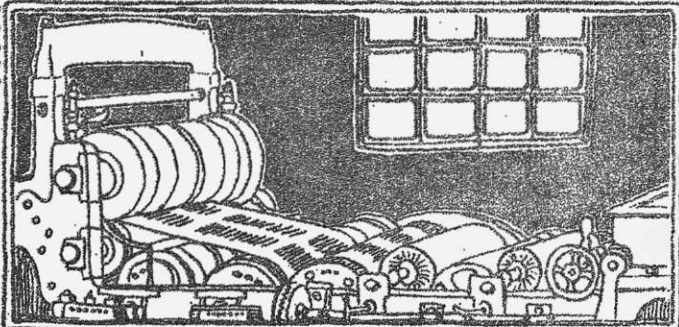
Ilyen és ehhez hasonló párbeszéddek folynak le közöttünk. Mindenre talál ellenvéleményt.

A hol lehet, szököm előle.

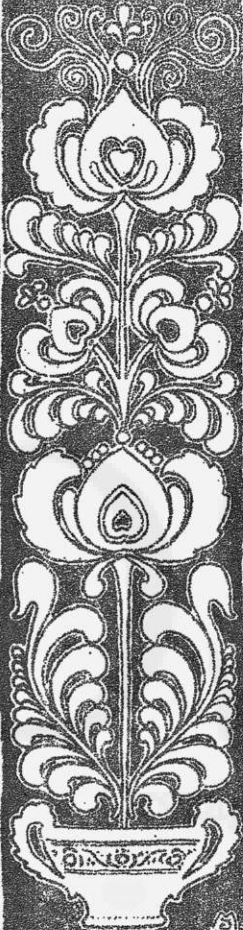
Ha látom az utcán, hamar befordulok egy kapu alá vagy pedig átjáró házat keresek.

Egyszer nem tudtam előle kitérni, mielőtt még észre vett volna, bementem egy vendéglőbe s leültem, kérdi a pinczér, mit akarok. Véletlenül az ajtó felé tekintek s majd kővé mered-

1906

1866

tem, nagy szorultságomban megpillantom az ő alakját. Se szó, se beszéd, a konyhán keresztül elillantam, a pinczér bizonyára azt gondolta, hogy megbolondultam.

Ime, ezért nem tudok én róla jót írni, legalább ezuttal nem; ha majd az ötvenéves jubileumát tartjuk, akkor talán. Addig valószínűleg megpuhul.

De nem akarok irányában igazságtalan lenni, ezen rekriminációk ötét, mint a szakbizottság elnökét illetik.

Mint nyomdász, mint szakember, mindnyájan elismerjük, hogy tevékeny részt vesz a hazai nyomdászat fejlesztésében és kultiválásában és ezért nemcsak látszólag, de igaz lélekkel állók be én is a gratulációs közé.

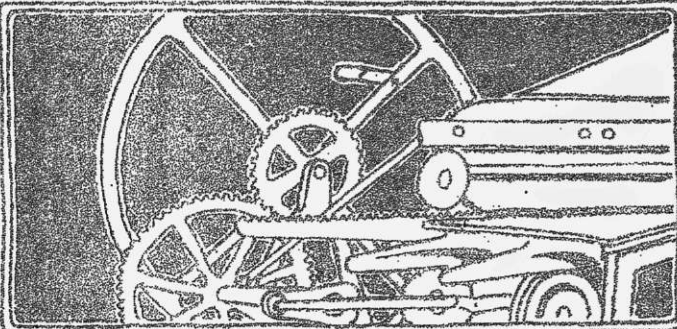
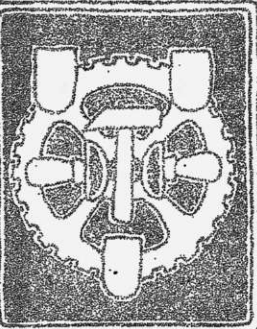
SZENICZEI MIHÁLY.

Negyven évet munkában, a nyomdában eltöltve, átlagos életkorunkat is meghaladja s minden érző nyomdászszívben örömet kelt.

Kétszeres az öröm, ha köszöntésünk, üdvözlésünk olyan férfit érhet, kinek egyik régi eszménye a nyomdásztársadalom eszményével azonos.

Szaktművelődés: ez az ideálja. És az évekkel azelőtt általa kezdeményezett és vezetett szakoktatás, a mely mindinkább megfelel az ő céljának, tekintve egészségét, testi és szellemi frissességét, ama reményre jogosítja a gépmester társadalmat, hogy ezt ötvenéves jubileuma alkalmára, lelkében élő ideális színvonalra emelhesse.

WIESENBERGER VILMOS.

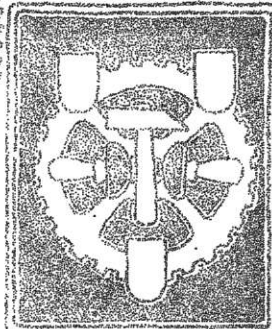
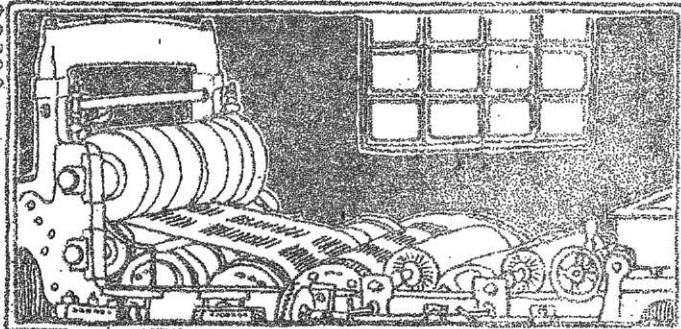
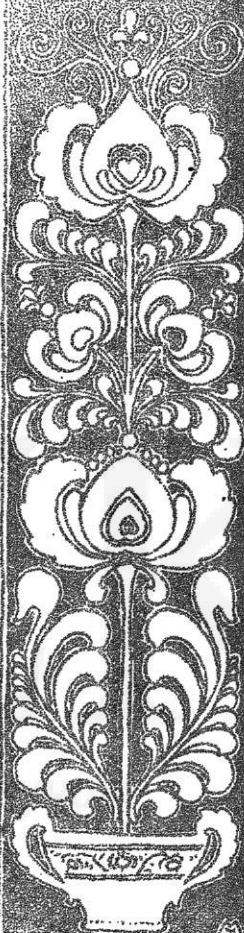
A nagyközönség nem ismer sem nyomót, sem gépmestert, hanem csak nyomdászt, no meg szedőt, a kiról tudja, hogy az a betűket rakja egymás mellé; hogy van még másvalaki, akárom mondani más valami is a nyomdában a szedőn kívül, azt csak sejtí, mert tudja, hogy van sajtóhiba: hiba, a melynek a sajtó az oka. A nyomdász nép között mindenfelé a szedőt tartják az intelligensebb elemnek, pedig már maga az elnevezés — nyomdász, könyvnyomtató — szerint is szakmánkban a nyomtatás a fontosabb. De nemcsak fontosabb, hanem szebb is. A szedő előtt nincs más, csak ólombetű, azokat kell egymás mellé sorakoztatnia; a gépmester előtt gép, festék, forma és papiros van, neki négy dolgot kell összhangba hozni egymással. Ujdonsült szedő koromban irigykedve néztem, mint termel a gépmester e négy tényezővel produktív munkát. Később, mikor aztán már az én gépem is ezerszámra ontotta a benyomott ivateket, annak szemlélése gyönyörűséggel töltött el. Fuchs úr szintén hozzájárult ahhoz, hogy szakmánk másik mesteriségét is megtanulhattam s már ezért magáért illő, hogy jubileuma alkalmából szívem mélyéből üdvözöljem.

Üdvözölöm a mestert. Isten éltesse!

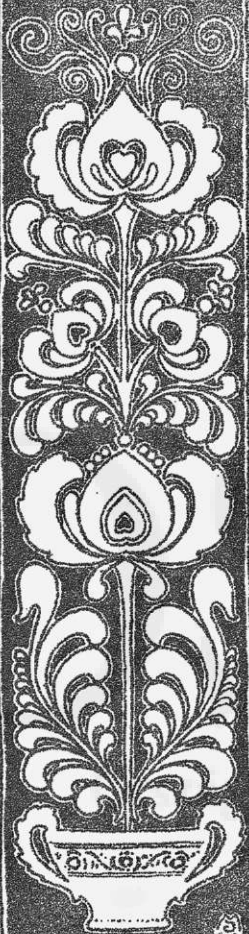
SZABÓ RÓBERT.

Miért van az, kedves Fuchs úr, hogy mennél magasabban emelkedünk, annál jobban elfáradunk? Ez a gondviselés titka; de bizonyos, hogy e fáradság közepette csak egyben kereshetünk vigasztalást, és pedig abban, hogy emelkedünk; de ki tudja, ha egykor a végcélnél leszünk, a pihenésen kívül, melyet jól megérdemlünk, jut-e majd nekünk egyéb más is osztályrészül?! G. A.

1906

1866

A ki életének nagy részét a munka mellett tölti el, becsben tartja munkástársait is, mert tudja, hogy azok vele együtt nemcsak a munkaadót, hanem az emberiséget is szolgálják, megérdemli, hogy negyven évi munkásságának ünnepeén vele szemben lerójjuk az elismerést.

PREISACH LAJOS.

Még a múlt század hatvanas éveinek második felében, a ma is fennálló Kunosy, akkor Leitner, Kunosy és Réthy-féle nyomdában szedtem boldog emlékü Tenczer Pálnak „Magyar Izraelita” hetilapját.

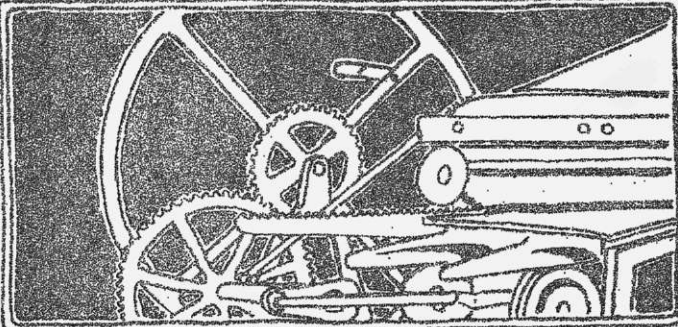
Még egy tanonczoom is volt, a kit én csak Zsiga néven ismertem.

Ugy adták mellém, hogy tőlem a szedés szép és nemes művészetét fogja megtanulni.

Az én Zsiga fiának azonban nem nagy kedve telhetett a szedésben, mit onnan gyanítok, hogy én csakhamar elkerülvén a fővárosból, vidékre mentem, honnan 1897-ben, tehát 30 év múlva kerültem ismét a fővárosba vissza, a Pallas nyomdába, hol az én 30 év előtti szedőtanonczoomat mint Fuchs Zsigmond főgép-mestert ismertem újra meg, amin különben csöppet sem csodálkozom: a régi gépmesterek legtöbbször a szedésen kezdte, abból indulván ki, hogy jártasak legyenek a nyomdászat minden ágában.

Tíz éve már, hogy ujabbán Budapesten lakom, innen-onnan tehát 40 esztendeje, hogy Fuchs Zsigmond szaktársam tanonczoom volt és e hosszú idő daczára még ma is visszaemlékszem Tenczer Pál szerkesztőm szavaira, a fiúra czélozván: „Ez herculesi szedő lesz!”

Nagyot akart ezzel szerkesztőm mondani: az én Zsiga fiának mint szedőnek jósolt nagy jövőt.

Hát bizony Tenczer Pál uram alaposan elhibázta. Zsiga szedótanonczomból Fuchs Zsigmond főgépmester lett!

Jó szedőnek indult és lett belőle kitűnő gépmester, ki a mai napon negyvenéves nyomdászati jubileumát ünnepli és kit ez alkalomból szívélyesen üdvözlő öreg mestere azzal az óhajtással, hogy éppen ilyen ifjú jó kedélyvel ünnepelhesse majdan, tiz év múlva — félszázados jubileumát!

FABRITZKY IGNÁCZ.

Az élet küzdelmei bátrakká, sok esetben gyávakká, a szerencse és jó sors sokszor elbizakodottá teszi az embert. Boldog és büszke lehet, ki hosszú időn át bír azon az úton haladni, melyen csak barátokat és tisztelőket szerezhet.

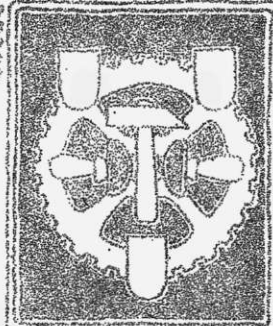
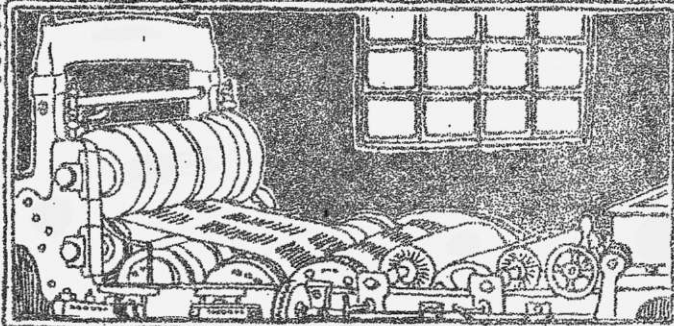
BARDOTZ SÁNDOR.

Munkában töltött negyven év elmúlásával, mi is az ünneplők közé sorakozunk és mi is gratulálunk. Látjuk főgépmesterünk működését, s látjuk benne, hogy ő a főgépmesterek mintaképe, a ki a segéd munkások sorsát is szívében viseli. Kívánjuk tiszta szívéből ez alkalommal, hogy az ötvenéves jubileumát is a legjobb egészségben, testi, lelki frissességben érje meg.

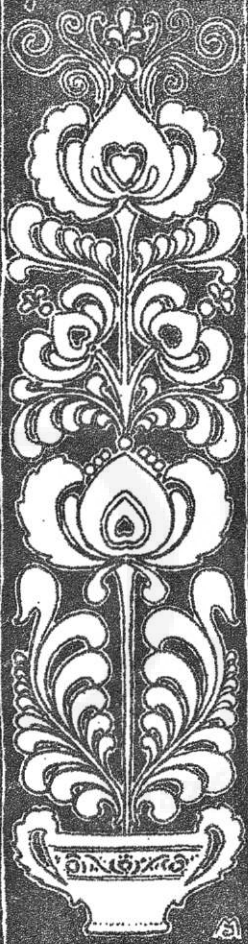
A Pallas-nyomda segéd munkásai:

Horváth Ferencz	Munkácsy Sándor
Horváth Fülöp	Prisztal Antal
Illoczky Mihály	Szabó Mihály
Vörösa Antal	

1906

1866

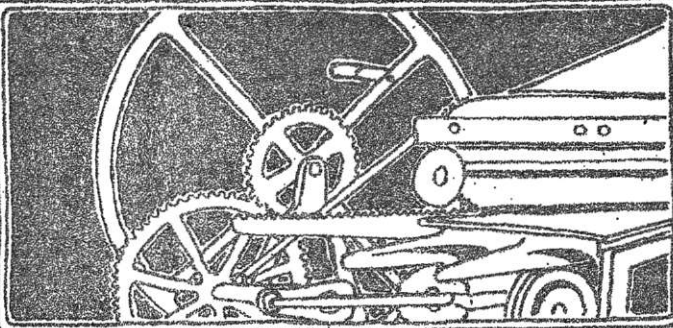
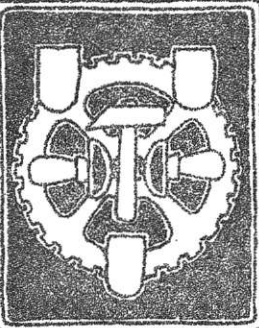

Becsületes, fáradhatatlan munkában eltöltött negyven év után ünnepeljük Fuchs Zsigmond szaktárs jubileumát. Tisztán és egyedül az Öné az érdem s nem a „magasabb gondviselésé“ avagy „földöntúli hatalomé“, melyben nem hiszek, valamint nem hisz benne egyetlen felvilágosodott munkás sem. Féltre a más korba való árnyképekkel, képzelt hatalmakkal! Az emberiség kinőtt a gyermekpólyából s csak egy igaz érdemet méltatunk: a jó és derék ember becsületes munkáját; a teljesített társadalmi kötelességek öntudata.

EINHORN MÓR.

Mit Freuden schliesse ich mich der grossen Reihe der Gratulanten an, welche das vierzigjährige Buchdrucker-Jubiläum des Herrn Sigismund Fuchs feiern.

Nur wenige ältere Kollegen gibt es, welche sich mit ihren langjährigen Erfahrungen, der jüngeren Generation als Berater und Lehrer öffentlich zur Verfügung stellen. Zu diesen wenigen gehört unser sehr geehrte Herr Sigismund Fuchs. Oft masslose Kritik und persönliche Anfeindungen schrecken ihn nicht zurück, noch jetzt in unserer Mitte zu erscheinen und die Erfahrungen seiner langjährigen Arbeit und seines Strebens um die Kunst Gutenbergs zum allgemeinen Besten bekannt zu geben, ja in dieser Hinsicht die Führerrolle zu übernehmen. Ein jeder von uns Maschinenmeistern, der je an Kollegen Sigismund Fuchs eine fachliche Frage oder Bitte stellte, wurde aus dem Borne seines reichen Wissens bereitwilligst befriedigt. Nur die eine Klage hören wir oft von im, dass es

noch so viele Maschinenmeister gibt, die sich ihrer fachlichen Fortbildung nicht mit dem gehörigen Ernst widmen.

Möge Herr Sigismund Fuchs noch eine lange Reihe von Jahren unser fachlicher Berater und Führer bleiben!

Möge er noch lange, bis an die Grenzen menschlicher Möglichkeit, geehrt und geschätzt von seinen Verehrern, Freunden und Kollegen, die Früchte seiner rastlosen Arbeit und seines Strebens geniessen!

JOHANN WOJNAR.

Negyven év a statisztika szerint az emberi élet átlagideje. De lelkiismeretes buzgósággal, élő példával, páratlan szorgalommal és eredménynyel dolgozni negyven esztendeig: oly ritka szerencsés tünemény és oly szép jubileumi emlékmű, mely előtt az elismerés, hála és kegyelet tiszteletreméltó érzelmével kell megállani.

STERN RUDOLF.

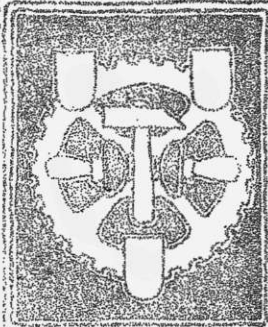
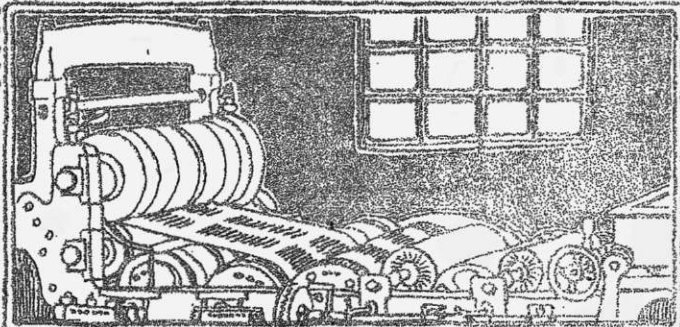
Az ünnepeitnek érdemeit magasztalni nézetem szerint felesleges, elvégzik azt alkotásai.

Azonban azt a lankadatlan kitartást, amelylyel ő az általánosság javának előmozdításán fáradozik, csodálnom kell.

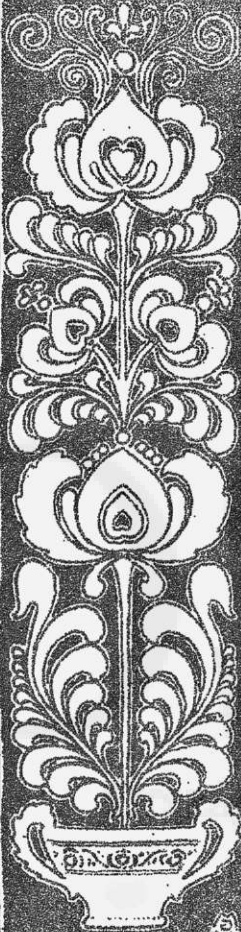
Adja az ég, hogy munkálkodását még sokáig élvezzük; a közszellem mai tepsedésének közepette az oly emberekre, akik életük javát másoknak szentelik, szükségünk van.

JANOVSZKY JÁNOS.

1906

1866

Negyvenéves nyomdászságának évfordulója alkalmából fogadja Fuchs úr igaz szívből jövő jókívánságainkat azon hozzáadással, hogy ötvenéves jubileumát is friss egészségben és boldogságban érje meg körünkben.

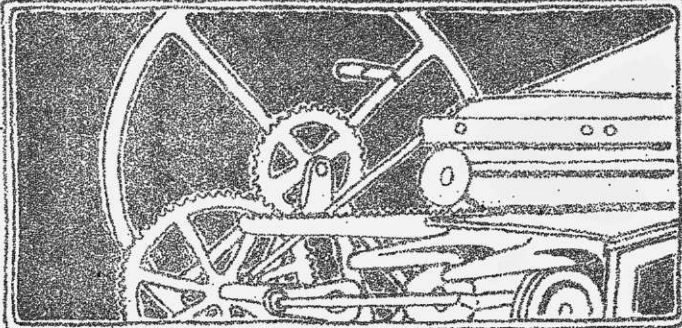
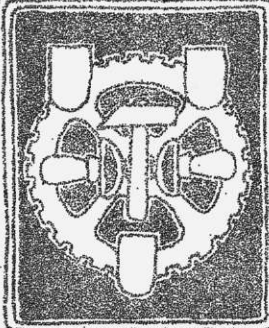
A Pallas-nyomda segéd munkásnői:

Balog Éva	Munka Karolin
Blatt Jakabné	Patonai Juliska
Fritzenschaft Anna	Plenter Jolán
Gábrriel Karolin	Pottkány Mariska
Hábinstroh Amália	Quirenbach Mariska
Hábinstroh Ida	Riesz Gizella
Haszán Lujza	Rizsovits Etel
Hoholáti Gyuláné	Stiffel Erzsébet
Jurák Iona	Stoll Róza
Koszilkov Jusztin	Szaletzky Gizella
Krucsula Karolin	Teitsik Teréz
Kurják Borbála	Theisz Katicza
Káplán Katalin	Varga Teréz
Lattera Klára	Vlád Jozefin
Lipka Mariska	Windhardt Brigitta
Zaruba Erzsébet	

A ki a munkás és az üzlet érdekeit oly szerencsésen egyezteteti össze, az megérdemli azt a szeretetet és tiszteletet, a mely téged mindenhol és mindenha méltán környez. Tartson téged számunkra az ég még számos éven keresztül, hogy példát vegyenek rólad azok, kik ehhez még nem értenek.

LIGETI JÓZSEF.

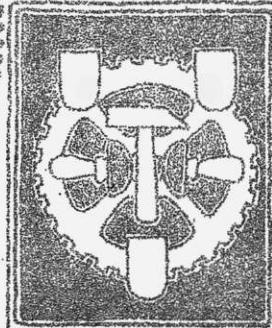
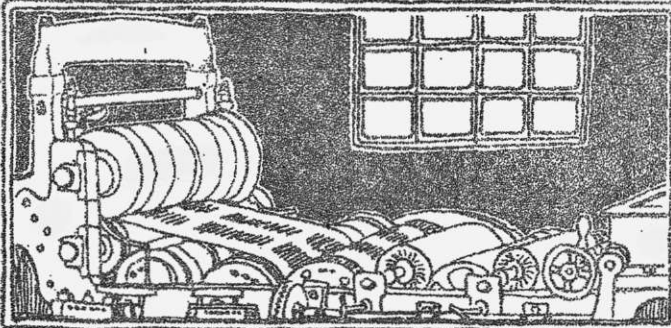
Negyvenéves jubileumára minden jót kíván tanítványa JEDLOVSZKY ISTVÁN.

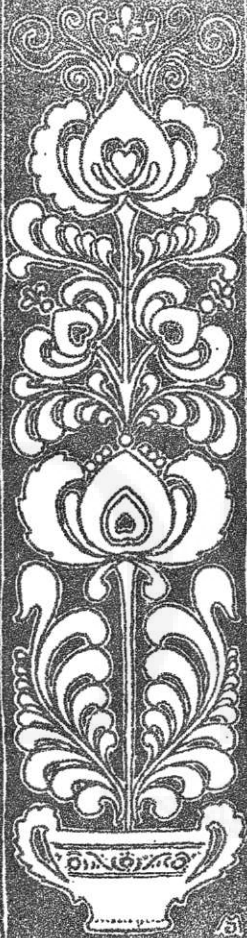
Minden vívmányt, mit az emberiség elért, munka révén ért el. Az emberiség legnagyobb vívmányát: a műveltséget, a népek kulturáját az eszme, a szellem munkájának köszönheti. De mily lassan haladhatott a csupán élőszóval meg kézírással terjesztett kultúra ahhoz a rohamos haladáshoz képest, mint ez a nyomtatott betű által terjed, észreveszszük, ha egyetlen pillantást vetünk a nyomdászat feltalálása előtti kor nagy emberei szellemi termékeinek, meg a jelen kor szellemi termékeinek saját korukban való elterjedtségére s az általános műveltségre. Míg egész a középkorig könyveket csakis a jobb módú emberek szerezhettek, a felvilágosodottság áldásához csak drága pénzen juthattak, addig ma a szellemi táplálék, a könyv, a nyomtatott betű életszükséglete lett minden kulturált embernek. S mi tette ezt: a könyvekhez való könnyen hozzájuthatás. A nyomtatott betű szárnyakat adott a szellem termékeinek, mely előtt nincs többé ár, nincs többé távolság. A gondolat, az eszme megteremtője után a nyomdász első tényező a műveltség terjesztésében. A nagy nyomdász-társadalom minden egyes tagja egyuttal a kultúra katonája s helyét a jó vagy rossz katonai módjára tölti be. Most alkalmunk van a kultúra e jó katonáinak egyik legjobbját, Fuchs Zsigmondot azon alkalomból ünnepelni, hogy őneki megadta a Gondviselés, nemcsak zászlótartónak lehetni e katonák között, hanem e zászlót negyven éve fenn lobogtathatni, mindig intve és buzdítva az őt követő fiatalabb nemzedéket, hogy „utánam“.

Fuchs Zsigmond nevét még tanulókoromból ismerem, mint a gépmesterek legjobbját már akkor gyakran hallottam őt emlegetni. Közeli szellemi összeköttetésbe azonban csak pár esztendő előtt a „Szakbizottsági Értesítő“ alapítása után kerültem vele, mikor előbb Szabó

1906

1866

Róbert kollegám révén, később levélben munkatársnak szólított fel a fentnevezett laphoz. Ekkor kezdtem Fuchs Zsigmondot azon oldalról megismerni, mennyire szíven hordja szaktársainak, az ifjabb nemzedéknek tanulási ügyét, mily fáradhatatlan szorgalommal dolgozik, tanít s buzdítja a reá hallgatókat, hogy csak mindig haladjanak „előre“.

Negyvenéves jubileumára Fuchs Zsigmondot szívből üdvözlöm s kívánom, hogy a tanulásra, haladásra még sokáig, még egy pár jubiléus évfordulóiig, buzdíthasson. Isten éltesse sokáig!

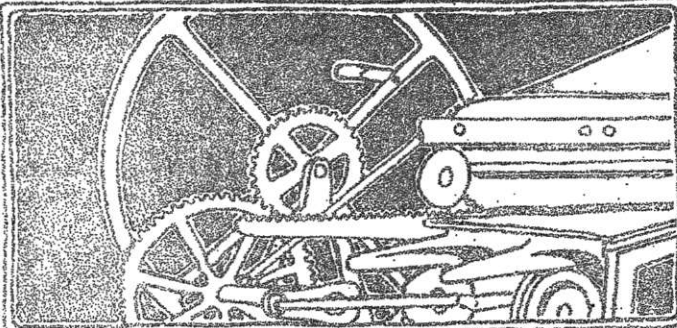
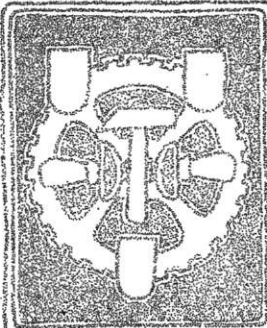
Wien, 1906 október 15.

SCHÖPP JÁNOS.

A multak hősei karddal, ágyuval és fegyverrel aratták diadalaikat; a jelen bajnokai ugyanezt munkával, szorgalommal, tudással érik el.

POLITZER JÓZSEF.

Unseren wackeren Kollegen Sigmund Fuchs, dem es gegönnt ist, auf einer 40-jährigen Thätigkeit im Dienste der schwarzen Kunst mit Lächeln zurückzublicken, dem verdienstvollen Manne, der es verstand, sein fachmännisches Können und Wissen der Allgemeinheit zu übertragen, und mit seinem unermüdlichen Fleisse die Drucktechnik zu heben und zu fördern, diesem Manne

rufen wir die vollste Anerkennung und Hochachtung zu, mit dem herzlichen Wunsche, dass er sich der Früchte seines rühmlichen Strebens noch recht lange in rüstiger Gesundheit, im Kreise seiner Lieben, erfreuen möge. ADOLF SPITZ.

Vannak a kék negyven évnél többet töltöttek a nyomdász-pályán és nincs rá okunk, hogy ünnepeljük őket.

De mikor Fuchs Zsigmond, a „Pallas“ főgép-mestere ért ahhoz a ritka szép időponthoz, hogy negyvenéves jubileumot ülhet, akkor sietek én is ünnepelőt ölteni, mert nagy férfúróról van szó.

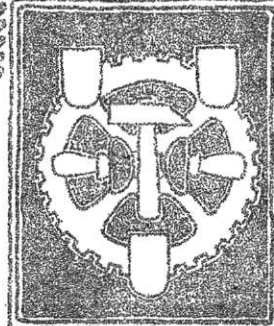
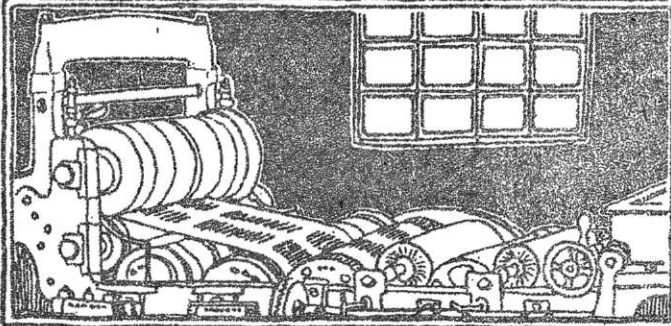
Fuchs Zsigmond sohasem rejtette tudását véka alá, hanem a szakma művelésében eltöltött negyven esztendőnek javarészét arra a nemes célra használta föl, hogy folyton alkosson, alapítson és szaktársait oktassa, a nyomdászati nyomás-technikai részének ismeretébe azokat önzetlenül bevezesse, s hogy ez neki mennyire sikerült, fényes bizonyíték reá a Budapesti Gépmezterek és Nyomók Köre — melynek ő egyik érdemes alapító tagja és a szintén élő és virágzó Szakbizottság, melynek általánosan tisztelt elnöke s mely testületnek legszebb sikerei az ő nevével vannak összeforrvá. Ez teszi őt méltóvá arra, hogy a magyar gépmezterek és nyomók vele együtt ünnepeljenek.

Sietek én is e díszes csokorba e szerény szegfűcskét tenni és kívánom, hogy Fuchs Zsigmond szeretett tanítómesterem még sokáig friss és jó egészségben a megkezdett úton munkálkodjék a Kör érdekében a magyarországi gépmezterek és nyomók javára, büszkeségére és családjának örömére.

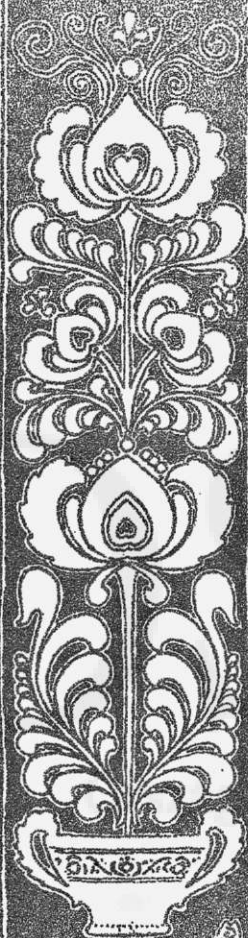
Ezt kívánja hálás tanítványa

WEISZ GYÖRGY.

1906

1866

Negyven esztendő tanulságai tökéletesen elegendők arra, hogy az ember végkép elkieseredjék azon, milyen kevés érzéke van ennek a magának élő, önző kornak a becsületes és kötelességtudó munkálkodás igazi értéke iránt. S ha valaki – mint Fuchs Zsigmond – ennek ellenére sem csüggedt el, ha ambíciója a sok csalódás ellenére sem csökkent, de inkább fokozódott a hosszú évtizedek során: az ilyen erőslelkű emberre mi, munkatársai, méltán vagyunk büszkék.

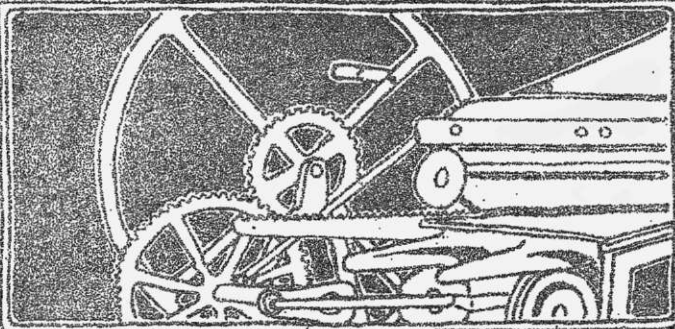
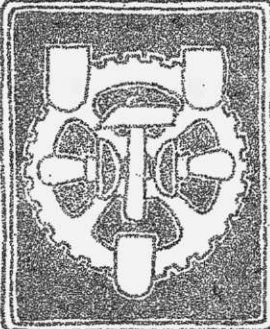
S ha a gépmesteri karnak több ilyen teremtő erejű, hatalmas ambícióju és szilárd jellemű képviselője akad, akkor ez a hivatás is mihamar olyan magas színvonalra emelkedik, mely azt a többi között méltán illeti meg.

REITER JÓZSEF.

Őszinte örömmel veszünk részt valamennyien a mai szép ünnepen, a midőn szeretett mesterünk családja, barátai és szaktársai körében megüli nyomdászságának negyvenedik évfordulóját.

De én, valamint azon szaktársaim, kiket az ő avatott keze vezetett be művészetünk titkaiba, kétszeres részt kérünk a mai nap örömeiből és büszkeséggel tölt el bennünket az a tudat, hogy Fuchs Zsigmond volt a mi tanítómesterünk.

LIGETI BÉLA.

Gyors egymásutánban következnek a korsza-
kos felfedezések. Új eszmék váltják fel a régieket,
melyek új gondolatokkal népesítik be a lelkek
világát. Az emberek szellemi szükségletei mind
nagyobb mérvet öltenek, mióta a nyomdászat
kilépett hosszasan stagnáló állapotából és a
műveltséget hozzáférhetőbbé tette az emberek
nagy tömegének.

Gutenberg rozoga faprése helyett (amelyen
még 100 nyomást is lehetett egy nap csinálni!)
ma már nagyszerűen konstruált gyorsajtók
ontják magukból a papírra rögzített gondolato-
kat, okulására az emberiségnek.

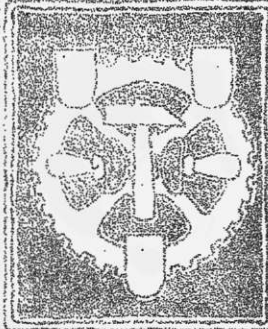
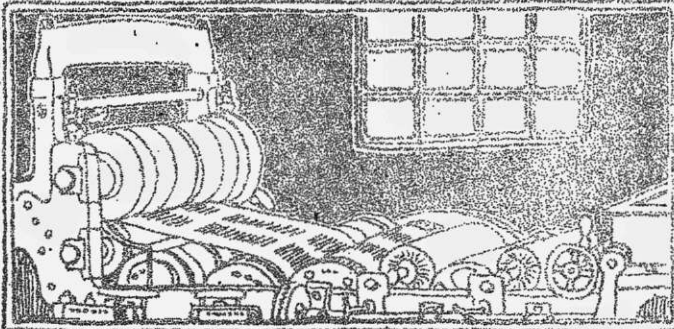
Bár Gutenberg faprésében az önmagából
alkotó mester geniejét csodálom, de nem tagad-
ható meg a genialitásnak egy bizonyos mértéke
azoktól a szaktársaktól sem, kik a nyomdászat
fejlesztésén, művészi nivójának emelésén s a
művelődés terjesztésére alkalmasabbá tételén
buzgólkodtak.

Fuchs Zsigmond szaktársunk pályájának kez-
dete azon időre esik, midőn hazai nyomdász-
tunkban már a vasprések világa tartott, de az
első gyorsajtók is beköszöntöttek. Éber figye-
lemmel szemlélte az újításokat s egy ambitio-
nált nyomdász lelkének figyzeretével tanult
és tanított. Nemcsak a szakirodalom és a szak-
oktatás révén munkálkodott a nyomdászat fej-
lesztéséért, de nyomdásztársadalmunk kialaku-
lásában is nagy szerepe volt. Az ő nevéhez
fűződik a Budapesti Gépmesterek és Nyomók
Körének megalapítása, valamint a Budapesti
Gépmesterek és Nyomók Szakbizottságának
megalapítása is, melynek ma is éltető lelke.

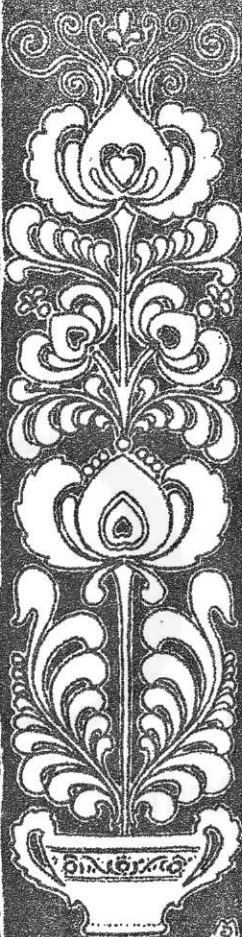
Aki felett az idő nyom nélkül nem tűnt
el, hanem értékesíteni iparkodott azt a köz-
javára, kinek fogékony lelke megértette és át-
érezte mindazt, amit egy hivatásos nyomdász-
nak átéreznie kell: az méltó arra, hogy midőn
nyomdászágának negyvenéves évfordulójához
ért, szívünk egész melegével üdvözöljük.

ILLYÉSY ISTVÁN.

1906

1866

Negyvenéves nyomdászságának évfordulója alkalmából fogadja a legjobb és legőszintébb jókívánataimat.

Eszembe jut az a szép szokás, mely Franciaországban dívik, hogy a kitüntetett tiszt homlokára a hadügyminiszter egy csókot czuppant; velem is megtörtént 1894-ben mint tanoncczal, csak hogy azzal a különbséggel, hogy én a csókot magyar formában kaptam az arczomra. A hadügyminiszter – Ön volt.

Emlékszik rá! mester? Ezért köszönettel tartozom! EINHORN SALAMON.

Mai nyomdász-nemzedékünk sokkal rosszabbul lát még, semhogy úttörőit s kiváló munkásait kellőleg méltányolni tudná.

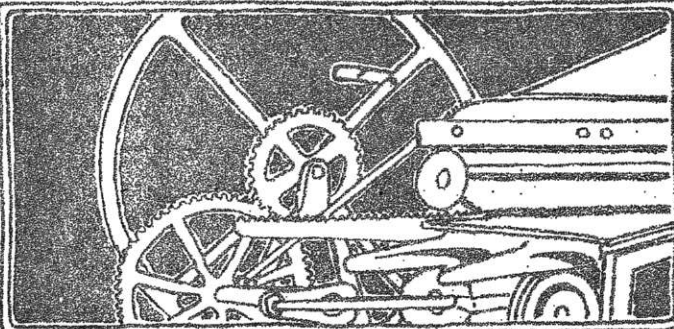
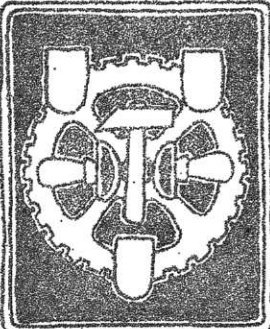
ROSENBERG ALADÁR.

An den Präsidenten der Fachkomité des Budapester Maschinenmeister- und Druckerklub.

„Ein Turm ohne Glocke,
Ein Ritter ohne Schwert,
Sind beide nicht viel wert.“

Sigmund Fuchs bedeutet für unser Fachkomité soviel, wie die Glocke dem Turm, wie das Schwert dem Ritter, und wünsche ich nur, die Glocke möge uns noch lange läuten, und das Schwert für uns fechten.

LEOPOLD STEIN.

Fuchs Zsigmond szaktárs, ki azt a nemes czélt tűzte ki maga elé, hogy az ifjabb generációból — szaktudásának megosztásával — a korral haladó jó szakembereket neveljen, megérdemli, hogy szeressük és tiszteljük.

Ezért fogadja negyvenéves nyomdászságának jubileuma alkalmából őszinte üdvözlétemet.

GRÜNBAUM MIKSA.

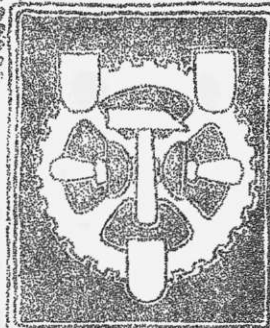
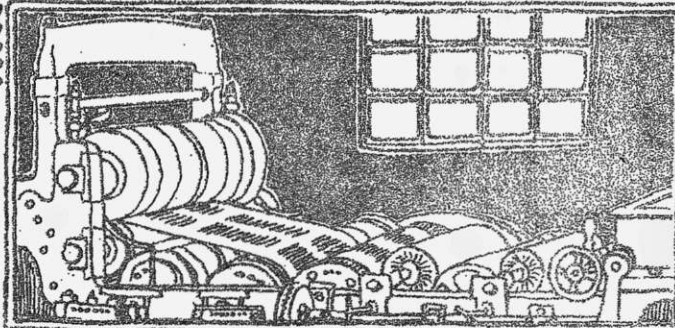
A munka terén szerzett tisztelet, szeretet és közbecsülés legszebb jutalma egy munkás életének. És különös megelégedéssel veheti ezt a jutalmat Fuchs Zsigmond úr, ki a szakirodalom és szakoktatás terén szerzett érdemeiért ezt jól kiérdemelte. Most, hogy nyomdászságának negyvenéves évfordulóját üljük, őszinte szívvel csatlakozom én is a gratulálók közé.

LÖW DEZSÓ.

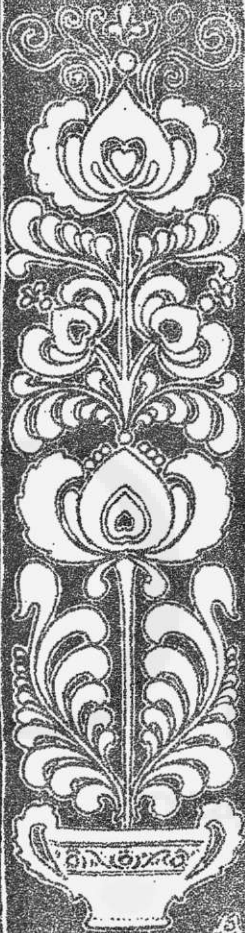
A „Budapesti gépmesterek és nyomók köre“ lelkes alapítójának, nyomdászságának negyvenéves jubileuma alkalmával a legőszintébb szerencsekívánataimat fejezem ki abban a reményben, hogy a jövőben is ugyanazzal a buzgalommal fogja tevékenységét a szakbizottságban kifejtetni, mint ezt az utolsó években tette; kívánom még neki, hogy sokáig éljen.

LÖBL MÓR.

1906

1866

Midőn a lélek halhatatlanságáról beszélünk, azokra gondolok, kik nemcsak önmagukért, hanem embertársaikért is élnek. Az ilyen emberek méltóképen töltötték be rendeltetésüket s ha nem is jelzi érczebeöntött alakjuk az utókornak, hogy egykor ők is éltek, alkotásukban, ténykedéseikben emléktük mégis fenmarad.

Fuchs szaktársam a nyomdászatnak mesterket adott, kikre lelkenek idealizmusát, szakmájának igaz szeretetét vitte át, mi által a szakma művelőinek szellemi és szakbeli niveljét emelte.

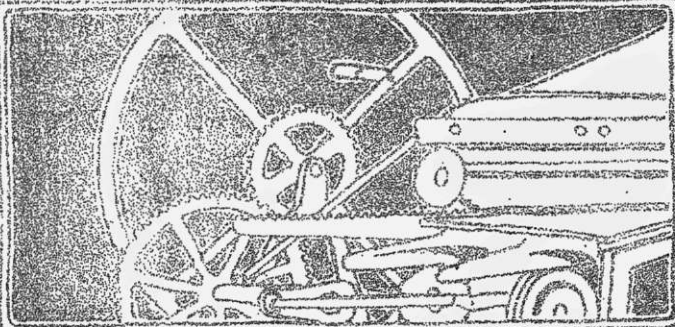
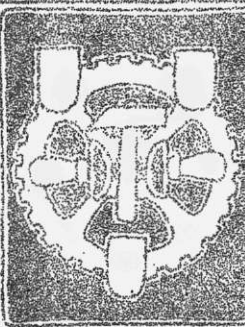
Ezért lett Ő a nagy nyomdászcsaládé, ezért tekintünk rá tisztelettel. Most, midőn élete alkotmányán nyomdászóságának negyvenéves emléktünepélyét üljük, kívánom, hogy a szaktársak szeretete kísérje élete további utain, hogy majdan nyomdászóságának ötvenéves jubileuma a szaktársak összességének örömtünnepe legyen.

WERNER JENŐ.

Negyvenéves jubileumod alkalmával én is üdvözlőid közé sorakozom; kívánom, hogy még sok éven keresztül működj művészetünk felvirágzásának érdekében.

HELL FERENCZ.

Hogy valaki munkástársainak tiszteletét és becsülését kiérdemelje, ahhoz hosszú évek hasznos munkássága szükséges. Mennyivel inkább megérdemli az ünnepeletetést az, a ki ezenkívül mint főgépmester is megtalálta a helyes utat szaktársai szívéhez. REIM ALAJOS.

1906

Nagyon sokan vannak azok, kik az élet szerencsés körülményei folytán társaik fölé emelkedve, a kényúr gögjével uralkodnak egykori osztálysorsosaikon.

Fuchs Zsigmond úr, kibem tanítómesteremet és vezetőmet tisztelhetem, nem sorolható ezek közé, mivel intelligenciája, szaktudása révén, jól kiérdemelt pozíciójában nem az alárendeltek feletti gögös uralkodást tekintette élete céljául, hanem azon volt, hogy intelligenciáját, szaktudását átvigye nemcsak szűkebb környezetébe, de a szaktársak összességébe is, hogy az öntudatnak, melylyel csak a szakmájában jártas, intelligens munkás bírhat, mindenki részese legyen.

Most, midőn negyvenéves nyomdásztségének évfordulóját, e ritka szép ünnepet — melyet a sors csak különös kegyeltjének enged megérni — ünnepeljük, kívánom, hogy sikerdús működése még sok, hosszú évekre terjedjen, hogy sok intelligens és szakmájában jártas szaktársat neveljen a nyomdásztársadalomnak.

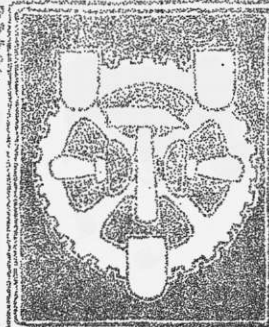
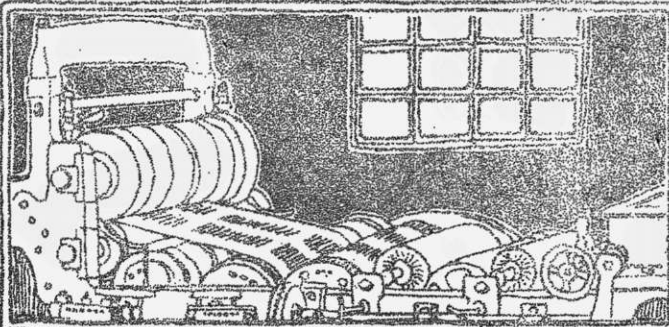
BALÁZS KÁROLY.

Örömmel csatlakozom az ünneplők közé, mert olyan önzetlen szaktársat ünnepelünk, kit nagyon sokan nevezhetnek mesterüknek.

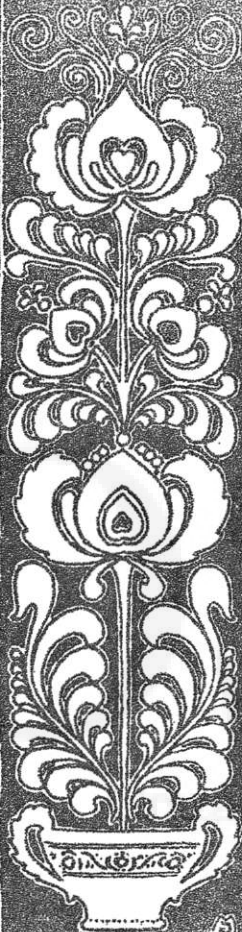
RICHTER MÁRTON.

Azon ragaszkodással rovom le őszinte hálámat negyvenéves nyomdásztségének évfordulója alkalmával, melyet a tanítvány táplál mestere iránt, a ki őtet tanítva és buzdítva vezette éveken keresztül.

SCHINKOVITS VILMOS.

1866

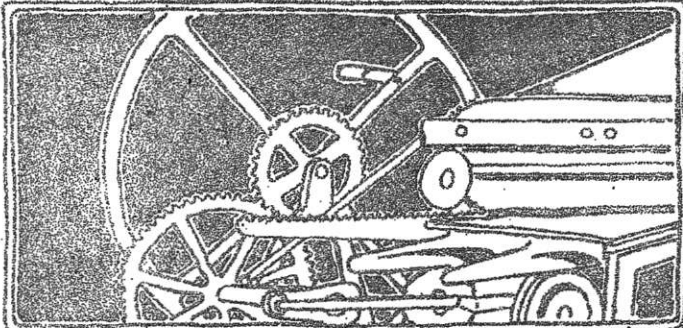
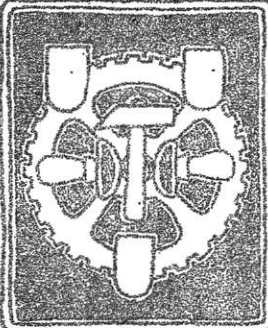
Méltán rászolgált az ünnepeltetésre, a ki ily hosszú időt: negyven esztendő telt a munka sivar mezején. Kétszeresen rászolgált azonban Fuchs Zsigmond, kinek munkakedvénél, a szakma iránti szereteténél tán csak a szerénysége nagyobb.

Ez a nagy szerénység azonban nem gátolhatja az Ön tisztelőit abban, hogy ki ne fejezzék e nevezetes évforduló alkalmából azt az őszinte kívánságukat: Fuchs Zsigmondnak ne ez legyen az utolsó jubileuma! BOZSIK ISTVÁN.

A polgári osztály, melynek az osztályuralom fentartására tekintélyekre van szüksége, egy-egy ilyen, a társadalmi viszonyok által felszínre vetett egyénből félistent csinál, holott a proletár egyebet nem lát benne, mint egy a közbizalom által a mozgalom élére állított személyt, a kinek kötelessége a reá ruházott feladatot a társadalom javára lelkiismeretesen megoldani.

Ilyen szerepkör jutott Fuchs Zsigmond szakársunknak is; a gépmesterek és nyomók szűkebb társadalma őt is egy mozgalom élére emelte, a mely a Budapesti Gépmesterek és Nyomók Körét eredményezte. Lelkesedéssel és buzgalommal teljesítette a reá rótt feladatot és aztán feltűnés nélkül félre állt addig, míg körünk fejlődésében új szerepkör nyílt részére a szakfejlesztés terén. Azóta ismét köztünk látjuk őt munkálkodni és fáradhatlan kitartással arra törekedni, hogy az a mű, melynek alkotásánál ő vitte az első szerepet, tökéletesen befejezve mindnyájunknak hasznára lehessen.

BÖHM SÁNDOR.

Egy ember, a ki dolgozik. Folyton, szakadatlanul, sok-sok éven által, mindenkitől tisztelve és szeretve.

Tele van szívünk örömmel, hogy látjuk Fuchs Zsigmondot közöttünk, tudjuk, hogy velünk él egy ember, ki oly szeretettel csügg hivatásán, hogy lelke egész művészetét bele viszi abba; a ki nemcsak észszel és karral dolgozik, de egész lelkével, lelkének egész rajongó szeretetével, s a ki hivatását oly tökéletességgel tölti be és fogja betölteni a jövőben is, hogy embertársai tisztelettel és bámulattal emelnek előtte kalapot.

Tetteit nem jegyzi fel a krónika, mint sok jelentéktelen uralkodó tetteit, neve nem ad a históriának fényt, dicsőséget, de legyen neki elég az a tudat, hogy munkálkodik ő is, mint annyi sokan, hangyaszorgalommal, aránylag csak néhány embertől ismerve s tisztelve, a nagy emberiség számára, névtelenül.

Es az, a ki — hacsak egy parányit is — munkálkodik az emberiség haladásáért, nem élt hiába.

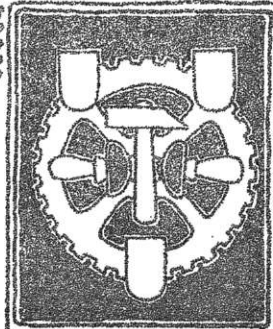
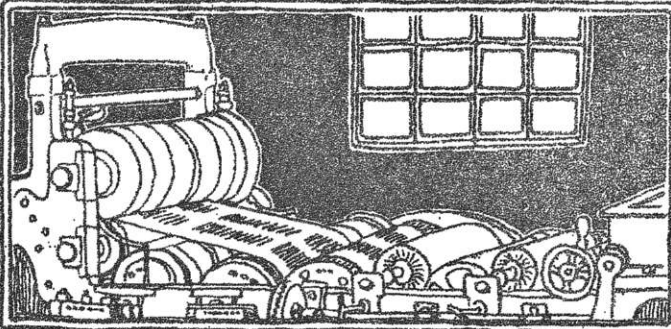
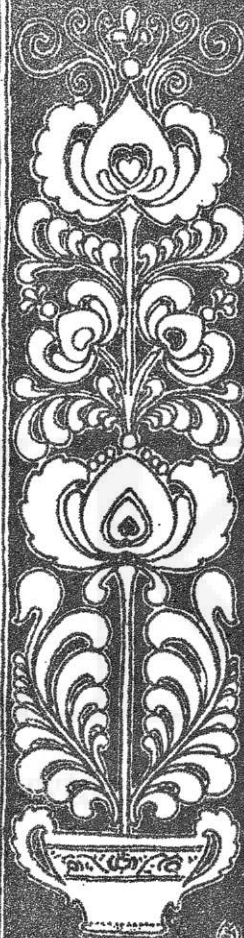
Mi, a munka emberei, szeretettel üdvözljük Fuchs Zsigmond társunkat, mint a munka hadseregének becsületben megőszült vitéz katonáját.

BERGER LAJOS.

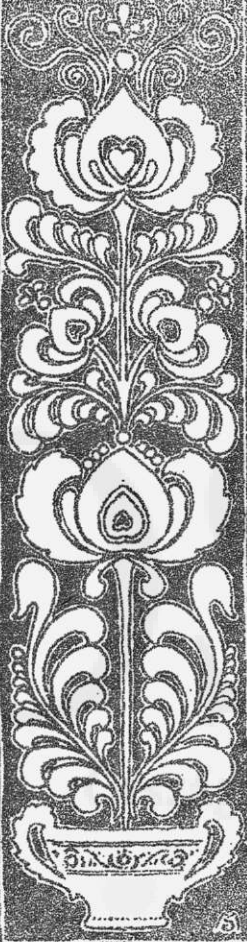
A császárok, ha negyven esztendeig uralkodnak: a történelem arany betűkkel jegyzi fel; a bölcsek, a tudósok, ha negyven esztendeig gondolkodtak: tetteik nyomán az érdem babéra virít. De egy munkás, ha negyven esztendeig tanul és oktat is, csak társai hálája s egy-egy őszinte mondás a fizetség.

SCHMUKLER LIPÓT.

1906

1866

Érdeemes működésének negyvenéves jubileuma alkalmából szerencsekívánataikat kifejezők közül házunk sem akar hiányozni s örömnepére szívélyes üdvözetünket küldjük azon ház részéről, hol Ön ifjuságának egy részét eltöltötte Kleinberger t. barátjával együtt s hová bizonyára még ma is nem egy kellemes emlék fűzi Önt, a munka ősz bajnokát.

Mi, — érdemes jubiláns, — Emma és Ida nővérem s én, mint Gutenbergnek akkor még ifju tanítványa, még nem feledkeztünk meg Önről, bár az idők tengerében évtizedek folytak le már azóta. Hányszor emlékszünk vissza azon időre, a mikor még oly sok minden máskép volt, mint ma. Kívánjuk, hogy a Mindenható adjon Önnek erőt és egészséget, hogy nehéz, de szép hivatását még számos éven át ifjai könnyedséggel és művészi szeretettel töltsse be s legyen meggyőződve, hogy jubileumi örömnepre alkalmából léleekben együtt leszünk Önnel s együtt osztozunk az Ön örömeiben.

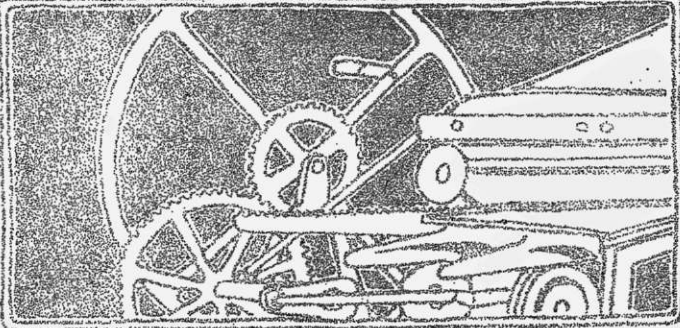
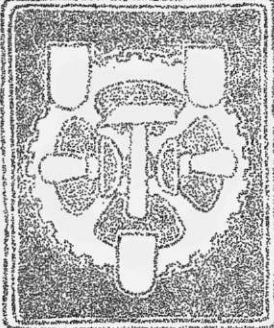
Pancsova, 1906 október 20-án.

Őszinte barátja és tisztelője

WITTIGSCHLAGER KÁROLY
nyomdatulajdonos.

Mily könnyen lesz kimondva a negyvenes szám, de mily nehéz ezt a számot szakmánknál elérni! Előttünk áll a jubiláns szaktárs teljes egészségben, nyoma sincs rajta a negyven évi munkálkodásának. Kívánom, hogy a félszázados jubileumot is megérhesse, nemcsak az intézet javára, a melynek Ő egyik vezetője, hanem a fiatal generáció javára is, a melynek hű tanítómestere.

MEYER VILMOS IGNÁCZ.

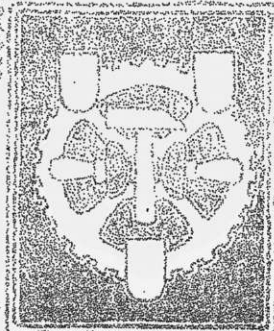
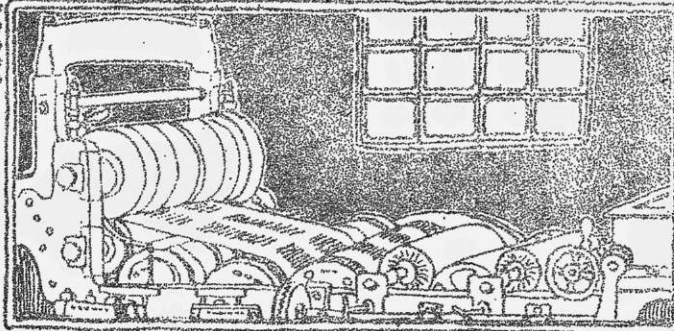
Legyen elég annak konstatálása, hogy Fuchs Zsigmond a szaktudás terén a gépmesterek és nyomók ismereteit nagyban elősegítette.

Következtessünk: az a munkás, ki szakmabelileg jól ki van képezve, szakmáját érti, önérzetes, megalkuvást nem ismerő, szervezett emberré válik; az, a ki a szakmabeli tudást fejleszti, fejleszti egyuttal az önérzetet, a megalkuvást nem ismerő józan gondolkodást s ezzel nyomdásztársadalmunknak hű, szervezett munkásokat nevel; ezt tette Fuchs Zsigmond szaktársam, a miért megilleti őt a legnagyobb elismerés, melyet egy szóval fejezünk ki s ez — kötelességtudó.

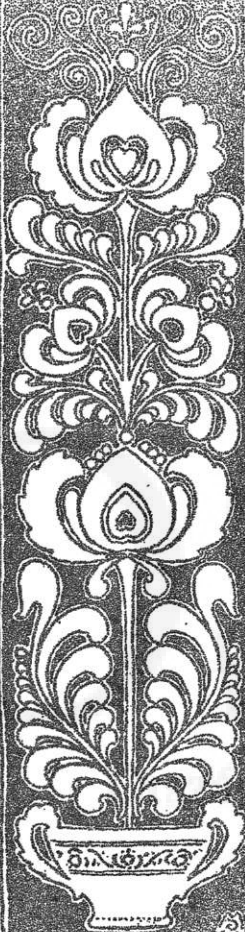
HELLER MÓR.

Mint kiváló, szigorú, de egyszersmind tapintatos szakkritikussal ismerkedtem meg a jubiláns személyével. Azóta nem merem hangoztatni a szinte közmondás számba menő állítást, hogy: „kritizálni könnyű, de cselekedni nehéz”. — Évekkel ezelőtt a következőket írta egy általam — mint előtte akkor még teljesen ismeretlen egyéntől — neki kritika miatt megküldött háromszínű illusztrációra, melynek mikénti előállítását előtte elhallgattam: A kép élessége arra enged következtetnem, hogy a gép, melyen előállított, nem igen lehet alkalmas jó és kifogástalan illusztrációk

1906

1866

előállítására, úgyszintén a festékdörzsölés sem mondható teljesen kifogástalannak; egyébiránt az eredmény — mint első kísérlet — nagyon szép és sikerült.

És kritikája alapos volta teljes egészében igazságon alapult, mert fenti illusztráció csakugyan egy rozoga kézisajton csinálódott, mely kézisajtonak csak egy rossz festékező hengere volt.

SUGÁR MIHÁLY.

Fürwahr, das ist ein ganzer Mann,
Der all sein Lebttag rüstig schaffet
Und in der Arbeit nie erschlaffet,
Der ohne Sie nicht leben kann.

Die Arbeit ehrt, durch Sie allein
Ward erst der Mensch der Herr der Erde,
Und uns'res Lebens kurzes Sein
Baut sich auf Mühsal und Beschwerde.

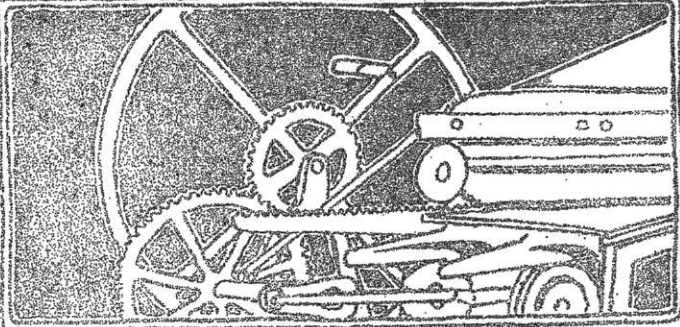
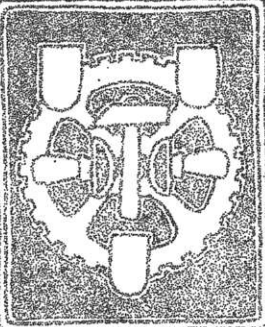
Und Du hast tapfer vierzig Jahr
Gewirkt im grossen Weltgetriebe,
Du hast errungen Dir die Liebe
Von jedem, der Dir nahe war.

Zu deinem Arbeits-Jubeltag
Wünsch ich Dir herzlich Heil und Segen,
Mag kommen, was da kommen mag,
Das Glück mit Dir! auf allen Wegen!

Graz.

IGNAZ BODANSKY.

Őszinte szívből jövő jókívánságaimat tolmácsolom 40 éves nyomdászságának évfordulója alkalmával. PAYER ANTAL.

Fuchs Zsigmond szaktársunk negyvenéves jubileuma alkalmából én is a gratulálók sorába lépek.

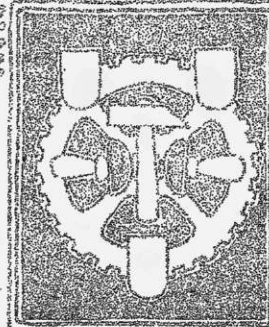
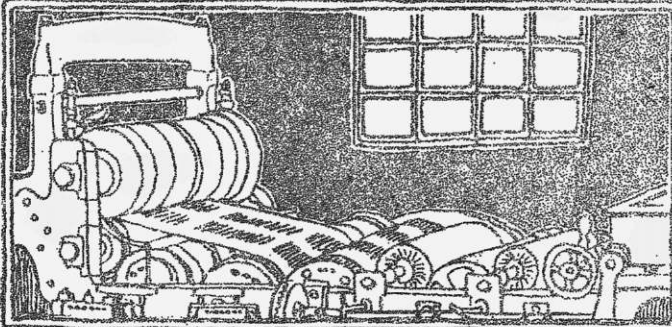
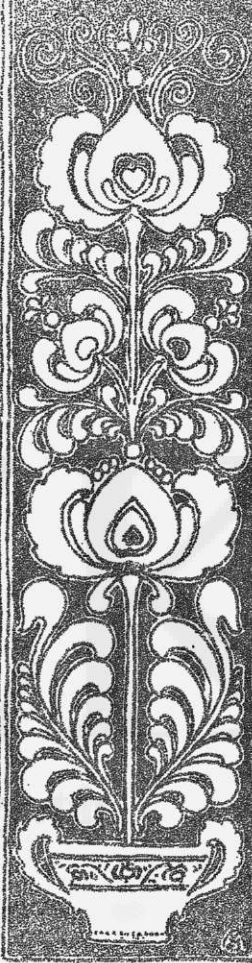
Nem azért teszem ezt, mert annyi ideje nyomdász, vagy mert hosszú ideje van egy kondiczióban, — vagy talán, mert kollégialis kötelességet mindig teljesítette volna, — hanem teszem ezt azért, mert az utóbbi években minden tekintetben eleget tesz azon követelményeknek, melyeket mint szaktárstól jogosan elvárhatunk: ezért gratulálók!

Teszem ezt annál is inkább, mert hiszem, hogy sok olyan, a ki eddig távol állott a szervezettől, belátja, hogy a szaktársak zömének őszinte becsülése mindennél többet ér... Belátják majd — hiszem — hogy az utolsó fordulónál mégis csak a szaktársak közé kell menniök — ha befogadják őket!...

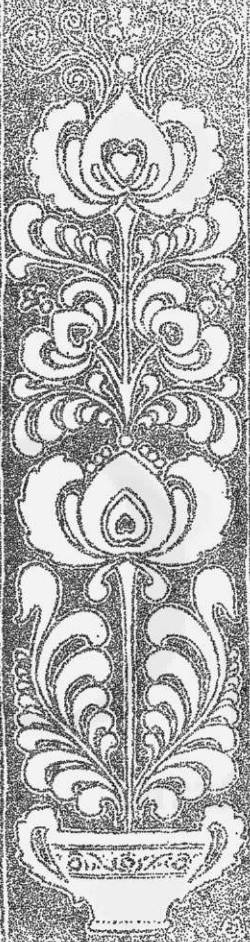
Fuchs Zsigmond szaktársat is szívesen látjuk körünkben! BOGAR IGNACZ.

Negyven évi szakadatlan, sikerekben gazdag munka a sors oly kedvezése, mely csak kevés embernek jut osztályrészül. Te bizonyára érzed ezt. — Ha dicsőséggel megfutott pályádra visszatérintesz, kell, hogy szívedben egészen kivételes érzelmek ébredjenek fel. Ezen érzelmek könnyeket fognak csalni szemeidbe. És e könnyek szíved nemességé-

1906

1866

gének drága gyöngyei, beszélni fognak. Elmondják majd, hogy mi volt a te világod negyven esztendővel ezelőtt és mi a te világod ma. Akkor könnyekkel voltál eltelve a jövő iránt és ma hálával vagy eltelve a múlt iránt. Akkor lenn voltál a százezrek között és ma fenn vagy a kiválasztottak között.

Valóban, boldog megnyugvással tekinthetsz szét a magaslatból, melyet munkáddal meghódítottál és mások számára is hozzáférhetővé tettél.

Tied az egészen és onnan fog kiindulni pályafutásod újabb, még szebb története.

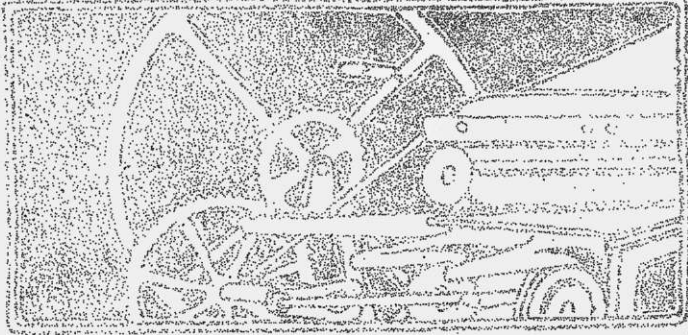
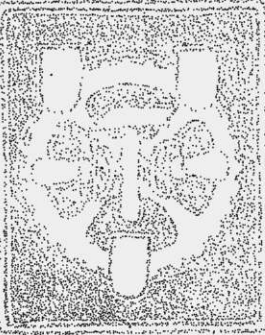
MARMORSTEIN IZIDOR.

A tisztelet és ragaszkodás, melyet a tanítvány érez jó mestere iránt, csekély adója a hálának; de legszebb jutalma egy hosszú pályának, ha ebben a pályatársak, jó barátok és ismerősök hosszú sora osztozik.

GUROVITS KÁROLY.

Aki mesterségét negyven éven keresztül olyan ambícióval és lelkesedéssel folytatta, s aki tudásával a magyar nyomdászságnak oly sok és hasznos szolgálatot tett, mint Fuchs Zsigmond szaktársunk: valóban megérdemli a mester nevet. Éljen a mester!

WANDRA LAJOS.

Vierzig Jahre Buchdrucker zu sein, ist an und für sich eine Leistung, welche vielen unserer Kollegen nicht gelingt. Vierzig Jahre Buchdrucker = vierzig Jahre Kampf. Wie viele geben diesen Kampf früher auf; gezwungen durch die Ungunst der Verhältnisse, beissen frühzeitig in's Gras, oder verschwinden auf Nimmerwiedersehen aus unseren Kreisen, Niemand weiss wohin!

Dir ist es gelungen, diesen Kampf siegreich zu bestehen und in voller Frische des Geistes und des Körpers, begleitet von der dankenden Anerkennung der Kollegenschaft für Dein hervorragendes Wirken, Dein Jubiläum zu begehen.

Sei auch meinerseits an Deinem Jubeltage herzlichst begrüßt.

FRANZ HRASCHE.

Nerimán khán.

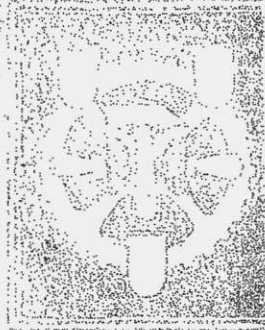
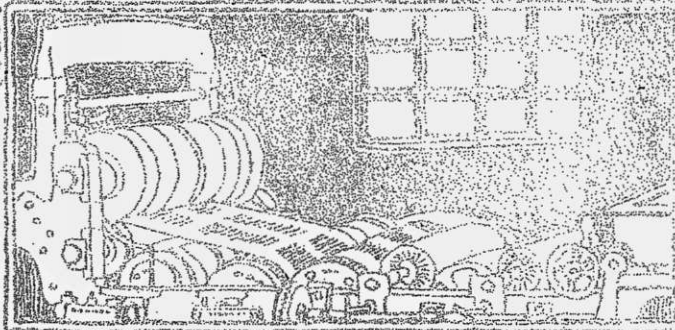
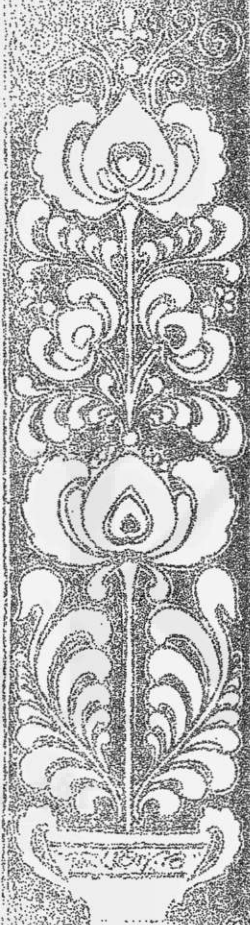
(Apróság jubiláló Fuchs barátunk életéből.)

Irta: SAJÓ SÁNDOR.

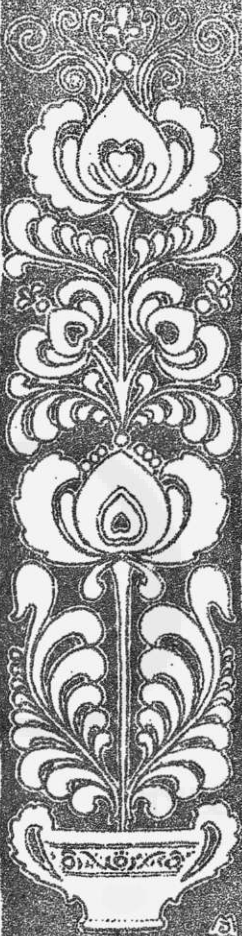
A „Rózsadomb és környéke“ ugyanolyan egyesület, mint a többi kaszinó vagy társaskör, a mennyiben ez is egy szabad, polgári kimenőt biztosít tagjainak hetenkint.

Fuchs barátunk szintén tagja az egyesületnek s mondhatnám, egyik oszlopos, őstagja a társaságnak, a ki nyugodt mosolygással fogadja tagtársainak élczelődését, lévén az Aldás-utczában akkora villatelve, mely két utczára is támaszkodik.

1906

1866

A társaság tagjait szoros baráti kötelék fűzi együvé s nem emel köztük válaszfalat sem a vallás vagy a faj, sem a kor vagy a rang, de még a fizetésbeli különbség sem.

A gyakori találkozás folytán egymás gyengéit és erényeit egyaránt kiismerték s nem ritkán találó megjegyzések s vig tréfálkozások teszik derültté a társaságot.

Vagy tíz éve lehet — akkor, a midőn a perzsa sah európai körútjában hatalmas kíséretével nálunk is megjelent — a kis és nagy emberek egyaránt lelkesültek a telekszerzés és családi ház eszméjéért. Sőt a királyné is megnézte a szép vidéket, a miről a lapok is megemlékeztek.

— Hallod Fuchs, mondja Englert szobrász a jubilánsnak, adok egy jó tanácsot.

— Halljuk!

— Parcelláztasd a telkedet.

— S aztán?

— Miután a te utcádban nem járt a királyné, meghívhatnád a sahot kíséretével együtt.

— S aztán?

— Aztán mutasd meg neki és kíséretének a gyönyörű kilátást, mely telkedről a fővárosra és környékére nyílik.

— És aztán?

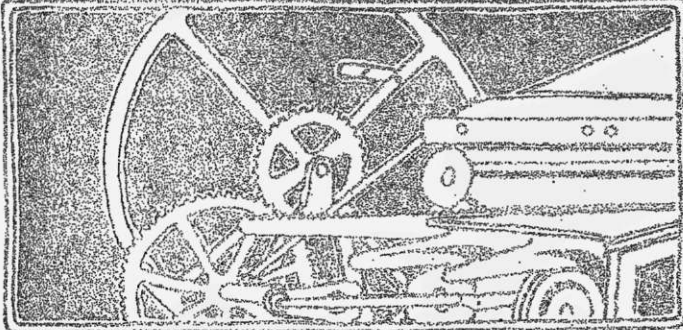
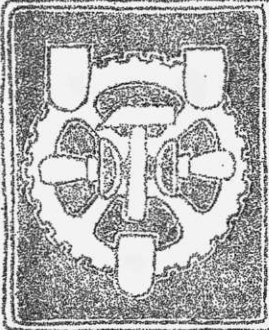
— És aztán ajánld neki megvételre az egyik parcellát.

Az ötleten persze nem Fuchs barátunk mulatott, hanem a többiek.

De Fuchs nem az az ember, a ki vissza ne adja a kölcsönt, csak várta a kedvező alkalmat.

Ez alatt a társaság leült tarokkozni és alsózni. Fuchs és Englert egymás mellé kerültek. Míg az osztás tartott, a társaság egyik tagja elbeszélte azt a mulatságos históriát, a mi a sah kíséretének egyik tagjával — Nerimán khánnal — történt s melyet másnap a lapok is élénken tárgyaltak.

Ezalatt megkezdődött a liczitalás. Englert mondja: három, utánna Fuchs: kettő. — Englert: tartom. — Fuchs: tarthatod. Skartolás után

Englert segítségül hívja a XX-ast s azt mondja : mehet. Erre Fuchs azt mondja : kicsit sáros. (A mi náluk azt jelenti, hogy 8 tarokk.) Az obulusok beszédese után megkontrázza a játékot, lévén nála a Skiz és néhány ütő. A következő erre azt mondja : Hát, hát, hát végig sáros; a mi viszont azt jelenti, hogy Feri bácsinak meg 9 tarokkja van. Végül bemondja a pagát ultimót. Erre felragyog Fuchs barátunk szeme s bemondja a tous les trois-t és a XXI-fogást. A játszma megindul, a 9 tarokkos ütésben marad s elkezdí a dobálást.

Ezalatt megkérí a kibiczek egyike : Hát a kis Nerimán khán megkerült ?

— Igen előkerült ; nagy kutatás után megtalálták.

Általános derűtség, csak Englert szűköl a XXI-esével. Még egy hívás és esik a polgármester ; Fuchs diadalmasan leíti. Englert dúfúl dühében, mindent partnerére tol s lármázva magyarázza, hogy melyik színt kellett volna hoznia.

Mire Fuchs barátunk félvállról oda szól neki :

— Ne ri mán khán! — hanem fizess.

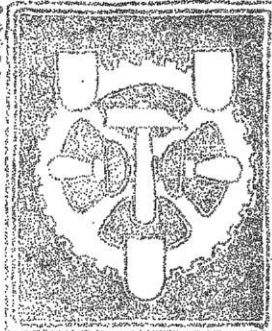
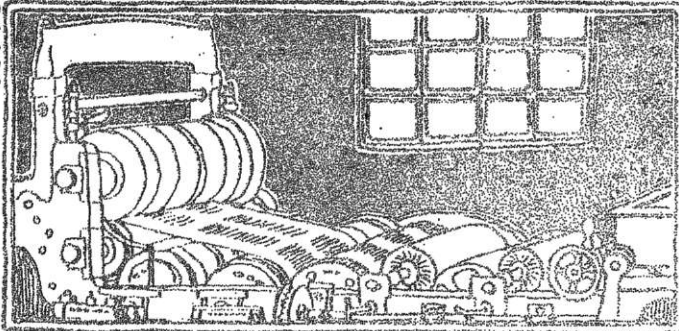
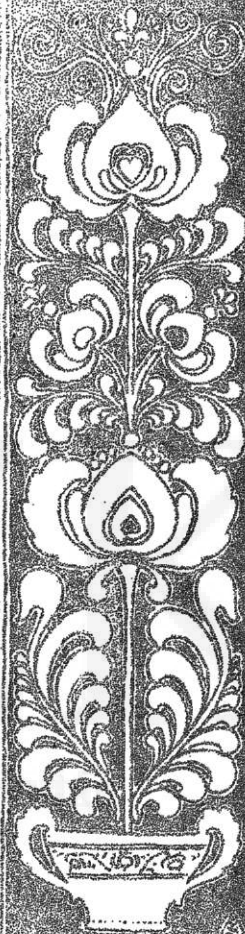
Englert szó nélkül fizetett és — ment.

Nagyon sürgős!

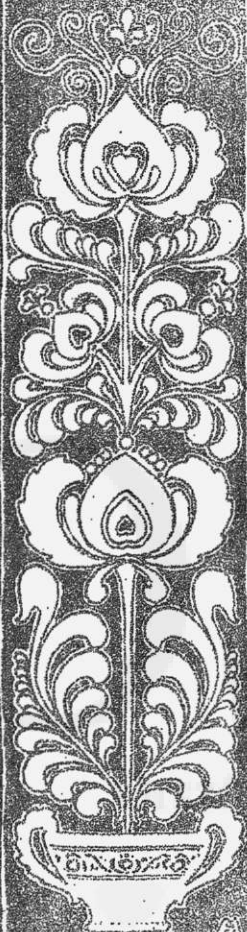
Sürgősen kéri tőlem az emlékfűzet számára a megígért sorokat, most az egyszer azonban „én“ nem tudok megfelelni a sürgetésnek, cserben hagy a tudományom. Sürgősen kívánom, hogy kedves Fuchs barátunk minden kívánsága sürgősen teljesedjék be és sokáig, nagyon sokáig tudjon nekem sürgős formákat a legsürgősebben kinyomatni.

GONDA JÁNOS.

1906

1866

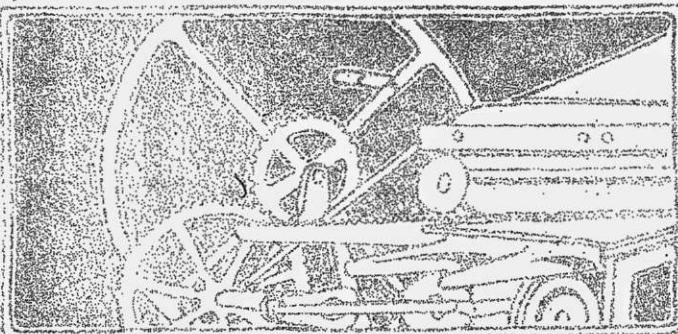
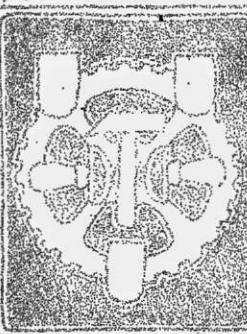
Régebben is megbecsülték, sőt ünne-
pelték azt a munkást, ki hosszabb időt
töltött egy helyen munkában a munka-
adó meglegedésére. De ma ez már
nem elég. Kell, hogy az illető jó szak-
társ is legyen, hogy munkástársai becsü-
lését is bírja. A ki a kettő közötti
helyes utat eltalálja, az érdemes csak
arra, hogy ünnepelessék. A mi ünne-
peltünk pedig — mint művezető is —
eltalálta ezt a helyes utat és követi
is, és ezért ünnepeljük ma őtet mind-
nyájan egyenlő szeretettel, tisztelettel
és becsüléssel.

FRIDRICH EDE.

Negyven év a nyomdászati pályán: hosszú
idő; nem mindenkinek adatik ez a szerencse, és
ennek a második felét szorgos munkálkodásban,
egymást megértve és tisztelve, egy házban
töltöttük.

Ezen idő alatt csak egy esetben, akkor is
csak majdnem különböztünk össze.

1892-ben ugyanis néhány kolera-eset fordult
elő Magyarországon, így Budapestet sem kerülte
el. Védekező intézkedéseket tettek tehát ható-
ságok, intézetek, gyárak stb., többek között a
Pallas nyomdai részvénytársaság akkori igaz-
gatója is elrendelte, — lévén abban az időben
a Pallasban sok munka és éjjel is dolgoztunk, —
hogy a kik éjjel dolgoznak, teát kapjanak és
esetleges gyomorgörcsök konyakkal enyhítse-
senek. Doktornak és patyikusnak egy személy-
ben Fuchs Zsigmond főgépmeister urat nevezte
ki, a ki — minden hízeltetés nélkül legyen
mondva — nagyszerűen betöltötte ebbeli tisztét.
Hogy meggyőzzem erről e sorok tisztelt olva-
sóit, tessék meghallgatni az én esetemet.

1906

Éjjel dolgoztunk, sürgős vasuti tarifák voltak munkában, egy része szedendő, másrésze nyomandó, alulírott csekélységem volt a tördelő, tehát felelős a munkáért; leadtam a nyomandó íveket nyomás alá éjjel 10 órakor, 1/2 11-kor rohan fel hozzám egy gép-fű: tessék lejönni a gépekhez, a Fuchs úr nagyon lármáz, mert el van löve egy forma.

— Lármáz! Menjek le! El van löve!

Itt harcz lesz, gondoltam magamban, mert én sem vagyok valami nyugodt természetű, kivált ha akkor kezdenek ki velem, mikor én is úszom és ha hibás is a kilövés, csak félig az én hibám, mert zárás előtt a gépmesternek is meg kell néznie azt.

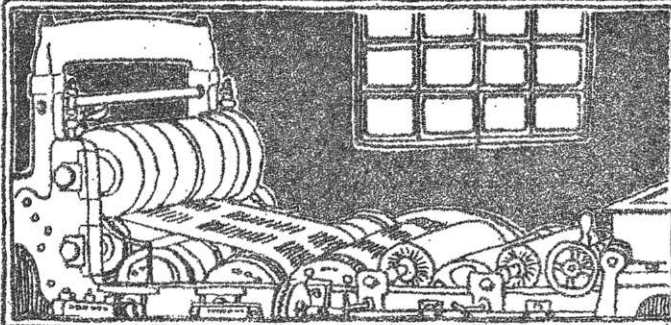
Ily gondolatokkal indultam le a fűvel a gépterembe; a csigalépcsőhöz érve, egy hatalmas eszmém támadt: hogy egy kis tréfával elveszem az élet Fuchs úr haragjának. Lévéen kolera-járvány, gondoltam hát merészet és nagyot: Várhalmy legott gyomorgörccsöt kapott. Mindkét kezemet gyomromra szorítva azt mondtam az előttem ballagó fűnek: menj előre, mondd a Fuchs úrnak, hogy jövök, de borzasztó görcseim vannak. Így járultam Fuchs úr elé, mindkét kezemet a gyomromon és ő két pohár konyakkal segített a bajon, én pedig a két elcserélt oldalt csak aztán állítottam helyére.

VÁRHALMY GYULA.

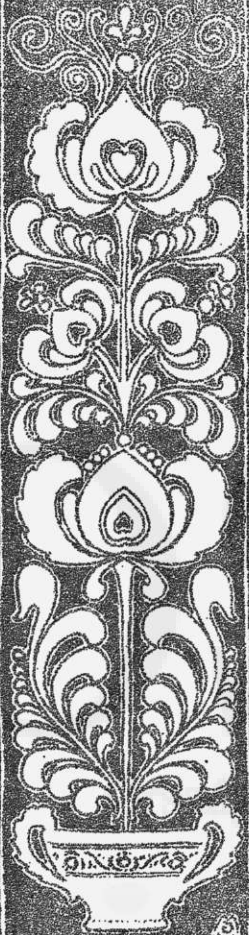
Nimmer müde streb' zum schönen Ziele,
Wo Vollendung Dir entgegenblinkt,
Wo dem Jubilar in der reichsten Fülle
Achtung, Ehre und Freundschaft winkt;
Dann geniess' die Früchte deines Strebens
Durch die schönsten Tage deines Lebens.

Ein dreifaches Hoch zum 40-jährigen Jubelfeste.

JOSEF KELLNER.

1866

Üdvözlöm és őszinte szívből gratulálom Fuchs urat ezen a szép napon, melyet negyvenéves nyomdászságának évfordulója a munka örömnépévé avatott. Tizennégy év óta osztályosa vagyok jóindulatú vezetésének, s most, midőn kifejezést adok jókívánságaimnak, csekély adóját rovom le az iránta érzett mély tiszteletemnek.

KOHN SAMU.

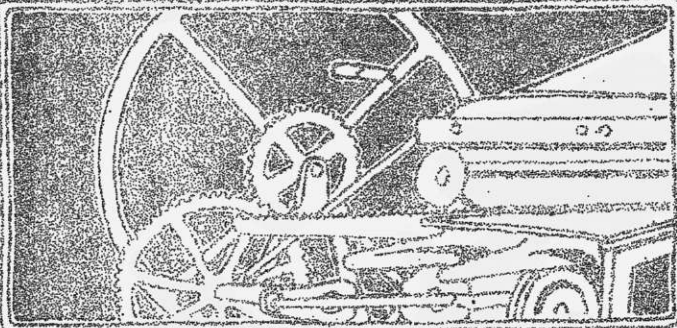
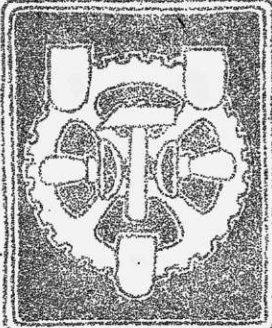
A jókívánságokhoz, a melyekkel jubileuma alkalmával szaktársai, barátai és tisztelői minden oldalról elárasztják, a magam részéről is teljes szívvel és lélekkel csatlakozom. SCHÖN LAJOS.

Emlékalbumba én sorokat sem a múlttól, sem a jövőről nem írok. — Reminiscentiálm hála Istennek nincsenek, jövődö reményeim pedig sajnos, nem mutatóba valók.

Legfeljebb tehát jó kívánságaimnak adhatnék kifejezést, ezeket pedig lenyomni semmiféle gyorssajtóval vagy rotációssal nem engedem. — Mit ér a nyomott — (talán nyomorék) kívánság, ha más egyéb nem jut osztályrészül?*

BOROS JÁNOS.

* Megbocsát az igen tisztelt író úr, hogy határozott kívánsága daczára, mégis lenyomattuk jelen kéziratot.

Nem mulaszthatom el az adott alkalmat, hogy emlékezetébe ne hozzam bölcs ítéleteit, melyekkel számtalanszor „hazaküldött”. Tudvalévő, hogy mi Lexikonisták gyártjuk a legtöbb formát, de tudvalévő az is, hogy ritka e sok közül, a melyik kinyomatása után ép maradna; panaszra menve Önhöz, a legnagyobb udvariassággal kérdi: „Ki volt az, a ki összedobta?” — ?! — „No lássa, honnan tudjam én! De majd utána járok.” S ezzel marad minden a régiiben. — Kívánok tehát erőt, egészséget, hogy végre mégis sikerüljön Önnek elcsípnie azt, a ki formáinkat összenyomorítja.

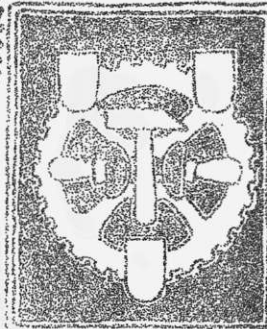
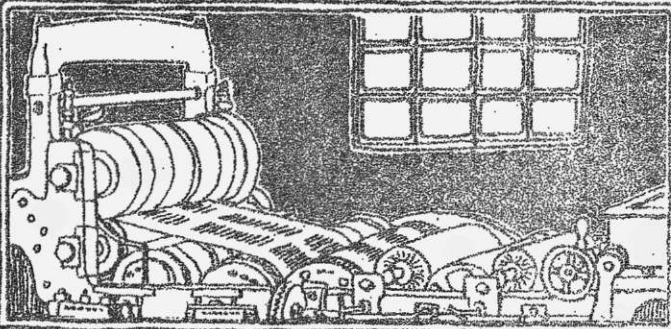
ANDERLE LAJOS.

Mégis felemelő érzés az a tudat, hogy nem éltünk hiába, különösen akkor, midőn öntudattal és megelégedettséggel emlékezhetünk vissza arra, hogy ez idő alatt munkálkodásunkkal tisztelőket és barátokat szereztünk magunknak.

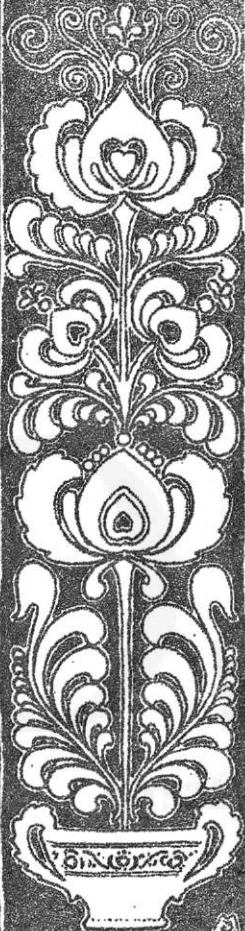
Adja Isten, hogy a jubiláns, Fuchs Zsigmond teljes egészsége és szakmája iránti ragaszkodó szeretete, úgy mint eddig, ezután is megmaradjon, tisztelői és barátai öröme, nemkülönben nemes szakmánk nagyobb dicsőségére.

GOLDSTEIN ADOLF.

1906

1866

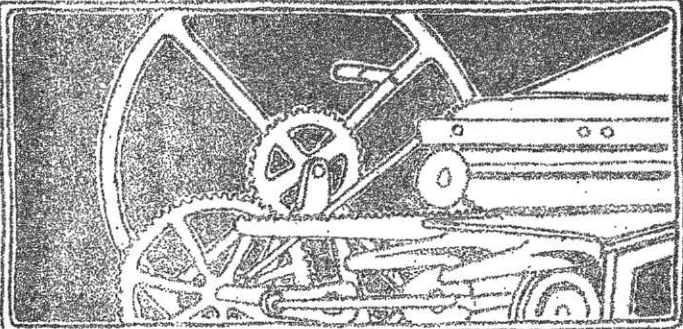
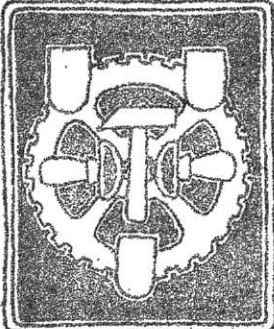
Nagyon sokan vannak, a kiknek negyven esztendő még az életből is elég, és csak kevesen, a kiknek megadatott az, hogy negyvenesztendei munkálkodásuknak ünnepét szeretteik és tisztelőik között — kapcsolatban azoknak jókívánásaival — megülhessék.

Őn a nyomdászat terén elismerést érdemi munkában töltött el ennyi időt. Ezen idő alatt a nyomdászságnak sok hasznos tagot nevelt, köztük nem egyet, a ki ma már külföldön számottevő képviselője a magyar nyomdászatnak.

Én Önt mint pártatlan és nyiltlelkű embert nagyrebecsülöm és örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy az Önt ünneplők közé állva azt kívánjam, miszerint: kedves családjának öröme és a magyar nyomdászatnak méltó büszkeségére, a magyarok Istene még igen sokáig éltesse! JUHÁSZ LÁSZLÓ.

Mi, leendő tagjai a nagy nyomdász-családnak, pályánk kezdetén tisztelettel tekintünk tanítómesterünkre, kinek negyvenéves hosszú nyomdász-pályájából példát merítünk jövőnk életünkhöz.

Nekünk könnyű lesz az utunk. Botlás, tévedés kizártabb. Mert midőn kilépünk az élet küzdőterére, vértézve leszünk a szaktudás s a munkaszeretet fegyverével. Megtanuljuk, hogyan kell szeretnünk pályánkat, hogy az ne csak kenyéradó robot, de gyönyört okozó munka is legyen; hogyan szeressük pályatársainkat, hogy velők

karöltve haladjunk a boldogulás, a tökéletesbülés felé. Fuchs úr példájából merítünk okulást arra, hogy ne csak önmagunkért éljünk, hanem kiművelve szívünket, eszünket, szent kötelességünknek ismerjük majdán munkálkodni a köz javára. Midőn most ünnepélyes fogadást teszünk, hogy méltó tanítványai fogunk lenni, szívünk hálatelt érzésével kívánjuk, hogy a Gondviselés árássa el minden javával, boldog és hosszú élettel, hogy örömet és meglegedését találja bennünk.

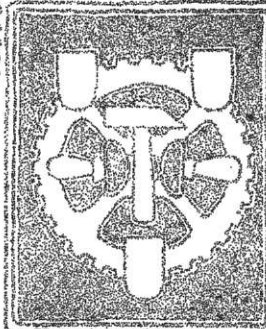
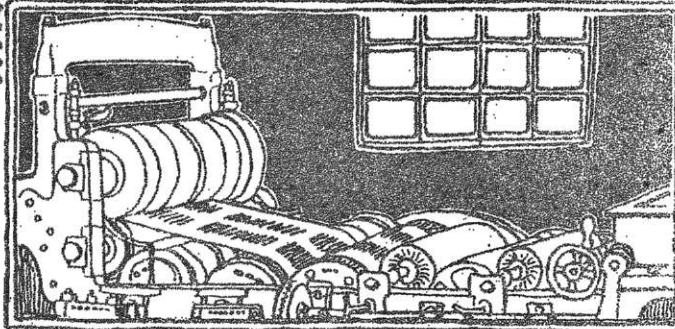
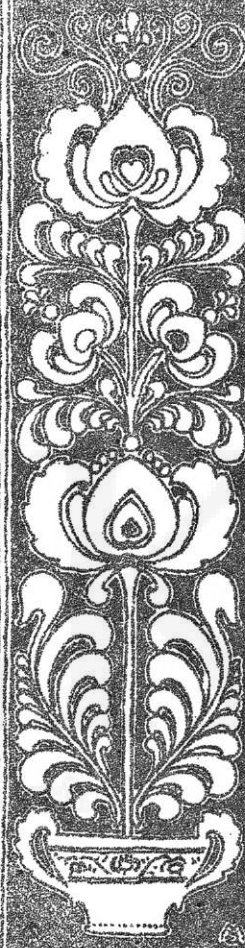
A Pallas-nyomda gépmester-tanonczai:

Villcsák Ferencz	Jinda Alajos
Frühwirth Vilmos	Tausz István

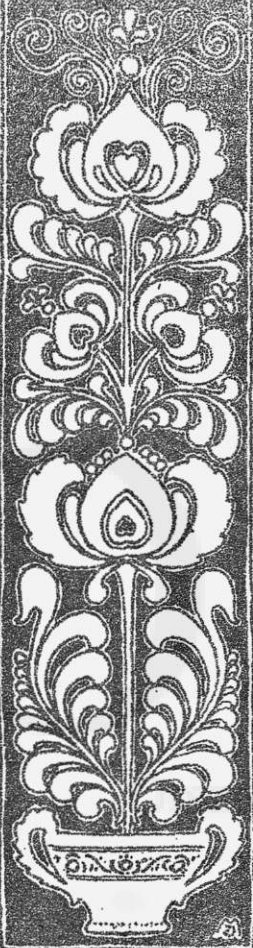
Es gibt Augenblicke, wo einem das Leben plötzlich Eckel wird. Fehlgeschlagene Hoffnungen machen unsere Seele so trübe, wie der Hauch den Spiegel, und alles ist eckelhaft. Aber der Jubilant achtet es nicht mehr, schnell richtet er seine Gedanken auf bessere Hoffnung, schnell wischt er den angehauchten Spiegel wieder ab, und jetzt zeigt dieser ihm die Schöpfung viel deutlicher und schöner als vor vierzig Jahr.

ADOLF ZIMMERMANN.

1906

1866

FINALE.

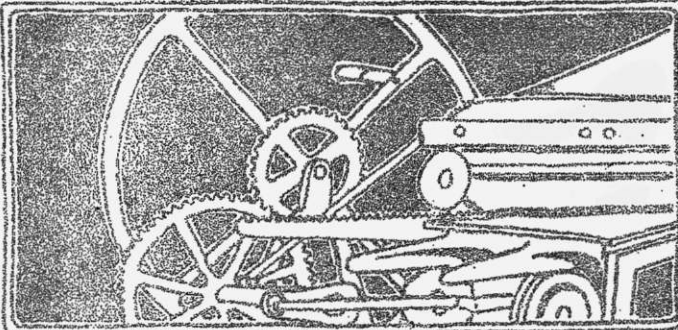
Lezárul e lappal az Emlékfüzet, melyet a rendező-bizottság megbízásából Illyés szaktársammal sajtó alá rendeztem.

Fogadják mindazok, kik szivesek voltak kérésünknek megfelelni és beküldött közleményeikkel gazdagították jelen emlékfüzet tartalmát, hálás köszönetünk kifejezését.

Jól eső érzéssel fogja a jubiláns e füzetet forgatni, megelevenedik előtte a tapasztalatokban gazdag mult, melynek visszatükröződő meleg sugaraiban jól esik sűtkérezni és megpihenni a negyven évi fárasztó és lázas munka után, a mi jó kenyeres pajtásunknak.

Végig tekintve és olvasva a szebb-nél-szebb emléksorokat, feleslegesnek tartom ezek után, hogy jó magam is azok közé álljak, kik hódolnak Fuchs érdemeinek: nincs erre a Finale-nál már semmi szükség.

Negyvenévi nyomdászságának idejéből tizenhat esztendeje ismerem a jubilánst. Úgy hiszem — legalább a magam

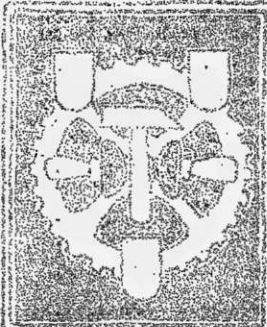
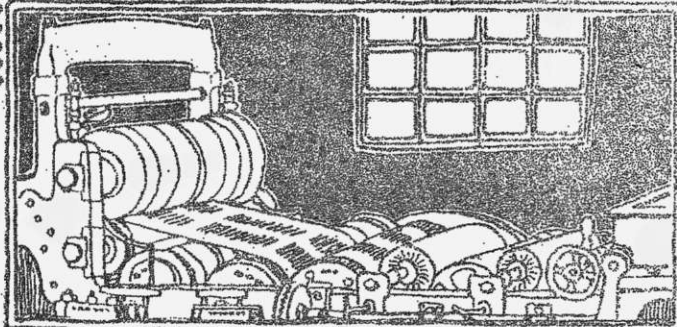
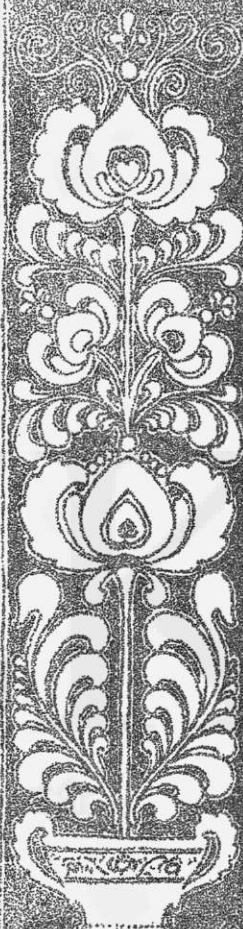

részeről — elég idő kínálkozott arra, hogy alaposan megismerhessük egymást, különösen az utóbbi években, a mikor minden reggel — üzleti szempontból — késhegyig megyünk mint nyomdászok, de estig rendszerint megbékülünk — mint jó barátok. Nem valami ideális állapot ez, de azért mégis kívánom, hogy — daczára a háboruskodásnak — még sokáig álljon fenn közöttünk a jelenlegi kölcsönös — iszonynak nevezett viszony.

Működését, szakmabeli jártasságát, munkás érdemeit méltatták már mások úgy, a hogy tehetségükhöz mértén jónak tudták és tartották. E helyütt csak amondó vagyok, hogy mégis mondjak valamit a jubilánsról, hogy ha annak idején a közismert és bálványozott Tisza-buktató Barabás Bélának az ő környezetében elégséges volt saját maga jellemzésére annyit mondani, hogy „én vagyok Barabás Béla“, úgy akkor Fuchsnak sem kell a mi körünkben saját maga jellemzésére többet mondania, mint: „én vagyok Fuchs Zsigmond“.

RADNAI MIHÁLY.

1906

A czimoldalt és szövegkereteket tervezte és
rajzolta Mitterszky József, klisébe edzette
Wottitz Manfréd chemigraphiai mű-
intézete. Az arckép triplex-
antotypia kliséit készítette
Herbst Samu chemi-
graphiai mű-
intézete.

Est a tíz ívből álló
„Emlékfüzet“-et én alólí-
rozt szedtem és tördel-
tem. „Háring“, az volt
bőviben! Különösen a
gépmester-szaktársak ré-
széről, a kiktől pedig leg-
kevésbé vártam volna
„háring“-okat. No, de mit
ér a nyomdászélet „há-
ring“ nélkül? Semmit!
A sok „háring“ ellenére
azonban, megtettem be-
csületesen kötelessége-
met és most azzal zárom
be e szép művet: Fuchs
Zsigmond jubiléns éljen
soká!

Pallas, 1906. nov. 12.
Andor László.

Nyomatott a Pallas iro-
dalmi és nyomdai részv-
társaság igazgatójának:
Löwenstein Arnold urnak
szives jóindulatából, az
intézet nyemdjében. □

